

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O CESTAMA**

Zagreb, svibanj 2011. godine

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O CESTAMA

I. OPĆE ODREDBE

Namjena zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom se uređuje pravni status javnih cesta i nerazvrstanih cesta, način korištenja javnih cesta i nerazvrstanih cesta, razvrstavanje javnih cesta, planiranje građenja i održavanja javnih cesta, upravljanje javnim cestama, mjere za zaštitu javnih i nerazvrstanih cesta i prometa na njima, koncesije, financiranje i nadzor javnih cesta.

Značenje pojmova

Članak 2.

(1) Pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. "javne ceste" su ceste razvrstane kao javne ceste sukladno ovom Zakonu, koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima,
2. "autoceste" su javne ceste s tehničkim karakteristikama autoceste određenim propisima kojima se uređuje sigurnost prometa na cestama, koje imaju funkciju povezivanja Republike Hrvatske u europski prometni sustav, ostvarivanja kontinuiteta E-cesta (međunarodnim i međudržavnim sporazumima određena kao europska cesta), prometnog povezivanja regija Republike Hrvatske, omogućavanja tranzitnog prometa, a koje su razvrstane kao autoceste sukladno ovom Zakonu,
3. "državne ceste" su javne ceste koje imaju funkciju povezivanja Republike Hrvatske u europski prometni sustav, ostvarivanja kontinuiteta E-cesta prometnog povezivanja regija Republike Hrvatske, prometnog povezivanja sjedišta županija međusobno, povezivanja sjedišta županija s većim regionalnim sjedištima susjednih država (gradovi veći od 100.000 stanovnika), omogućavanja tranzitnog prometa, koje čine cestovnu okosnicu velikih otoka i kojima se ostvaruje kontinuitet državnih cesta kroz gradove, a koje su razvrstane kao državne ceste sukladno ovom Zakonu,
4. "županijske ceste" su javne ceste koje povezuju sjedišta županija s gradovima i općinskim sjedištima, koje povezuju sjedišta gradova i općina međusobno, preko kojih se ostvaruje veza grada ili gradskih dijelova s državnim cestama, a koje su razvrstane kao županijske ceste sukladno ovom Zakonu,
5. "lokalne ceste" su javne ceste koje povezuju sjedište grada, odnosno općine s naseljima s više od 50 stanovnika unutar grada ili općine, ceste u urbanom području koje povezuju gradske četvrti sa županijskim cestama, ceste koje povezuju susjedne gradske četvrti međusobno, a koje su razvrstane kao lokalne ceste sukladno ovom Zakonu,

6. "nerazvrstane ceste" su ceste koje se koriste za promet vozilima, koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovoga Zakona,
7. "raskrižje" je prometna površina na kojoj se u istoj razini ili na različitim razinama križaju dvije ili više cesta ili na kojoj se više cesta spaja u širu prometnu površinu,
8. "križanje" je prometna površina na kojoj se u istoj razini ili u različitim razinama križaju cesta i druga prometna infrastruktura,
9. "željezničko-cestovni prijelaz" je mjesto na kojem se u istoj razini križaju cesta i željeznička pruga ili industrijski kolosijek,
10. "zaštitni pojas" je zemljište uz javnu cestu na kojem se primjenjuju ograničenja propisana ovim Zakonom,
11. "priključak na cestu" je dio ceste kojim se neka prometna površina povezuje s javnom cestom,
12. "prilaz na cestu" je uređena površina uz cestu preko koje se vozila i drugi sudionici u prometu, koji dolaze sa zemljišta ili iz zgrada pokraj ceste, neposredno uključuju u promet na cesti,
13. "redovito održavanje" čini skup mjera i radnji koje se obavljaju tijekom većeg dijela godine ili cijele godine na cestama uključujući i sve objekte i instalacije, sa svrhom održavanja prohodnosti i tehničke ispravnosti cesta i sigurnosti prometa na njima,
14. "izvanredno održavanje" cesta su povremeni radovi koji se obavljaju radi mjestimičnog poboljšanja pojedinih dijelova ceste bez izmjene tehničkih elemenata ceste, osiguranja sigurnosti, stabilnosti i trajnosti ceste i cestovnih objekata i povećanja sigurnosti prometa,
15. "prekomjerna uporaba javne ceste" je privremeno ili trajno povećanje prometa teških i srednje teških vozila na javnoj cesti ili njezinom dijelu koje nastaje kao posljedica eksploatacije mineralnih sirovina, sječe šuma, industrijske proizvodnje, izvođenja građevinskih radova i sličnih djelatnosti,
16. "izvanredni prijevoz" je prijevoz vozilima koja sama ili s teretom premašuju propisane dimenzije ili ukupnu masu, odnosno propisana osovinska opterećenja,
17. "Hrvatske autoceste d.o.o." je društvo s ograničenom odgovornošću za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje autocesta,
18. "Hrvatske ceste d.o.o." je društvo s ograničenom odgovornošću za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje državnih cesta,
19. "županijsko uprava za ceste" je ustanova za upravljanje, građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta.

(2) Izrazi korišteni u ovom Zakonu, čije značenje nije određeno u stavku 1. ovoga članka, imaju isto značenje kao što ga određuju posebni propisi.

II. JAVNE CESTE

Pravni status javnih cesta

Članak 3.

- (1) Javne ceste su javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Javne ceste se ne mogu otuđiti iz vlasništva Republike Hrvatske niti se na njima mogu stjecati stvarna prava, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (3) Na javnoj cesti može se osnovati pravo služnosti i pravo građenja radi izgradnje komunalnih, vodnih, energetske građevine i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, na način propisan ovim Zakonom.
- (4) Cestovno zemljište može se dati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, benzinske postaje i drugo), na način propisan ovim Zakonom.
- (5) Javna cesta postaje javno dobro u općoj uporabi pravomoćnošću uporabne dozvole, odnosno izdavanjem drugog akta temeljem kojeg je dozvoljena uporaba građevine sukladno posebnom propisu.
- (6) Javna cesta upisuje se u zemljišne knjige na temelju pravomoćne uporabne dozvole kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske, uz upis Hrvatskih autocesta d.o.o. kao pravne osobe ovlaštene upravljati autocestama, Hrvatskih cesta d.o.o. kao pravne osobe ovlaštene upravljati državnim cestama i županijske uprave za ceste kao pravne osobe ovlaštene upravljati županijskim i lokalnim cestama (u daljnjem tekstu: pravna osoba koja upravlja javnom cestom).
- (7) Pravo služnosti i pravo građenja na javnoj cesti te koncesija na javnoj cesti upisuju se u zemljišne knjige sukladno propisima koji uređuju zemljišne knjige.
- (8) Korištenje cestovnog zemljišta upisuje se u zemljišne knjige sukladno odredbama o upisu zakupa prema propisima koji uređuju zemljišne knjige.

Dijelovi javne ceste

Članak 4.

Javnu cestu čine:

- cestovna građevina (donji stroj, kolnička konstrukcija, most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, tunel, galerija, potporni i obložni zid, nasip, pothodnik i nathodnik),
- građevine za odvodnju ceste i pročišćavanje otpadnih voda sakupljenih na cestovnoj građevini,
- kanali oborinske odvodnje izgrađeni na cestovnom zemljištu koji služe pretežito zaštititi javne ceste,

- zemljišni pojas s obiju strana ceste potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste, a najmanje jedan metar računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste,

- cestovno zemljište u površini koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine predviđeni projektom ceste (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, naplatu cestarine, benzinske postaje, servisi, parkirališta, odmorišta i drugi),

- građevine na cestovnom zemljištu, za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine, predviđene projektom ceste,

- stabilni mjerni objekti i uređaji za nadzor vozila,

- priključci na javnu cestu izgrađeni na cestovnom zemljištu,

- prometni znakovi i uređaji za nadzor i sigurno vođenje prometa i oprema ceste (prometni znakovi, svjetlosni uređaji, telekomunikacijski stabilni uređaji, instalacije i rasvjeta u funkciji prometa, cestovne značke, brojila prometa, instalacije, uređaji i oprema u tunelima, oprema parkirališta, odmorišta i slično),

- građevine i oprema za zaštitu ceste, prometa i okoliša (snjegobrani, vjetrobrani, zaštita od osulina i nanosa, zaštitne i sigurnosne ograde, zaštita od buke i drugih štetnih utjecaja na okoliš i slično).

Ukidanje statusa javnog dobra u općoj uporabi javnoj cesti

Članak 5.

(1) Kada je trajno prestala potreba korištenja javne ceste ili njezinog dijela kao javne ceste, može joj se ukinuti status javnog dobra u općoj uporabi, a nekretnina kojoj prestaje status javnog dobra u općoj uporabi ostaje u vlasništvu Republike Hrvatske.

(2) Prijedlog za ukidanje statusa javnog dobra u općoj uporabi javnoj cesti ili njezinom dijelu podnosi pravna osoba koja upravlja javnom cestom Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), a odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi javnoj cesti ili njezinom dijelu na prijedlog Ministarstva donosi Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) ili tijelo koje ona ovlasti.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama javne ceste ili njezinog dijela kao javnog dobra u općoj uporabi.

(4) Odluku iz stavka 2. ovoga članka dostavlja pravna osoba koja upravlja javnom cestom zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe odluke u zemljišnim knjigama.

Razvrstavanje javnih cesta

Članak 6.

(1) Javne ceste se, ovisno o njihovom društvenom, prometnom i gospodarskom značenju razvrstavaju u jednu od sljedeće četiri skupine:

- 1) autoceste,
- 2) državne ceste,
- 3) županijske ceste,
- 4) lokalne ceste.

(2) Autoceste i državne ceste čine jedinstvenu prometnu cjelinu i tehničko-tehnološko jedinstvo cestovne mreže.

Mjerila za razvrstavanje javnih cesta

Članak 7.

(1) Javne ceste iz članka 6. ovoga Zakona razvrstavaju se na temelju mjerila koje uredbom donosi Vlada.

(2) Odluku o razvrstavanju javnih cesta kojom se određuju autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste i njihovom označavanju donosi ministar mora, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministar). Odluka se objavljuje u „Narodnim novinama“.

(3) Javna cesta koja prestane biti razvrstana odlukom iz stavka 2. ovoga članka, postaje nerazvrstana cesta, osim u slučajevima iz članka 5. ovoga Zakona.

(4) Razvrstavanjem nerazvrstane ceste u javnu cestu odlukom iz stavka 2. ovoga članka, nerazvrstana cesta postaje javna cesta.

(5) U slučajevima iz stavka 3. i 4. ovoga članka ne plaća se naknada dosadašnjem vlasniku.

(6) Postojeći upisi u katastru i zemljišnim knjigama javnih cesta i nerazvrstanih cesta iz stavaka 3. i 4. ovoga članka zamijenit će se upisom nerazvrstane ceste odnosno javne ceste, na temelju odluke iz stavka 2. ovoga članka na prijedlog Ministarstva.

Uvođenje naplate cestarine

Članak 8.

Za uporabu autocesta ili pojedinih cestovnih objekata (most, tunel, vijadukt i slično) na državnim cestama Vlada može donijeti odluku o uvođenju naplate cestarine.

Cestarina

Članak 9.

(1) Visina cestarina određuje se prema:

- udaljenosti koju vozilo koristi na autocesti i cestovnom objektu s naplatom cestarine,
- skupini u koju se vozilo raspoređuje sukladno broju osovina i/ili dimenziji i/ili težini i/ili vrsti vozila koja je naznačena u knjižici vozila,
- propisu Ministra kojim se određuju skupine vozila iz podstavka 2. ovoga stavka, metodologija utvrđivanja visine cestarine i parametri usklađivanja cestarine s rastom troškova upravljanja, redovnog i izvanrednog održavanja te razvoja autoceste objekta s naplatom na kojem se naplaćuje cestarina,
- načelu nediskriminacije za sve kategorije vozila u vlasništvu svih pravnih i fizičkih osoba koje su korisnici autoceste i cestovnih objekata s naplatom cestarine,
- izračunatoj prosječnoj cestarini koja je razmjerna troškovima izgradnje, održavanja, upravljanja i razvoja infrastrukture, a iskazana je kao ukupan prihod od cestarina u određenom vremenskom razdoblju podijeljen s brojem prevaljenih kilometara svih vozila koja su platila cestarinu na određenoj mreži autocesta,
- tarifnom modelu koji će regulirati ponudu vozila na autocestama i cestovnim objektima s naplatom tako da niti jedna cestarina cjenovnog razreda ne premašuje više od 100% cestarinu koja se zaračunava tijekom najjeftinijeg dijela dana, vrste dana ili dobi godine svim korisnicima autocesta i cestovnih objekata s naplatom uz uvjet da se takvim tarifnim modelom ne zadire u izračunatu prosječnu cestarinu,
- ekološkoj skupini vozila najveće dopuštene mase preko 3500 kg sukladno EURO emisijskom razredu, na način da se za navedena vozila obračunava niža cestarina od istovjetnih vozila koja ne zadovoljavaju najstrože standarde emisije ispušnih plinova uz uvjet da se ne zadire u izračunatu prosječnu cestarinu,
- stimulativnim modelima plaćanja cestarine koji za vozila najveće dopuštene mase preko 3500 kg ne smiju biti veći od 13%, a obračunavaju se prema trenutačno primjenjivom tarifnom modelu za plaćanje cestarine, a dostupni su svim pravnim i fizičkim osobama korisnicima autocesta i cestovnih objekata s naplatom cestarine uz uvjet da se takvim stimulativnim modelima ne zadire u proračunatu prosječnu cestarinu.

(2) Cestarina i korisnička naknada naplaćivat će se i nadzirati naplata istih na način da se što manje utječe na protočnost prometa, bez stavljanja u nepovoljniji položaj neredovitih korisnika cestovne mreže.

(3) Ministarstvo najmanje četiri mjeseca prije provedbe novog reguliranja cestarina obavještava Europsku komisiju o uređenju cestarina na autocestama koje su u sustavu europske elektroničke naplate cestarine i/ili su u neposrednoj konkurenciji s dijelom europske cestovne mreže na kojoj se naplaćuje cestarina. Izvješće sadržava najmanje navođenje geografskog opsega mreže u kojoj se naplaćuje cestarina, vozila za koja se naplaćuje cestarina, iznos cestarine razvrstan prema skupinama vozila i način utvrđivanja visine cestarine sa stimulativnim modelima plaćanja cestarine.

Elektronički sustavi za naplatu cestarine i interoperabilnost

Članak 10.

(1) Elektronički sustavi za naplatu cestarine su sustavi za naplatu cestarine koji omogućuju naplaćivanje cestarine korištenjem najmanje jedne od sljedećih tehnologija na kojima se temelji europska elektronička naplata cestarine: satelitskog određivanja položaja vozila, mobilne komunikacije uporabom standarda GSM-GPRS (referencija na GSM TS 03.60/23.060) i mikrovalne tehnologije na frekvenciji 5,8 Ghz.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na:

- sustave za naplatu cestarine koji nemaju tehnologiju elektroničke naplate cestarine,
- elektroničke sustave za naplatu cestarine kod kojih nije potrebna ugradnja opreme u vozila,
- male, isključivo lokalne sustave za naplatu cestarine, za koje bi troškovi usklađivanja s EENC-om bili nerazmjerni s koristima od takve naplate.

(3) Elektronički sustavi za naplatu cestarine u smislu ovoga Zakona ne smatraju se elektroničkim novcem prema posebnim propisima kojima se uređuju institucije za elektronički novac.

(4) Naplata putem elektroničkih sustava za naplatu cestarine iz stavka 1. i stavka 2. podstavka 2. ovoga članka ne smatra se javno dostupnom telekomunikacijskom uslugom prema propisima kojima se uređuje područje telekomunikacija.

Europska elektronička naplata cestarine

Članak 11.

(1) Europska elektronička naplata cestarine (u daljnjem tekstu: EENC) je način elektroničke naplate cestarine na području Europske unije koji omogućuje korisniku autoceste da, na temelju ugovora sklopljenog s jednim od ovlaštenih pružatelja usluge EENC-a iz članka 12. stavka 1. ovoga Zakona, postane korisnik usluge EENC-a.

(2) Hrvatske autoceste d.o.o. i koncesionar, dužni su, pod uvjetima iz članka 10. ovoga Zakona, s ovlaštenim pružateljem usluge EENC-a u Europskoj uniji sklopiti ugovor kojim se omogućuje plaćanje cestarine na način propisan u stavku 1. ovoga članka.

(3) Cestarina koju plaća korisnik EENC-a ne smije biti veća od cestarine koju plaćaju ostali korisnici autoceste.

(4) Korisnici usluge EENC-a mogu ugovoriti način plaćanja cestarine putem EENC-a s bilo kojim pružateljem usluge EENC-a bez obzira na mjesto registracije vozila ili državu u kojoj pružatelj usluge EENC-a ima sjedište.

(5) Smatrat će se da je ispunjenjem obveze plaćanja pružatelju usluge EENC-a s kojim je sklopio ugovor korisnik usluge EENC-a platio cestarinu Hrvatskim autocestama d.o.o. odnosno koncesionaru.

Pružatelj usluge EENC-a

Članak 12.

(1) Pružatelj usluge EENC-a je pravna osoba koja raspolaže odgovarajućom opremom koja omogućuje EENC način naplate cestarine, udovoljava uvjetima za pružanje EENC usluge i upisana je u upisnik pružatelja EENC usluge u zemlji članici Europske unije u kojoj ima sjedište.

(2) Posebne uvjete koje mora ispunjavati pružatelj usluge EENC-a koji ima sjedište na teritoriju Republike Hrvatske propisuje Ministar.

(3) Ako su Hrvatske autoceste d.o.o. odnosno koncesionar ujedno i pružatelji usluge EENC-a, dužni su voditi poslovne knjige na način da posebno iskazuju račun dobiti i gubitka u odnosu na plaćanje cestarine putem EENC-a.

Upisnik pružatelja usluge EENC-a

Članak 13.

(1) Upisnik pružatelja usluge EENC-a koji imaju sjedište na teritoriju Republike Hrvatske vodi Ministarstvo.

(2) U upisnik iz stavka 1. ovoga članka upisuju se podaci o pružatelju usluge EENC-a, područje primjene EENC-a, tehnički uvjeti iz potvrde iz članka 14. stavka 2. ovoga Zakona, podaci o određivanju visine cestarine, izjavu Hrvatskih autocesta d.o.o., odnosno koncesionara o uvjetima sklapanja ugovora s pružateljem usluga EENC-a.

Tehnički uvjeti za EENC i interoperabilnost

Članak 14.

(1) Tehničke uvjete EENC-a koje moraju ispunjavati pružatelji usluge EENC-a koji imaju sjedište na teritoriju Republike Hrvatske, Hrvatske autoceste d.o.o., odnosno koncesionar te elemente interoperabilnosti propisuje Ministar.

(2) Potvrdu o ispunjavanju tehničkih uvjeta i elemenata interoperabilnosti iz stavka 1. ovoga članka izdaje Državni zavod za mjeriteljstvo.

Tijelo za mirenje

Članak 15.

U Ministarstvu se osniva tijelo za mirenje koje provodi mirenje između Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara i pružatelja usluga EENC-a u sporovima koji nastanu za vrijeme pregovora ili nakon sklapanja ugovora, posebice u odnosu na sadržaj izjave Hrvatskih autocesta d.o.o., odnosno koncesionara o uvjetima sklapanja ugovora s pružateljem usluga EENC-a radi osiguranja ravnopravnog odnosa prema pružateljima usluge EENC-a i opravdanosti visine naknade koju plaća pružatelj usluge EENC-a.

Stanje javnih cesta

Članak 16.

Javne ceste moraju biti građene, rekonstruirane i održavane sukladno važećim propisima tako da ih na siguran način mogu koristiti svi korisnici cesta kojima su namijenjene.

Opća načela planiranja, projektiranja, gradnje, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta

Članak 17.

(1) Javne ceste se planiraju, projektiraju, grade, rekonstruiraju i održavaju na način:

- sukladan najnovijim stručnim saznanjima iz područja projektiranja i gradnje, te s ekonomskim načelima i mjerilima za procjenu opravdanosti njihove gradnje,
- da omogućuju sigurno prometovanje svih sudionika u prometu, kao i sukladnost javnih cesta s drugim zahvatima u prostoru i s okolišem kroz koji se protežu,
- sukladan uvjetima koji su određeni ovim Zakonom i propisima za njegovu provedbu, zakonom kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja i propisima za njegovu provedbu, propisima kojima je uređena zaštita okoliša te propisima o sigurnosti prometa na cestama.

(2) Tranzitni promet teretnih vozila može se odvijati samo po javnim cestama određenim za tranzitni promet.

(3) Ministar u suglasnosti s ministrom nadležnim za graditeljstvo i ministrom nadležnim za unutarnje poslove donosi propis o projektiranju javnih cesta i njihovih elemenata sa stajališta osiguranja prometne sigurnosti i ekonomičnosti njihove izgradnje i održavanja.

(4) Ministar, sukladno zakonu kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama, donosi propise o:

- prometnim znakovima, opremi i signalizaciji na cestama,
- turističkoj i ostaloj signalizaciji,
- načinu označavanja i osiguranja radova na cesti.

(5) Ministar donosi:

- tehničke provedbene propise kojima se detaljnije uređuje primjena posebnih propisa na području javnih cesta,
- propis kojim se određuju javne ceste i ostali elementi bitni za obavljanje tranzitnog prometa teretnih vozila iz stavka 2. ovoga članka,
- propis kojim se utvrđuje sadržaj, ustroj i način vođenja baze podataka o javnim cestama i objektima na njima.

(6) Ministar nadležan za zaštitu okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, uz suglasnost Ministra, donosi propis o vrsti i sadržaju projekata za građenje i rekonstrukciju javnih cesta.

(7) Ministar u suglasnosti s ministrom nadležnim za unutarnje poslove te ministrom nadležnim za graditeljstvo donosi propis kojim se ograničava uporaba pojedinih javnih cesta za promet teretnih vozila čija najveća dopuštena masa premašuje 7,5 tona, kada za te ceste kao alternativni pravci postoje druge javne ceste s boljim prometno-tehničkim karakteristikama, osim za prijevoz navedenih vozila u lokalnom prometu, ako to zahtijevaju razlozi protočnosti i sigurnosti prometa, zaštite ceste od buke i drugih elemenata vezanih uz zaštitu okoliša.

III. PLANIRANJE I UPRAVLJANJE JAVNIM CESTAMA

1. Planski temelji

Strategija razvitka javnih cesta

Članak 18.

(1) Hrvatski sabor na prijedlog Vlade donosi strategiju kojom se utvrđuju ciljevi i plan razvitka javnih cesta u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Strategija), sukladno Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske.

(2) Strategija iz stavka 1. ovoga članka sadrži:

- analizu stanja autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta te potrebu razvitka tih cesta,
- temeljna mjerila za građenje autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta te prijedlog kriterija prioriteta građenja autocesta i državnih cesta,
- potrebe održavanja postojećih autocesta i državnih cesta, načela održavanja županijskih i lokalnih cesta te prijedlog kriterija prioriteta održavanja autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta.

Tehničko-tehnološko jedinstvo

Članak 19.

Ministarstvo je nadležno za osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva javnih cesta kroz provedbu Strategije.

Prioriteti u građenju i održavanju

Članak 20.

Prioritet u građenju i održavanju autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta i potreba razvitka javnih cesta utvrđena Strategijom mora se temeljiti na prostornim, prometnim, tehničkim, ekološkim, demografskim i gospodarskim analizama, s gospodarski opravdanim prometno-tehničkim rješenjima radi povećanja sigurnosti, kapaciteta i protočnosti prometa.

Program građenja i održavanja

Članak 21.

(1) Program građenja i održavanja javnih cesta na prijedlog Ministarstva donosi Vlada za razdoblje od četiri godine, sukladno Strategiji.

(2) Izvješće o ostvarivanju dugoročnih ciljeva razvoja cestovne infrastrukture utvrđenih Strategijom i izvršenju Programa iz stavka 1. ovoga članka Vlada jedanput godišnje podnosi Hrvatskom saboru.

Godišnji plan

Članak 22.

(1) Program građenja i održavanja javnih cesta iz članka 21. ovoga Zakona ostvaruje se:

- godišnjim planom građenja i održavanja autocesta, koji donose Hrvatske autoceste d.o.o.,
- godišnjim planom građenja i održavanja državnih cesta, koji donose Hrvatske ceste d.o.o.,
- godišnjim planom građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta, koje donose županijske uprave za ceste.

(2) Godišnji planovi iz stavka 1. podstavka 1. i 2. ovoga članka donose se uz suglasnost Vlade, a godišnji planovi iz podstavka 3. ovoga članka uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

2. Građenje i rekonstrukcija javnih cesta

Poslovi građenja i rekonstrukcije javnih cesta

Članak 23.

Poslovi građenja i rekonstrukcije javnih cesta u smislu ovoga Zakona obuhvaćaju:

- pripremu, izradu i ustupanje izrade potrebnih studija te njihovu stručnu ocjenu,
- pokretanje postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš, odnosno pokretanja postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš,
- pokretanje postupka ocjene prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu,
- ustupanje usluga projektiranja s istražnim radovima,
- ustupanje usluga projektiranja opreme, pratećih objekata i prometne signalizacije,
- ishođenje lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola, odnosno drugih akata na temelju kojih je dozvoljeno građenje i uporaba građevine po posebnom propisu,

- ustupanje radova izmještanja komunalne i druge infrastrukture,
- ustupanje geodetskih radova,
- ustupanje radova građenja i rekonstrukcije,
- ustupanje usluga stručnog nadzora građenja,
- organizaciju tehničkog pregleda i primopredaju javne ceste te dijelova javne ceste i objekata na korištenje i održavanje,
- investitorski nadzor nad provođenjem projekata,
- ustupanje revizije projekata u odnosu na osnovne uvjete kojima javna cesta mora udovoljiti u pogledu sigurnosti prometa.

Posebni uvjeti građenja javnih cesta

Članak 24.

(1) U postupku izdavanja lokacijske dozvole za građenje i rekonstrukciju autocesta, državnih cesta i građevine iz članka 4. stavka 1. podstavka 6. ovoga Zakona, posebne uvjete izdaje Ministarstvo.

(2) U postupku izdavanja lokacijske dozvole za građenje i rekonstrukciju županijskih i lokalnih cesta i građevine iz članka 4. stavka 1. podstavka 6. ovoga Zakona posebne uvjete izdaje nadležni ured državne uprave u županiji. Posebni uvjeti izdaju se prije izdavanja lokacijske dozvole odnosno drugog akta kojim se provode dokumenti prostornog uređenja sukladno posebnom propisu.

(3) Nadležna tijela iz stavka 1. i 2. ovoga članka dužna su sudjelovati u postupku izdavanja građevinske dozvole izdavanjem potvrde na glavni projekt sukladno posebnom propisu.

Građenje komunalnih i drugih objekata unutar cestovnog zemljišta

Članak 25.

(1) Ako se prilikom građenja ili rekonstrukcije javne ceste predviđa i građenje ili rekonstrukcija komunalnih, vodnih i energetskih građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na javnoj cesti koje u cijelosti ili djelomično služe za potrebe javne ceste, projekt mora obuhvatiti i te građevine i radove koji će se izvesti na površini, odnosno ispod ili iznad površine ceste.

(2) Troškove izrade projekata i građenja komunalnih građevina iz stavka 1. ovoga članka snosi investitor komunalnih građevina, sukladno propisima koji uređuju komunalno gospodarstvo.

(3) Troškove izrade projekata i građenja vodnih i energetskih građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme iz stavka 1. ovoga članka snosi investitor tih građevina, sukladno propisima koji uređuju upravljanje tim građevinama.

(4) Ako se radi građenja komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na javnoj cesti osniva pravo služnosti odnosno pravo građenja, služnost odnosno pravo građenja osniva se u korist investitora tih građevina.

(5) Prijenos prava služnosti odnosno prava građenja iz stavka 4. ovoga članka dopušten je u korist osobe koja je na temelju posebnog zakona ovlaštena upravljati građevinama iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Osnivanje prava služnosti ili prava građenja te prava i obveze investitora komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme iz stavka 1. ovoga članka te prava i obveze pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara utvrđuju se ugovorom sukladno odredbama ovoga Zakona.

(7) Suglasnost za građenje komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na javnoj cesti koje ne služe za potrebe javne ceste daje pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar.

(8) Osnivanje prava služnosti ili prava građenja te ostala prava i obveze investitora komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme koje ne služe za potrebe javne ceste a za koje je izdana suglasnost iz stavka 7. ovoga članka, utvrđuju se ugovorom s pravnom osobom koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionarom, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(9) Ako se građenjem ili rekonstrukcijom javne ceste zadire u postojeće komunalne, vodne i energetske građevine ili elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu, troškove izrade projekata, građenja ili rekonstrukcije tih građevina snosi investitor javne ceste ako je osoba koja je na temelju posebnog zakona ovlaštena upravljati tom građevinom investitoru javne ceste za postojeću građevinu dostavila dokumentaciju sukladno propisima koji uređuju gradnju. U protivnom troškove snosi osoba koja je na temelju posebnog zakona ovlaštena upravljati tom građevinom.

3. Održavanje javnih cesta

Poslovi održavanja

Članak 26.

(1) Poslovi održavanja javnih cesta u smislu ovoga Zakona jesu:

- planiranje održavanja i mjera zaštite javnih cesta i prometa na njima,
- redovito i izvanredno održavanje javnih cesta,
- ustupanje radova redovitog i izvanrednog održavanja javnih cesta,
- stručni nadzor i kontrola kakvoće ugrađenih materijala i izvedenih radova održavanja javnih cesta,
- ustupanje usluga stručnog nadzora i kontrole kakvoće ugrađenih materijala i izvedenih radova održavanja javnih cesta,

- osiguranje uklanjanja oštećenih i napuštenih vozila i drugih stvari s javne ceste,
- ophodnja.

(2) Radovi izvanrednog održavanja javnih cesta mogu se izvoditi samo na temelju glavnog ili izvedbenog projekta i propisa iz stavka 3. ovoga članka.

(3) Popis poslova redovitog i izvanrednog održavanja, opseg pojedinih radova i rokove izvođenja tih radova, pravila i tehničke uvjete za izvođenje radova u ljetnom i zimskom razdoblju te pravila za ophodnju javnih cesta propisuje Ministar.

Održavanje javne ceste kroz naselje

Članak 27.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom koja prolazi kroz naselje ne održava:

- sustav za odvodnju, ako je dio mjesne kanalizacijske ili kanalske mreže,
- javnu rasvjetu,
- zelene površine, drvorede i samostalno ukrasno grmlje,
- pothodnike i nathodnike u funkciji pješačkog prometa,
- biciklističke i pješačke staze izvan kolnika,
- tramvajske, odnosno željezničke pruge.

(2) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom koja prolazi kroz naselje ne obavlja poslove čišćenja javnih cesta, osim čišćenja snijega.

(3) Slivnici uz javnu cestu u naselju te zamjena i popravak slivničkih rešetki i poklopaca revizijskih okana na kolniku javne ceste, koji nisu vezani na mjesnu kanalizacijsku ili kanalsku mrežu, održavaju se kao sastavni dio te javne ceste, osim ako nije drukčije ugovoreno.

Održavanje raskrižja u istoj razini

Članak 28.

(1) Za održavanje raskrižja javnih cesta u istoj razini nadležni su:

- Hrvatske ceste d.o.o. za raskrižje državne i županijske odnosno za raskrižje državne i lokalne ceste,
- županijska uprava za ceste koja upravlja županijskom cestom za raskrižje županijske i lokalne ceste.

(2) Za održavanje raskrižja javne ceste i nerazvrstane ceste u istoj razini nadležna je pravna osoba koja upravlja javnom cestom.

(3) Pravne osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka obvezne su održavati prometnu površinu raskrižja sa svim dijelovima javne ceste, unutar linija koje povezuju krajnje točke slobodnog profila javne ceste u zoni raskrižja.

(4) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuju i na održavanje svjetlosno-signalnih uređaja postavljenih u raskrižju u istoj razini.

(5) Način raspodjele ukupnih troškova održavanja svjetlosno-signalnih uređaja uključujući i električnu energiju, između pravnih osoba koje upravljaju pojedinom cestom u raskrižju, propisuje ministar.

Održavanje nadvožnjaka i podvožnjaka i drugih cestovnih objekata

Članak 29.

(1) Nadvožnjak, podvožnjak i drugi cestovni objekt u raskrižju autoceste i državne, županijske, lokalne odnosno nerazvrstane ceste održava se kao sastavni dio autoceste, osim kolnika, cestovnih instalacija i opreme državne, županijske, lokalne odnosno nerazvrstane ceste.

(2) Nadvožnjak, podvožnjak i drugi cestovni objekt u raskrižju državne ceste i županijske, lokalne odnosno nerazvrstane ceste održava se kao sastavni dio državne ceste, osim kolnika, cestovnih instalacija i opreme županijske, lokalne odnosno nerazvrstane ceste.

(3) Nadvožnjak, podvožnjak i drugi cestovni objekt u raskrižju županijske ceste i lokalne odnosno nerazvrstane ceste održava se kao sastavni dio županijske ceste, osim kolnika, cestovnih instalacija i opreme lokalne odnosno nerazvrstane ceste.

(4) Nadvožnjak, podvožnjak i drugi cestovni objekt u raskrižju lokalne ceste i nerazvrstane ceste održava se kao sastavni dio lokalne ceste, osim kolnika, cestovnih instalacija i opreme nerazvrstane ceste.

(5) Nadležne pravne osobe koje upravljaju javnim cestama mogu ugovoriti drukčiji način održavanja nadvožnjaka, podvožnjaka i drugih cestovnih objekata u raskrižju.

Održavanje željezničko-cestovnih prijelaza i križanja

Članak 30.

(1) Željezničko-cestovni prijelaz u istoj razini održava se sukladno propisima kojima se uređuju željeznice.

(2) Križanje javne ceste i željezničke pruge u dvije razine u cijelosti se održava kao javna cesta u dijelu koji se nalazi iznad željezničke pruge, a samo kolnik i cestovne instalacije kada se javna cesta nalazi ispod željezničke pruge.

(3) Križanje javne ceste i druge infrastrukture održava se na način da pravna osoba koja upravlja javnom cestom održava cestovnu građevinu.

4. Ostali poslovi upravljanja javnim cestama

Članak 31.

Ostali poslovi upravljanja javnim cestama, u smislu ovoga Zakona, jesu:

- osiguranje obavješćivanja javnosti o stanju i prohodnosti javnih cesta, izvanrednim događajima na njima i o meteorološkim uvjetima značajnim za sigurno odvijanje prometa,
- vođenje podataka o javnim cestama,
- priprema podloga za pripremu i dodjelu koncesija,
- odlučivanje o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na javnim cestama,
- organizacija sustava naplate cestarine na autocestama i objektima s naplatom cestarine,
- praćenje i analiza stanja sigurnosti prometa na javnim cestama,
- izrada izvješća, elaborata, ekspertiza i sličnih materijala za potrebe Hrvatskog sabora, Vlade, Ministarstva, županijske skupštine i župana.

Baza podataka o javnim cestama

Članak 32.

(1) Hrvatske ceste d.o.o. vode jedinstvenu bazu podataka o javnim cestama za operativne potrebe osiguranja tehničko-tehnološkog jedinstva mreže javnih cesta.

(2) Hrvatske autoceste d.o.o., županijske uprave za ceste i koncesionari dužni su podatke iz svojih baza podataka o javnim cestama prenositi Hrvatskim cestama d.o.o..

5. Ustupanje radova

Članak 33.

(1) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i županijske uprave za ceste izravno ne izvode radove građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta, osim ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(2) Izvođenje radova građenja i rekonstrukcije javnih cesta smije se ustupiti samo pravnoj ili fizičkoj osobi registriranoj, specijaliziranoj i opremljenoj za te poslove sukladno posebnim propisima.

(3) Radovi održavanja javnih cesta ustupaju se pravnoj ili fizičkoj osobi koja je za te radove registrirana, specijalizirana i tehnički opremljena te koja raspolaže osposobljenim kadrovima za izvođenje radova održavanja pod prometom.

(4) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom radove redovitog održavanja javnih cesta može ustupiti za razdoblje od četiri godine.

(5) Uvjete tehničke opremljenosti i stručne osposobljenosti kadrova iz stavka 3. ovoga članka propisuje Ministar.

*Preuzimanje na održavanje i upravljanje infrastrukture
izgrađene na i izvan cestovnog zemljišta*

Članak 34.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar ne održavaju komunalne, vodne i energetske građevine niti elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu koje su izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta sukladno članku 25. ovoga Zakona, a namijenjene su pretežito za potrebe javne ceste.

(2) Građevine iz stavka 1. ovoga članka preuzimaju na održavanje i upravljanje osobe koje su na temelju posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donijete na temelju posebnog zakona zadužene za njihovo održavanje i upravljanje.

(3) Preuzimanje iz stavka 2. ovoga članka obaviti će se u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti uporabne dozvole.

(4) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na održavanje građevina iz stavka 1. ovoga članka koje je investitor javne ceste bio dužan izgraditi na ili izvan cestovnog zemljišta na temelju posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donesene na temelju posebnog zakona.

6. Nužni radovi održavanja prilikom štrajka

Članak 35.

Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, koncesionar i pravna ili fizička osoba kojoj je ustupljeno izvođenje radova redovitog održavanja javne ceste, prilikom štrajka svojih radnika dužni su i ovlašteni osigurati obavljanje redovitog održavanja javne ceste i to:

- nadzor prohodnosti i osposobljenosti javne ceste za siguran promet svakodnevnim pregledima javne ceste (ophodnja javne ceste),
- osiguranje opasnih dijelova na javnoj cesti, ako utvrđene nedostatke koji ugrožavaju promet na njoj ophodar ne može odmah otkloniti,
- provođenje mjera za osiguranje javne ceste čiji bi izostanak mogao prouzročiti oštećenje javne ceste,
- otklanjanje posljedica prirodnih i drugih katastrofa na javnoj cesti,
- otklanjanje oštećenja javne ceste koja bi mogla uzrokovati prestanak prometa ili opasnost za sudionike u prometu,
- uspostavljanje prohodnosti javne ceste u zimskom razdoblju najmanje u opsegu koji omogućuje odvijanje prometa uz uporabu zimske opreme,
- osiguranje tekućih podataka o stanju i prohodnosti javne ceste.

7. Imovinskopravni odnosi

Izvlaštenje nekretnina

Članak 36.

(1) Građenje rekonstrukcija i održavanje javnih cesta u interesu je Republike Hrvatske.

(2) Dokazom da investitor ima pravo graditi javnu cestu u smislu propisa kojim se uređuje gradnja smatra se odluka Vlade o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske ili poziv na odredbu zakona kojom je određen interes Republike Hrvatske za građenje građevine za koju je zatražena potvrda glavnog projekta ili građevinska dozvola.

(3) Na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta primjenjuju se propisi o izvlaštenju, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(4) Uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina prilaže se pravomoćna lokacijska dozvola te parcelacijski elaborat, odnosno drugi odgovarajući geodetski elaborat prema propisima kojima se uređuje katastar nekretnina.

(5) Vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ima pravo na novčanu naknadu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje, a može mu se umjesto novčane naknade dati u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina.

(6) Nekretnine koje su izvlaštenjem, pravnim poslom ili drugim pravnim aktom postale vlasništvo Republike Hrvatske, a lokacijskom dozvolom su predviđene kao javna cesta, neotuđive su iz vlasništva Republike Hrvatske.

(7) Nekretnine koje su potrebne za gradnju, rekonstrukciju i održavanje javne ceste izvlašćuju se u korist Republike Hrvatske.

(8) Prijedlog za izvlaštenje za autoceste podnose Hrvatske autoceste d.o.o., za državne ceste Hrvatske ceste d.o.o., a za županijske i lokalne ceste županijske uprave za ceste.

(9) Prijedlog za izvlaštenje u ime i za račun Republike Hrvatske može podnijeti i koncesionar ako je za to posebno ovlašten ugovorom o koncesiji sklopljenim po odredbama ovoga Zakona.

(10) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom iz stavka 7. i 8. ovoga članka obveznik je plaćanja naknade u postupku izvlaštenja radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

Izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta

Članak 37.

(1) Kad se za potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste postojeće komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema smještene na zemljištu obuhvaćenom projektom javne ceste moraju izmjestiti izvan cestovnog zemljišta, njihovo izmještanje provodi se u postupku potpunog ili

nepotpunog izvlaštenja, uz odgovarajuću primjenu odredbi o izvlaštenju nekretnina iz članaka 36. do 42. ovoga Zakona.

(2) Poslovi izmještanja postojeće infrastrukture radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste smatraju se u smislu ovoga Zakona poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, i u interesu su Republike Hrvatske.

(3) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za izmještanje postojeće infrastrukture ovlaštene su podnijeti osobe koje su po odredbama ovoga Zakona ovlaštene podnijeti prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

Potpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta

Članak 38.

(1) Kad se provodi postupak potpunog izvlaštenja nekretnina radi izmještanja postojećih komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme izvan cestovnog zemljišta, nekretnina na koju će se izmjestiti postojeća infrastruktura postaje izvlaštenjem vlasništvo Republike Hrvatske ukoliko je osoba koja je koristila infrastrukturu imala na zemljištu koje se izvlašćuje neko ograničeno stvarno pravo.

(2) Ako je na nekretnini koja je izvlaštena radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste i s koje je izmještena infrastruktura, osoba koja je koristila infrastrukturu imala neko ograničeno stvarno pravo na temelju kojeg je bila ovlaštena imati u vlasništvu i posjedu odnosno infrastrukturu, na nekretnini na koju se izmješta infrastruktura u korist te osobe osnovat će se isto stvarno pravo. Osoba u čiju je korist osnovano stvarno pravo na nekretnini izvlaštenoj radi premještanja infrastrukture, nema pravo na naknadu zbog prestanka stvarnog prava na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(3) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su prije izmještanja postojeće infrastrukture koristile infrastrukturu u pogledu korištenja nekretnina i osnivanja stvarnih prava na nekretninama na koje je izmještena infrastruktura, uređuju se na temelju posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture.

(4) Odredba stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako je prijedlog za izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture podnesen kao poseban prijedlog za izvlaštenje prije ili nakon što je već donijeto rješenje o izvlaštenju nekretnine s koje je potrebno izmjestiti infrastrukturu a nije došlo do spajanja tih postupaka.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i u postupku potpunog izvlaštenja nekretnine radi izmještanja postojeće infrastrukture sa zemljišta koje će se izvlastiti radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, kad je vlasnik infrastrukture i zemljišta izvlaštenog radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste ista osoba.

(6) Vlasniku nekretnine će se, kao naknada za izvlašteno zemljište, dati u vlasništvo zemljište koje je temeljem stavka 1. ovoga članka izvlašteno radi premještanja infrastrukture.

Nepotpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta

Članak 39.

(1) Kad se provodi postupak nepotpunog izvlaštenja nekretnina radi izmještanja postojećih komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na nekretnini na koju će se izmjestiti infrastruktura, rješenjem o izvlaštenju osniva se pravo služnosti u korist osobe koja je na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste imala pravo služnosti vodova ili drugih uređaja.

(2) Osoba u čiju je korist osnovana stvarna služnost na nekretnini izvlaštenoj radi premještanja infrastrukture nema pravo na naknadu zbog prestanka stvarne služnosti na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako je prijedlog za izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture podnesen kao poseban prijedlog za izvlaštenje prije ili nakon prijedloga za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javne ceste a nije došlo do spajanja tih postupaka.

Izvlaštenje radi izgradnje infrastrukture za potrebe javne ceste izvan cestovnog zemljišta

Članak 40.

(1) Kad je za potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste projektom javne ceste predviđena izgradnja komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme izvan cestovnog zemljišta, za potrebe njihove izgradnje provodi se postupak potpunog ili nepotpunog izvlaštenja nekretnina uz odgovarajuću primjenu odredbi o izvlaštenju nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste iz članka 36. do 42. ovoga Zakona.

(2) Poslovi građenja infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta za potrebe građenja, održavanja i rekonstrukcije javne ceste smatraju se u smislu ovoga Zakona poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, i u interesu su Republike Hrvatske.

(3) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za građenje infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta ovlaštene su podnijeti osobe koje su po odredbama ovoga Zakona ovlaštene podnijeti prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(4) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za građenje infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta podnosi se zajedno s prijedlogom za izvlaštenje nekretnina radi građenja i održavanja javne ceste ili kao poseban prijedlog za izvlaštenje.

(5) Kad je radi građenja infrastrukture ili građevina provedeno potpuno izvlaštenje, nekretnina na kojoj će se izgraditi infrastruktura ili građevina izvan cestovnog zemljišta postaje izvlaštenjem vlasništvo Republike Hrvatske.

(6) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su po posebnim zakonima ovlaštene održavati i upravljati infrastrukturom i građevinama iz ovoga članka, u pogledu korištenja nekretnina odnosno osnivanja stvarnog prava na nekretninama na kojima je

izgrađena infrastruktura, uredit će se po odredbama posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture.

(7) Kada je radi građenja infrastrukture ili građevina provedeno nepotpuno izvlaštenje, korisnik izvlaštenja je osoba koja je na temelju posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donesene na temelju posebnog zakona zadužena za njihovo upravljanje i održavanje.

(8) Na preuzimanje održavanja i upravljanja objekata infrastrukture i građevina izgrađenih izvan cestovnog zemljišta radi potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno ovom članku, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 34. ovoga Zakona.

Stupanje u posjed

Članak 41.

(1) Ako pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar želi stupiti u posjed nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju, podnosi zahtjev za stupanjem u posjed nadležnom uredu državne uprave u županiji.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odobrava se ako osoba ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javnu cestu podnese dokaz da je prijašnjem vlasniku isplaćena naknada sukladno posebnim propisima o izvlaštenju, odnosno da mu je navedena naknada stavljena na raspolaganje, odnosno dokaz da je prijašnji vlasnik odbio primiti naknadu.

(3) O stupanju u posjed izvlaštenih nekretnina iz stavka 1. ovoga članka rješenje donosi nadležni ured državne uprave u županiji u roku od tri dana od dana podnošenja zahtjeva.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na nekretnine izvlaštene na temelju članka 37. do 40. ovoga Zakona.

Naknada za nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske

Članak 42.

(1) Kada se javne ceste grade, rekonstruiraju ili održavaju na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, ne plaća se naknada za zemljište.

(2) U slučaju izdvajanja iz šumsko-gospodarskog područja šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta, ne plaća se naknada za prenesena prava propisana zakonom kojim se uređuje gospodarenje šumama.

(3) U slučaju građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, ne plaća se naknada za zemljište niti se plaća naknada zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku propisana zakonom kojim se uređuje poljoprivredno zemljište.

(4) U slučaju građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ne plaća se komunalni doprinos.

Promjena granice pomorskog dobra

Članak 43.

(1) Kada je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste potrebno promijeniti granice pomorskog dobra, Vlada donosi odluku da se sukladno lokacijskoj dozvoli za javnu cestu promijene granice pomorskog dobra na način da se određena nekretnina ili njezin dio izuzme iz područja pomorskog dobra.

(2) Nekretnine izuzete iz područja pomorskog dobra radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste postaju neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske.

(3) Postupak promjene granica pomorskog dobra iz stavka 1. ovoga članka ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 36. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(4) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu neotuđivog vlasništva Republike Hrvatske.

(5) Osoba ovlaštena pokrenuti postupak promjene granice pomorskog dobra dostavlja odluku iz stavka 1. ovoga članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe odluke u zemljišnim knjigama.

(6) Nekretnine, koje su radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, sukladno odredbama ovoga članka, izuzete iz područja pomorskog dobra, preuzima na upravljanje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar.

(7) Na nekretninama koje su radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno odredbama ovoga članka izuzete iz područja pomorskog dobra primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.

(8) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na izuzimanje nekretnina iz lučkog područja radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

Ukidanje statusa javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske

Članak 44.

(1) Kada je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste za određenu nekretninu ili njezin dio potrebno utvrditi prestanak statusa javnog vodnog dobra, provodi se postupak koji je za prestanak javnog vodnog dobra propisan Zakonom kojim se uređuju vode.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 36. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(3) Rješenje o prestanku statusa javnog vodnog dobra sadrži odredbu o upisu nekretnine kao neotuđivog vlasništva Republike Hrvatske.

(4) Nekretnine iz stavka 1. ovoga članka, nakon prestanka statusa javnog vodnog dobra preuzima na upravljanje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar.

IV. MJERE ZA ZAŠTITU JAVNIH CESTA I PROMETA

Ograničenja radi zaštite javnih cesta

Članak 45.

(1) Javne ceste mogu se koristiti samo za cestovni promet, a u druge svrhe samo u slučajevima, na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom, propisima donesenim na temelju ovoga Zakona i propisima koji uređuju sigurnost prometa na cestama.

(2) Radi zaštite javne ceste i sigurnosti prometa na njoj, na javnoj cesti zabranjeno je:

- oštetiti, ukloniti, premjestiti, zakriti ili na bilo koji drugi način izmijeniti postojeće stanje prometne signalizacije, prometnu opremu te cestovne uređaje,
- trajno ili privremeno zaposjedati ili na drugi način smetati posjed javne ceste ili njezinog dijela,
- dovoditi oborinsku vodu, otpadne vode i ostale tekućine,
- sprječavati otjecanja voda s javne ceste,
- spuštati po pokosu nasipa ili usjeka kamen, stabla te druge predmete i materijal,
- vući stabla i dijelove stabla te drugi materijal ili predmete,
- puštati domaće životinje bez nadzora, napajati životinje u cestovnom jarku te vršiti ispašu ili graditi pojilišta na cestovnom zemljištu,
- postavljati ograde, saditi živice, drveće i druge nasade,
- odlagati drvnu masu, ostale materijale ili druge predmete,
- postavljati nadgrobne ploče i ostala spomen obilježja,
- postavljati transparente, plakate i druge oblike obavještanja odnosno oglašavanja na način koji nije sukladan članku 59. ovoga Zakona,
- rasipavati materijal, nanositi blato, ulje ili na drugi način onečišćavati javnu cestu,
- odlagati snijeg ili led,
- vršiti druge radnje koje mogu oštetiti javnu cestu ili ugroziti sigurno odvijanje prometa na njoj.

(3) Radi zaštite javne ceste i sigurnosti prometa na njoj, u zaštitnom pojasu javne ceste zabranjeno je:

- postavljati i koristiti svjetla ili svjetlosne uređaje, koji mogu ugroziti sigurnost prometa na javnoj cesti,
- namjerno paliti vatru i korov uz javnu cestu,
- orati u razdaljini 4 metra od granice cestovnog zemljišta u smjeru suprotno od javne ceste ili u širini 1 metra od granice cestovnog zemljišta usporedno s javnom cestom,
- puštati domaće životinje bez nadzora,
- ostavljati snijeg ili led koji može skliznuti na javnu cestu,
- postavljati ograde, saditi živice, drveće i druge nasade koji onemogućavaju preglednost na javnu cestu,
- ostavljati drveće i druge predmete i stvari koje mogu pasti na javnu cestu,
- vršiti druge radnje koje mogu oštetiti javnu cestu ili ugroziti sigurno odvijanje prometa na njoj.

(4) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar mora bez odgode, nakon saznanja, s ceste ukloniti sve zapreke ili druge posljedice zabranjenih radnji, koje bi mogle oštetiti javnu cestu ili ugroziti, ometati ili smanjiti sigurnost prometa na javnoj cesti.

(5) Ako pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar ne može zapreku ili nastalo opasno mjesto na javnoj cesti ukloniti odmah, do njezinog uklanjanja mora je osigurati propisanom prometnom signalizacijom te o zapreci i ostalim posljedicama zabranjenih radnji bez odgode obavijestiti nadležnu inspekciju.

Izvanredni prijevoz

Članak 46.

(1) Vozila u prometu na javnoj cesti, sama ili zajedno s teretom, moraju udovoljavati propisanim uvjetima za pojedine vrste vozila u pogledu dimenzija, ukupne mase i osovinskog opterećenja.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, može se obaviti izvanredni prijevoz, na temelju dozvole za izvanredni prijevoz kojom se utvrđuju uvjeti i način obavljanja izvanrednog prijevoza, iznos i način plaćanja naknade i drugih troškova izvanrednog prijevoza.

(3) Vozilo kojim se obavlja izvanredni prijevoz mora udovoljiti zahtjevima tehničke ispravnosti sukladno propisima kojima se regulira sigurnost prometa na cestama.

(4) Dozvolu za izvanredni prijevoz izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar, ovisno o javnoj cesti na kojoj se treba obaviti izvanredni prijevoz, a dozvola za izvanredni prijevoz stranom prijevozniku izdaje se sukladno zakonu kojim se uređuje cestovni prijevoz.

(5) Ako se izvanredni prijevoz treba obaviti na više javnih cesta razvrstanih kao autocesta, državna, županijska, odnosno lokalna cesta, dozvolu za izvanredni prijevoz izdaju Hrvatske ceste d.o.o.

(6) Subjekti iz stavaka 4. i 5. ovoga članka o izdanim dozvolama za izvanredni prijevoz moraju obavijestiti ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, inspekciju za ceste Ministarstva, pravnu osobu koja upravlja javnom cestom po kojoj će biti obavljen izvanredni prijevoz, odnosno koncesionara.

(7) Uvjete i način obavljanja izvanrednog prijevoza, te uvjete i postupak za izdavanje dozvole za izvanredni prijevoz propisuje Ministar.

Troškovi izvanrednog prijevoza

Članak 47.

(1) Troškove izvanrednog prijevoza u dijelu koji se odnosi na troškove postupka izdavanja dozvole za izvanredni prijevoz, troškove poduzimanja posebnih mjera koje se moraju provesti radi sigurnosti izvanrednog prijevoza (podupiranje i ojačanje mostova i drugih objekata, pratnja i drugo) i naknadu za izvanredni prijevoz plaća prijevoznik.

(2) Visinu i način plaćanja troškova iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje pravna osoba koja je izdala dozvolu za izvanredni prijevoz odnosno koncesionar.

(3) Troškove kontrole izvanrednog prijevoza u slučaju iz članka 48. stavka 1. ovoga Zakona plaća prijevoznik Hrvatskim cestama d.o.o..

Kontrola vozila koje obavlja prijevoz

Članak 48.

(1) Ako se kontrolom sukladno posebnim propisima utvrdi da se obavlja izvanredni prijevoz bez dozvole, odnosno ako se utvrdi da osovinsko opterećenje, ukupna masa i dimenzije vozila premašuju dozvolom utvrđene iznose, izvanredni prijevoz može se nastaviti nakon pribavljanja dozvole i plaćanja naknade za izvanredni prijevoz, odnosno nakon usklađenja osovinskog opterećenja, ukupne mase i dimenzija vozila s propisanim iznosima.

(2) Prilikom obavljanja kontrole vozila iz stavka 1. ovoga članka te kontrole osovinskog opterećenja, ukupne mase i dimenzija vozila u prometu na cestama, utvrđene posebnim propisom, Hrvatske ceste d.o.o. moraju unaprijed pravovremeno obavijestiti predstavnika pravne osobe koja upravlja javnom cestom na kojoj se obavlja kontrola, odnosno koncesionara te inspekciju za ceste iz članka 111. ovoga Zakona. Predstavnik pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara te inspektor za ceste iz članka 112. ovoga Zakona mogu biti nazočni kontroli.

(3) Prijevoznik je dužan uz troškove kontrole platiti i naknadu za izvanredni prijevoz za prijeđeni put do mjesta kontrole, odnosno do mjesta usklađenja osovinskog opterećenja, ukupne mase i dimenzija vozila, kao i nadoknaditi štetu koju je prouzročio na javnoj cesti.

Prekomjerna uporaba

Članak 49.

(1) Pravne ili fizičke osobe u obavljanju čije gospodarske djelatnosti (eksploatacija mineralnih sirovina, korištenje šuma, šumskog zemljišta i šumskih proizvoda, industrijska proizvodnja, izvođenje građevinskih radova i slično) dolazi do prekomjerne uporabe javne ceste teškim ili srednje teškim vozilima, dužne su platiti naknadu za prekomjernu upotrebu javne ceste.

(2) Pod srednje teškim i teškim teretnim vozilima iz stavka 1. ovoga članka smatraju se vozila ukupne mase veće od 7,5 tona.

(3) Ministar propisuje djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka i mjerila za utvrđivanje prekomjerne uporabe javne ceste.

(4) Rješenje o prekomjernoj uporabi javne ceste izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar.

Naknada štete od divljači

Članak 50.

(1) Odgovornost za štetu koju na javnoj cesti osobama ili na vozilu prouzroči divljač, snosi osoba koja sukladno propisima koji uređuju lovstvo gospodari lovištem.

(2) Vozač odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka ukoliko nije postupao po prometnom pravilu ili znaku.

(3) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka ukoliko javna cesta, na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima.

Priključak i prilaz

Članak 51.

(1) Raskrižje javnih cesta međusobno te javnih cesta i nerazvrstanih cesta ne smatra se, u smislu ovoga Zakona, priključkom i prilazom na javnu cestu.

(2) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom u postupku izdavanja lokacijske dozvole odnosno izdavanja drugog akta kojim se provode dokumenti prostornog uređenja sukladno posebnom propisu, utvrđuje uvjete za izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu.

(3) Priključak i prilaz na javnu cestu smije se izvesti samo uz suglasnost pravne osobe koja upravlja javnom cestom.

(4) Troškove izgradnje priključka i prilaza na javnu cestu, uključujući i postavljanje potrebnih prometnih znakova, signalizacije i opreme snosi ovlaštenik prava građenja ili vlasnik nekretnine koja se spaja na javnu cestu.

(5) Osoba koja izvede priključak odnosno prilaz na javnu cestu suprotno odredbama ovoga Zakona, kao i osoba koja se služi priključkom odnosno prilazom izvedenim suprotno odredbama ovoga Zakona, nema pravo na naknadu štete koja je nastala korištenjem toga priključka odnosno prilaza od pravne osobe koja upravlja javnom cestom.

(6) Priključak i prilaz u području cestovnog zemljišta javne ceste s pripadajućim prometnim znakovima, signalizacijom i opremom sastavni su dio javne ceste.

(7) Minimalne uvjete za projektiranje i izgradnju priključaka i prilaza iz stavka 1. ovoga članka propisuje Ministar uz suglasnost ministra nadležnost za graditeljstvo.

Prilagođavanje priključka i prilaza

Članak 52.

(1) Ako priključak ili prilaz na državnu i županijsku cestu zbog povećanog prometa ili korištenja za drukčiji promet nego što je bio uzet u obzir prilikom izdavanja suglasnosti za njegovu izgradnju više nije odgovarajući, Hrvatske ceste d.o.o. i županijska uprava za ceste rješenjem će zahtijevati prilagođavanje priključka i prilaza izmijenjenim uvjetima (rekonstrukciju).

(2) Troškove prilagođavanja priključka, odnosno prilaza snosi ovlaštenik prava građenja ili vlasnik nekretnine koja se spaja na javnu cestu.

Ukidanje priključka

Članak 53.

(1) Inspektor za ceste može zahtijevati odgovarajuće prilagođavanje priključka ili prilaza na državnu cestu, županijsku cestu i lokalnu cestu, odrediti zabranu korištenja priključka i prilaza ili njegovo ukidanje ako isti nije održavan sukladno uvjetima i suglasnosti iz članka 51. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona, ili je izgrađen bez suglasnosti, ili ako nije prilagođen sukladno članku 52. ovoga Zakona.

(2) Troškove za izvođenje mjere iz stavka 1. ovoga članka snosi nositelj prava građenja ili vlasnik nekretnine koja se spaja na javnu cestu.

Autobusna stajališta

Članak 54.

Uvjete za utvrđivanje lokacije i uvjete za projektiranje i uređenje autobusnih stajališta propisuje Ministar uz suglasnost ministra nadležnog za graditeljstvo.

Zaštitni pojas

Članak 55.

(1) Ako se za građenje objekata i instalacija unutar zaštitnog pojasa javne ceste izdaje lokacijska dozvola odnosno drugi akt kojim se provode dokumenti prostornog uređenja sukladno posebnom propisu, prethodno se moraju zatražiti uvjeti Hrvatskih autocesta d.o.o.

kad se radi o autocestama, Hrvatskih cesta d.o.o. kada se radi o državnim cestama i županijske uprave za ceste ako se radi o županijskoj i lokalnoj cesti.

(2) Zaštitni pojas u smislu stavka 1. ovoga članka mjeri se od vanjskog ruba zemljišnog pojasa tako da je širok sa svake strane:

- autoceste, 40 m,
- brze ceste u smislu zakona kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama, 40 m,
- državne ceste, 25 m,
- županijske ceste, 15 m,
- lokalne ceste, 10 m.

(3) Zabranjeno je poduzimati bilo kakve radove ili radnje u zaštitnom pojasu javne ceste bez suglasnosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom, ako bi ti radovi ili radnje mogli nanijeti štetu javnoj cesti, kao i ugrožavati ili ometati promet na njoj te povećati troškove održavanja javne ceste. U suglasnosti se određuju uvjeti za obavljanje tih radova ili radnji.

(4) Osoba koja namjerava izgraditi ili je izgradila građevinu u zaštitnom pojasu javne ceste ili izvan zaštitnog pojasa javne ceste nema pravo zahtijevati izgradnju zaštite od utjecaja ceste i prometa sukladno posebnim propisima.

Preglednost na javnoj cesti

Članak 56.

(1) U blizini raskrižja javnih cesta u razini, križanja javne ceste sa željezničkom prugom u razini te na unutarnjim stranama cestovnog zavoja ne smije se saditi drveće ili grmlje, postavljati naprave, ograde ili druge predmete koji onemogućavaju preglednost na javnoj cesti.

(2) Vlasnici, odnosno korisnici ili posjednici zemljišta dužni su na zahtjev pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara ukloniti drveće, grmlje, naprave, ograde i druge predmete radi osiguranja preglednosti na javnoj cesti.

(3) Ako vlasnik odnosno korisnik ili posjednik zemljišta ne postupi sukladno odredbi stavka 2. ovoga članka, pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar osigurati će izvođenje tih radova na teret vlasnika, korisnika ili posjednika zemljišta.

Obavljanje radova na javnoj cesti

Članak 57.

(1) Zabranjeno je poduzimati bilo kakve radove ili radnje na javnoj cesti bez suglasnosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara.

(2) U suglasnosti iz stavka 1. ovoga članka određuje se način i uvjeti izvođenja radova te nadzor nad obavljanjem radova.

(3) Ukoliko, zbog neposredne ugroženosti sigurnog prometa, života i zdravlja građana ili nastanka veće gospodarske štete, radove na javnoj cesti treba obaviti osoba koja upravlja objektima i opremom iz članka 25. ovoga Zakona, navedena osoba dužna je o potrebi obavljanja radova hitno obavijestiti pravnu osobu koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara, nakon čega je ovlaštena, prije ishoda suglasnosti iz stavka 1. ovoga članka poduzeti hitne mjere radi sprječavanja ugroze prometa, života i zdravlja građana ili nastanka veće gospodarske štete.

(4) Ako se na javnoj cesti izvode ili izvedu radovi ili radnje uslijed kojih je nanesena šteta javnoj cesti, postoji mogućnost oštećenja javne ceste ili je ugrožena sigurnost prometa na njoj, pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar dužni su poduzeti sve mjere za otklanjanje štete, opasnosti od oštećenja javne ceste i opasnosti za sigurnost prometa na javnoj cesti.

(5) U slučajevima iz stavka 4. ovoga članka pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar ovlašteni su obustaviti radove ili radnje te zatražiti naknadu prouzročenih troškova i štete.

(6) Troškove poduzimanja mjera iz stavka 4. ovoga članka te prouzročenu štetu snosi izvođač radova, odnosno naručitelj radova, odnosno osobe koje izvode radnje na javnoj cesti.

(7) Sportske priredbe i druge manifestacije na javnim cestama mogu se održavati pod uvjetima i na način utvrđen zakonom kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama.

Objekti, uređaji i instalacije uz javnu cestu

Članak 58.

(1) Vlasnik ili korisnik objekata, uređaja i instalacija uz javnu cestu na kojima je došlo do oštećenja zbog kojih može nastati neposredna opasnost za javnu cestu i sudionike u prometu i okoliš dužan je o tome obavijestiti pravnu osobu koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara, Ministarstvo i ministarstvo nadležno za unutarnje poslove.

(2) Vlasnik ili korisnik objekata, uređaja i instalacija iz stavka 1. ovoga članka mora odmah otkloniti oštećenja na njima radi otklanjanja opasnosti od štete i o tome obavijestiti pravnu osobu koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara, Ministarstvo i ministarstvo nadležno za unutarnje poslove.

(3) Vlasnik ili korisnik objekata, uređaja i instalacija iz stavka 1. ovoga članka obavezan je naknaditi štetu i troškove koji su uslijed oštećenja instalacija i uređaja prouzročeni javnoj cesti.

Reklame uz javne ceste

Članak 59.

(1) Na cesti namijenjenoj isključivo za promet motornih vozila i brzoj cesti u smislu zakona kojim se uređuje sigurnost prometa na cestama te na autocesti kao i na pripadajućem zaštitnom pojasu, nije dopušteno postavljanje reklama, osim na odmorima i to na način da se ne ugrožava sigurnost prometa na autocesti.

(2) Za postavljanje reklama uz javnu cestu iz stavka 1. ovoga članka zaštitni pojas iznosi 100 m.

(3) Na ostalim javnim cestama i zaštitnom pojasu uz javnu cestu nije dopušteno postavljanje reklame na mjestima na kojima bi zbog svog sadržaja, položaja te odnosa prema javnoj cesti reklama ugrožavala sigurnost prometa.

(4) Suglasnost za postavljanje reklama na javnim cestama iz stavka 3. ovoga članka daje pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar.

Zatvaranje javne ceste

Članak 60.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar ovlašteni su u opravdanim slučajevima zatvoriti javnu cestu za promet.

(2) Što se smatra opravdanim slučajem i postupak zatvaranja javne ceste propisuje Ministar.

Prometni znakovi, signalizacija i oprema, turistička i ostala signalizacija

Članak 61.

(1) Prometni znakovi, signalizacija i oprema te turistička i ostala signalizacija postavljaju se na javnoj cesti na temelju prometnog elaborata.

(2) Za javne ceste koje su izgrađene do stupanja na snagu ovoga Zakona, a nemaju prometni elaborat, mjerodavno je postojeće stanje prometne signalizacije i opreme.

(3) Prometni elaborat prilaže se u postupcima ishoda akata za građenje, rekonstrukciju i održavanje javnih cesta te suglasnosti na temelju ovoga Zakona.

(4) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar uz prethodnu suglasnost Ministra, odnosno županijska uprava za ceste uz prethodnu suglasnost ureda državne uprave u županiji nadležnog za poslove prometa ovlašteni su izmijeniti prometni elaborat iz stavka 1. ovoga članka, odnosno postojeće stanje iz stavka 2. ovoga članka.

Obveze pravne osobe koja upravlja javnom cestom kod izvođenja radova

Članak 62.

(1) Pri izvođenju radova te poduzimanju drugih aktivnosti na javnoj cesti, mora se uspostaviti odgovarajuća privremena regulacija prometa na način koji osigurava sigurno odvijanje prometa i nesmetano izvođenje radova ili obavljanje drugih aktivnosti, sukladno prometnom elaboratu.

(2) Po završetku radova ili drugih aktivnosti, privremena regulacija prometa iz stavka 1. ovoga članka mora se odmah ukloniti.

(3) Radovi ili druge aktivnosti na javnoj cesti, trebaju se planirati i izvoditi u vrijeme najmanjeg intenziteta prometa.

(4) Inspekcija za ceste može odrediti koji se radovi mogu izvoditi odnosno koje se druge aktivnosti mogu poduzimati na javnoj cesti u dane vikenda, blagdana i tijekom turističke sezone, u vrijeme intenzivnog prometa.

Minimalni sigurnosni zahtjevi za tunele

Članak 63.

(1) Minimalni sigurnosni zahtjevi za tunele primjenjuju se na tunele dulje od 500 m na autocestama i državnim cestama koje su dio transeuropske mreže cesta (u daljnjem tekstu: TEM ceste) koja će od dana pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji biti definirana u Odluci broj 1692/96/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 1996. godine o smjernicama Zajednice za razvoj Transeuropske prometne mreže, kako je izmijenjena i dopunjena.

(2) Minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele iz stavka 1. ovoga članka mora se osigurati sprečavanje kritičnih događaja koji mogu imati za posljedicu ugrožavanje ljudskih života, okoliša i tunelske instalacije, te pružanje zaštite u slučaju nesreća.

(3) U smislu ovoga Zakona „hitne službe” su sve službe javne ili privatne ili službe koje čine sastavni dio zaposlenika u tunelima, koji posreduju u slučaju nesreće, a što uključuje i policijske službenike, vatrogasne postrojbe i spasilačke službe.

(4) Ministar u suglasnosti s ministrom nadležnim za unutarnje poslove i ministrom nadležnim za graditeljstvo donosi propis o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele od faze planiranja do građenja i eksploatacije.

Zadaci subjekata koji upravljaju tunelom

Članak 64.

(1) Hrvatskim autocestama d.o.o., Hrvatskim cestama d.o.o. i koncesionaru daje se javna ovlast za upravljanje tunelima i uspostavu svih sigurnosnih parametara u tunelima kao i za poduzimanje svih neophodnih radnji za zadovoljavanje minimalnih sigurnosnih zahtjeva za tunele.

(2) Za tunele koji se nalaze na području dviju država članica Europske unije, svaka država mora ustrojiti po jedno odgovorno tijelo iz stavka 1. ovoga članka, a mogu imenovati i zajedničko odgovorno tijelo.

(3) Ako su ustrojena dva različita tijela, odluke svakog od njih donesene u interesu sigurnosti upravljanja tunelom moraju se donositi uz prethodnu suglasnost drugog tijela.

(4) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar ovlašteni su u svakom trenutku zabraniti uključujući i potpuno zatvaranje tunela ili ograničiti promet u tunelu ako nisu zadovoljeni sigurnosni zahtjevi za odvijanje prometa, uz obvezno utvrđivanje uvjeta pod kojima se promet može ponovno uspostaviti, odnosno tunel otvoriti.

(5) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar dužni su:

- redovito ispitivati i provoditi i inspekciju tunela te uspostavljati odgovarajuće sigurnosne zahtjeve,

- donositi organizacijske i radne sheme uključujući i planove za slučaj opasnosti, obuku i opremanje hitnih službi,
- određivati postupke za trenutačno zatvaranje tunela u slučaju opasnosti,
- provoditi potrebne mjere za smanjenje rizika,
- u slučaju potrebe naložiti analizu rizika neovisnom tijelu koji utječu na sigurnost, vrstu prometa, duljinu i geometriju tunela, te predviđeni broj prolazaka teretnih vozila dnevno,
- sadržaj i rezultate analize rizika uključiti u sigurnosnu dokumentaciju koja se dostavlja Ministarstvu.

(6) Odgovorna tijela osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna su za svaki veći izvanredni slučaj ili nesreću koja se dogodi u tunelu sačiniti Izvješće o izvanrednom slučaju, koje se prosljeđuje službeniku za sigurnost iz članka 65. ovoga Zakona te hitnim službama najkasnije u roku od jednog mjeseca od događaja koji je predmet izvješća.

(7) Nakon sastavljanja istražnog izvješća i analize okolnosti izvanrednog slučaja ili nesreće iz stavka 6. ovoga članka ili zaključaka koji se mogu iz njega izvesti, odgovorna tijela osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna su izvješća i analize proslijediti službeniku za sigurnost i hitnim službama najkasnije u roku od jednog mjeseca od dana zaprimanja.

(8) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar dužni su podnositi izvješća Vladi o požarima u tunelima i o nesrećama koje utječu na sigurnost prometa.

(9) Vlada dostavlja izvješća iz stavka 8. ovoga članka Europskoj komisiji.

(10) Vlada obavještava Europsku komisiju da Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar, sukladno javnim ovlastima obavljaju zadaće propisane ovim člankom.

Službenik za sigurnost u tunelu

Članak 65.

(1) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar dužni su za svaki tunel uz prethodnu suglasnost ministra, imenovati jednog službenika za sigurnost koji će koordinirati sve preventivne i zaštitne mjere kako bi se osigurala maksimalna sigurnost svih sudionika u prometu i radnog osoblja tunela.

(2) Službenik za sigurnost može biti imenovan iz redova osoblja tunela ili hitnih službi, mora biti nezavisan po svim pitanjima cestovne sigurnosti tunela i po tim pitanjima ne smije biti podložan nalogima poslodavca.

(3) Službenik za sigurnost može obavljati svoje zadaće i funkcije u više tunela na jednom području.

(4) Službenik za sigurnost dužan je:

- osigurati koordinaciju s hitnim službama i sudjelovati u pripremi shema djelovanja,

- sudjelovati u planiranju, provođenju i procjeni djelovanja u slučajevima opasnosti,
- sudjelovati u određivanju sigurnosnih shema te specifikacije građevinskih postrojenja, opreme i djelovanja, što se odnosi i na nove tunele i na preinake postojećih,
- provjeravati obučenost zaposlenika u tunelima i hitnim službama te sudjelovati u organiziranju vježbi koje se održavaju u redovitim vremenskim razmacima,
- davati mišljenja o stavljanju u promet građevinskog ustroja, opreme i pogona tunela,
- provjeravati da se građevna konstrukcija i oprema održava i popravlja,
- sudjelovati u ocjeni svakoga većeg izvanrednog slučaja, nesreće ili izvanrednih okolnosti.

Izvanredni slučaj ili nesreća

Članak 66.

Svaki veći izvanredni slučaj ili nesreća koja se dogodi u tunelu mora biti predmetom Izvješća o izvanrednom slučaju koje sastavlja subjekt koji upravlja tunelom iz članka 64. ovoga Zakona. Izvješće zajedno sa zaključcima mora se proslijediti službeniku za sigurnost, Ministru, ministru nadležnom za unutarnje poslove, ministru nadležnom za graditeljstvo, nadležnim inspekcijskim službama i hitnim službama, u roku ne duljem od mjesec dana.

Članak 67.

(1) Nadležne inspekcijske službe dužne su sukladno propisu iz svog djelokruga rada, odredbama ovoga Zakona i propisu iz članka 63. stavka 2. ovoga Zakona provoditi inspekcijski nadzor minimalnih sigurnosnih zahtjeva za tunele, te donositi mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka.

(2) Inspekcijske službe iz stavka 1. ovoga članka moraju posjedovati visoku razinu stručnosti te moraju biti funkcionalno neovisne od rukovoditelja tunela.

(3) Inspekcijski nadzor tunela inspekcijske službe moraju obaviti najmanje svakih šest godina i o rezultatima nadzora i izrečenim mjerama obavijestiti Ministarstvo, ministarstvo nadležno za unutarnje poslove, ministarstvo nadležno za graditeljstvo, Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., koncesionara i službenika za sigurnost.

(4) Ukoliko se inspekcijskim nadzorom iz stavka 3. ovoga članka utvrdi da tunel ne udovoljava odredbama ovoga Zakona, nadležna inspekcija o tome će obavijestiti upravitelja tunela i službenika za sigurnost te naložiti donošenje mjera za povećanje sigurnosti tunela.

(5) Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i koncesionar nakon inspekcijskog nalaza i utvrđenih mjera iz stavka 4. ovoga članka propisat će uvjete za nastavak rada tunela ili za ponovno otvaranje tunela koji će se primjenjivati dok se ne provedu mjere za otklanjanje nedostataka kao i sva daljnja ograničenja.

Minimalni sigurnosni zahtjevi za javne ceste u transeuropskoj mreži cesta

Članak 68.

- (1) Odredbe članka 68. do 72. ovoga Zakona primjenjuju se na TEM ceste.
- (2) Vlada odlukom može odrediti da se odredbe članka 68. do 72. ovoga Zakona također primjenjuju i na druge javne ceste.
- (3) Odredbe članka 68. do 72. ne primjenjuju se na tunele iz članka 63. ovoga Zakona.

Aktivnosti za poboljšanje sigurnosti

Članak 69.

- (1) Aktivnosti za poboljšanje sigurnosti TEM cesta odnose se na sve faze planiranja, projektiranja, građenja i održavanja TEM cesta te obuhvaćaju:
 - procjena utjecaja na sigurnost na TEM cestama,
 - procjena sigurnosti u TEM cestovnom prometu,
 - razvrstavanje i upravljanje TEM cestama sa stajališta sigurnosti,
 - inspekcija sigurnosti TEM cesta,
 - upravljanje podacima o sigurnosti TEM cesta.
- (2) Mjere za provedbu aktivnosti za poboljšanje sigurnosti TEM cesta propisuje Vlada na prijedlog Ministarstva.
- (3) Definiranje pojedinih aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka, uvjete i postupak njihove provedbe te rokove za izvođenje pojedinih faza propisuje Ministar.

Procjenitelj cestovne sigurnosti

Članak 70.

- (1) Procjenu projektne dokumentacije u okviru procjene sigurnosti na TEM cestama provodi procjenitelj cestovne sigurnosti.
- (2) Uvjete koje mora ispunjavati procjenitelj cestovne sigurnosti, način osposobljavanja i provjere osposobljenosti, vođenje evidencije procjenitelja cestovne sigurnosti te način i uvjete obavljanja poslova procjenitelja cestovne sigurnosti propisuje Ministar.
- (3) Procjenitelja cestovne sigurnosti imenuje Ministar.

Izvješća procjenitelja cestovne sigurnosti

Članak 71.

(1) Procjenitelj cestovne sigurnosti izrađuje izvješće o elementima u projektnoj dokumentaciji bitnim za cestovnu sigurnost koje je obvezujuće za projektanta i pravnu osobu koja upravlja javnom cestom te koncesionara.

(2) Ako projektant i pravna osoba koja upravlja javnom cestom te koncesionar nisu u mogućnosti postupiti po izvješću iz stavka 1. ovoga članka, dužni su procjenitelju dostaviti detaljno pisano obrazloženje.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka Ministar će projektantu i pravnoj osobi koja upravlja javnom cestom te koncesionaru naložiti poduzimanje potrebnih mjera.

Inspekcija TEM cesta

Članak 72.

Inspekciju sigurnosti TEM cesta provodi inspekcija za ceste.

Korištenje cestovnog zemljišta

Članak 73.

(1) Pod korištenjem cestovnog zemljišta u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se građenje pratećih uslužnih objekata na javnoj cesti i obavljanje djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, usluga opskrba gorivom, servisnih usluga i slično kao i obavljanje navedenih djelatnosti u već izgrađenim objektima, radi pružanja usluga korisnicima javne ceste.

(2) Uvjete i način korištenja cestovnog zemljišta, uvjete i postupak povjeravanja te prava i obveze u svezi s obavljanjem pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, benzinske postaje, servisi i drugo) na cestovnom zemljištu propisuje Ministar.

Javne ovlasti

Članak 74.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar obavlja javnu ovlast kada izdaje:

- dozvolu za izvanredni prijevoz iz članka 46. stavak 4. ovoga Zakona,
- rješenje o prekomjernoj uporabi iz članka 49. stavak 4. ovoga Zakona,
- suglasnost za priključak i prilaz na javnu cestu iz članka 51. stavak 3. ovoga Zakona,
- rješenje za prilagođavanje priključka i prilaza iz članka 52. stavak 1. ovoga Zakona.

(2) Protiv upravnih akta iz stavka 1. ovoga članka može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od 15 dana od dana dostave stranci.

V. KONCESIJE

Koncesija

Članak 75.

(1) Koncesijom se stječe pravo građenja i upravljanja autocestom i pojedinim cestovnim objektima na državnoj cesti (most, tunel i drugi) koje uključuje pravo gospodarskog korištenja autoceste ili objekta na državnoj cesti te pravo rekonstrukcije i održavanja autoceste i cestovnog objekta na državnoj cesti te uklanjanje postojećih građevina radi građenja javne ceste tijekom trajanja ugovora o koncesiji i/ili pravo korištenja cestovnog zemljišta radi izgradnje pratećih uslužnih objekata i obavljanja djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, usluga opskrba gorivom, servisnih usluga i slično.

(2) Koncesionar je ovlašten odlučivati o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na javnoj cesti sukladno propisu iz članka 73. stavka 2. ovoga Zakona.

(3) Koncesija na javnoj cesti ne može se dati na vrijeme dulje od 40 godina.

(4) Koncesija na javnoj cesti smatra se koncesijom za javne radove, odnosno koncesijom za javne usluge, u smislu Zakona o koncesijama.

(5) Na sva ostala pitanja koja se odnose na koncesije a nisu uređena ovim Zakonom primjenjuju se odredbe Zakona o koncesijama.

Pripremne radnje za davanje koncesije

Članak 76.

(1) Pripremne radnje za davanje koncesije, po nalogu davatelja koncesije, provodi Ministarstvo sukladno Zakonu o koncesijama.

(2) Pripremnim radnjama smatraju se osobito:

- procjena vrijednosti koncesije,
- izrada studije opravdanosti davanja koncesije,
- imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju,
- izrada dokumentacije za nadmetanje.

(3) U provedbi pripremnih radnji Ministarstvo može povjeriti obavljanje određenih stručno-tehničkih poslova Hrvatskim autocestama d.o.o..

Postupak davanja koncesije

Članak 77.

(1) Vlada kao davatelj koncesije odlučuje o namjeri davanja koncesije iz članka 75. ovoga Zakona.

(2) Postupak davanja koncesije provodi Ministarstvo sukladno odredbama Zakona o koncesijama.

(3) U projektima javno-privatnog partnerstva u postupku davanja koncesije primjenjuju se i odredbe o odobravanju prijedloga projekta, dokumentacije za nadmetanje s priložima i konačnog nacrtu ugovora o koncesiji sukladno Zakonu o javno-privatnom partnerstvu.

Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja

Članak 78.

(1) Odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja u postupku davanja koncesije donosi Vlada kao davatelj koncesije u ime Republike Hrvatske.

(2) Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja sadrži osobito:

- naziv davatelja koncesije s brojem i datumom donošenja odluke,
- naziv i osobni identifikacijski broj odabranog ponuditelja,
- predmet koncesije,
- prirodu i opseg te mjesto obavljanja djelatnosti koncesije,
- rok trajanja koncesije,
- osnove financiranja,
- uvjete za povjeravanje trećima pojedinih radova ili usluga koje su predmet koncesije,
- posebne uvjete kojima tijekom trajanja koncesije mora udovoljavati ponuditelj,
- iznos naknade za koncesiju ili osnovu za utvrđivanje iznosa naknade za koncesiju koju će koncesionar plaćati,
- mjerila za utvrđivanje visine cestarine,
- mjere očuvanja i zaštite okoliša,
- rok u kojem je najpovoljniji ponuditelj obvezan potpisati ugovor o koncesiji s davateljem koncesije,
- obrazloženje razloga za odabir ponuditelja,
- uputu o pravnom lijeku,
- potpis odgovorne osobe i pečat davatelja koncesije.

(3) Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja može sadržavati i druge odgovarajuće podatke sukladno dokumentaciji za nadmetanje.

Ugovor o koncesiji

Članak 79.

(1) Ugovorom o koncesiji određuju se prava i obveze davatelja koncesije i koncesionara sukladno odredbama ovoga Zakona te Zakona o koncesijama kao što su:

- predmet koncesije,
- rok trajanja koncesije,
- osnove financiranja,
- posebni uvjeti kojima mora tijekom trajanja koncesije udovoljavati koncesionar,
- visina naknade za koncesiju te način i uvjeti njezina plaćanja,
- mjerila za utvrđivanje visine cestarine,
- uvjeti za povjeravanje trećima pojedinih radova ili usluga koje su predmet koncesije,
- mjere očuvanja i zaštite okoliša,
- prestanak ugovora o koncesiji,
- uvjeti primopredaje autoceste, odnosno pojedinog objekta na državnoj cesti po prestanku ugovora o koncesiji.

(2) Davatelj koncesije mora odabranom najpovoljnijem ponuditelju ponuditi potpisivanje ugovora o koncesiji u roku od 20 dana od dana kada je odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja postala konačna.

(3) Ugovor o koncesiji mora se potpisati u roku od 60 dana od dana kada je odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja postala konačna.

(4) Ugovor o koncesiji sastavlja se u pisanom obliku, a potpisuju ga Ministar i odabrani najpovoljniji ponuditelj.

Primjena Zakona o javno-privatnom partnerstvu

Članak 80.

U projektima javno-privatnog partnerstva na sadržaj ugovora o koncesiji primjenjuju se i odredbe Zakona o javno-privatnom partnerstvu.

VI. PRAVNE OSOBE KOJE UPRAVLJAJU JAVNIM CESTAMA

1. Hrvatske autoceste d.o.o.

Predmet poslovanja

Članak 81.

(1) Hrvatske autoceste, društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Zagrebu, upravlja autocestama, gradi ih, rekonstruira i održava, osim onih autocesta kojima upravlja koncesionar sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Skraćeni naziv tvrtke glasi: Hrvatske autoceste d.o.o.

(3) Predmet poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o. je:

- izrada stručnih podloga za četverogodišnji program građenja i održavanja autocesta,
- obavljanje poslova građenja i rekonstrukcije iz članka 23. ovoga Zakona autocesta i cestovnih objekata s naplatom cestarine na državnim cestama,
- rješavanje imovinskopravnih odnosa potrebnih za građenje, rekonstrukciju i održavanje autocesta cestovnih objekata s naplatom,
- obavljanje poslova održavanja iz članka 26. ovoga Zakona autocesta i cestovnih objekata s naplatom cestarine na državnim cestama,
- ostali poslovi upravljanja iz članka 31. ovoga Zakona autocestama i objektima s naplatom cestarine na državnim cestama,
- financiranje građenja, rekonstrukcije i održavanja autocesta,
- praćenje prometnog opterećenja i prometnih tokova na autocestama,
- ostale djelatnosti sadržane u osnivačkom aktu.

(4) Hrvatske autoceste d.o.o. za izvođenje radova redovitog održavanja kao i za pružanje usluga naplate cestarine mogu osnovati posebna društva s ograničenom odgovornošću.

2. Hrvatske ceste d.o.o.

Predmet poslovanja

Članak 82.

(1) Državnim cestama upravlja, gradi ih, rekonstruira i održava trgovačko društvo Hrvatske ceste, društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Zagrebu.

(2) Skraćeni naziv tvrtke glasi: Hrvatske ceste d.o.o.

(3) Predmet poslovanja Hrvatskih cesta d.o.o. je organiziranje i obavljanje djelatnosti:

- izrada stručnih podloga za četverogodišnje programe građenja i održavanja državnih cesta, županijskih cesta i lokalnih cesta,
- poslova građenja i rekonstrukcije iz članka 23. ovoga Zakona državnih cesta,
- rješavanje imovinskopravnih odnosa potrebnih za građenje, rekonstrukciju i održavanje državnih cesta,
- poslova održavanja iz članka 26. ovoga Zakona državnih cesta,
- ostali poslovi upravljanja iz članka 31. ovoga Zakona državnim cestama,
- financiranje građenja, rekonstrukcije i održavanja državnih cesta,
- praćenje prometnog opterećenja i prometnih tokova na državnim cestama,
- ostale djelatnosti sadržane u osnivačkom aktu.

3. Županijska uprava za ceste

Predmet poslovanja

Članak 83.

Županijska uprava za ceste u okviru svoje djelatnosti organizira, odnosno obavlja poslove:

- priprema izrade stručnih podloga za četverogodišnje programe građenja i održavanja županijskih cesta i lokalnih cesta,
- obavljanje poslova građenja i rekonstrukcije iz članka 23. ovoga Zakona županijskih i lokalnih cesta,
- rješavanje imovinskopravnih odnosa potrebnih za građenje, rekonstrukciju i održavanje županijskih i lokalnih cesta,
- obavljanje poslova održavanja iz članka 26. ovoga Zakona županijskih i lokalnih cesta,
- ostali poslovi upravljanja iz članka 31. ovoga Zakona županijskim i lokalnim cestama,
- financiranje građenja, rekonstrukcije i održavanja županijskih i lokalnih cesta,
- praćenje prometnog opterećenja i prometnih tokova na županijskim i lokalnim cestama,
- ostale djelatnosti sadržane u osnivačkom aktu.

4. Zajedničke odredbe za Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i županijske uprave za ceste

Ostvarivanje prava osnivača

Članak 84.

(1) Prava i dužnosti Republike Hrvatske kao osnivača Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. obavlja Vlada.

(2) Prava i dužnosti županije kao osnivača županijske uprave za ceste obavlja predstavničko tijelo županije.

Korištenje dobiti

Članak 85.

(1) Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o., kada je Republika Hrvatska jedini član ovih društava, koristit će dobit koju ostvare za građenje i održavanje autocesta odnosno državnih cesta kojima upravljaju.

(2) Županijska uprava za ceste, kada je županija jedini član ove pravne osobe, koristit će dobit koju ostvari za građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta kojima upravlja.

VII. FINANCIRANJE JAVNIH CESTA

Izvori sredstava

Članak 86.

(1) Izvori sredstava za financiranje javnih cesta jesu:

1) godišnja naknada za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila (dalje u tekstu: godišnja naknada),

2) cestarina za uporabu autoceste i objekta s naplatom (most, tunel, vijadukt i slično),

3) naknada za uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan Republike Hrvatske,

4) naknada za izvanredni prijevoz,

5) naknada za prekomjernu uporabu,

6) korisnička naknada,

7) naknada za korištenje cestovnog zemljišta,

8) naknada za obavljanje pratećih djelatnosti,

9) naknada za koncesije,

10) sredstva državnog proračuna,

- 11) naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta,
- 12) naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti,
- 13) ostali izvori.

(2) Korisnička naknada iz stavka 1. točke 6. ovoga članka može se uvesti za korištenje mreže javnih cesta ili dijela mreže javnih cesta za motorna i priključna vozila namijenjena isključivo za prijevoz tereta čija ukupna masa prelazi 3,5 tone.

(3) Odluku o uvođenju korisničke naknade donosi Vlada.

(4) Za uporabu istog dijela javne ceste ne može se za bilo koju kategoriju vozila istodobno naplaćivati naknada iz stavka 1. točke 2. i točke 6. ovoga članka, osim za uporabu pojedinačnih objekata (most, tunel, vijadukt i slično).

(5) Ukoliko se osniva pravo služnosti ili pravo građenja na javnoj cesti sukladno članku 25. ovoga Zakona, ne plaća se naknada iz stavka 1. točke 12. ovoga članka ukoliko su građevina ili instalacija u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske.

(6) Ukoliko se osniva pravo služnosti ili pravo građenja na javnoj cesti sukladno članku 25. ovoga Zakona, ne plaća se naknada iz stavka 1. točke 12. ovoga članka ukoliko su građevina ili instalacija u isključivom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

(7) Ukoliko se na zemljištu u vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave osniva pravo služnosti ili pravo građenja radi građenja javne ceste, ne plaća se naknada za osnivanje prava služnosti ili prava građenja.

Visina naknade

Članak 87.

(1) Visinu naknade iz članka 86. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona propisuje Ministar.

(2) Visinu cestarine i sustav naplate cestarine iz članka 86. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona utvrđuju Hrvatske autoceste d.o.o. uz suglasnost Vlade, a za javne ceste u koncesiji koncesionar pod uvjetima određenim ugovorom o koncesiji.

(3) Visina naknade iz članka 86. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona utvrđuje se sukladno posebnim propisima.

(4) Mjerila za izračun naknada iz članka 86. stavka 1. točke 4. i 5. ovoga Zakona propisuje Ministar.

(5) Visinu naknade iz članka 86. stavka 1. točke 9. ovoga Zakona utvrđuje davatelj koncesije.

(6) Visinu naknade iz članka 86. stavka 1. točke 6. i 12. ovoga Zakona propisuje odlukom Vlada.

(7) Visinu naknade iz članka 86. stavka 1. točke 7. i 8. propisuje Ministar.

Izuzeci od plaćanja godišnje naknade i cestarine

Članak 88.

(1) Osobe s 80% ili više postotka tjelesnog oštećenja, odnosno osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 60% ili više postotka, ne plaćaju godišnju naknadu za uporabu javnih cesta iz članka 86. stavka 1. ovoga Zakona za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, odnosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu.

(2) Osobe kod kojih je utvrđeno tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu nesposobnost donjih ekstremiteta 80% ili više postotka, te HRVI sa 100% tjelesnog oštećenja te osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje osjetila vida od 100%, ne plaćaju cestarinu iz članka 86. stavka 2. ovoga Zakona za jedan osobni automobil koji imaju u svom vlasništvu, odnosno koji koriste na temelju ugovora o leasingu.

(3) Osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka (u daljnjem tekstu: osobe s invaliditetom) ostvaruju pravo na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine na temelju rješenja koje u upravnom postupku donosi Ministarstvo na zahtjev osobe s invaliditetom.

(4) Ministar uz suglasnost ministra nadležnog za branitelje i ministra nadležnog za zdravstvo i socijalnu skrb, donosi propis o ispravama kojima se dokazuje pravo na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine te postupku i načinu ostvarivanja tih prava.

Članak 89.

Pravo na oslobađanje od plaćanja cestarine može se ostvariti samo ako se u osobnom automobilu iz članka 88. stavka 2. ovoga Zakona nalazi osoba s invaliditetom kojoj je izdana isprava prema odredbama članka 88. stavka 4. ovoga Zakona.

Pravo na nadoknadu neostvarene godišnje naknade i cestarine

Članak 90.

(1) Hrvatskim autocestama d.o.o., koncesionaru i županijskoj upravi za ceste te gradovima koji upravljaju cestama iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona će se iz sredstava državnog proračuna nadoknaditi iznos godišnje naknade za uporabu javnih cesta i iznos cestarine koji nisu ostvarili zbog primjene odredbe članka 88. ovoga Zakona.

(2) Sredstva iz stavka 1. ovoga članka osigurat će se u državnom proračunu.

(3) Način, postupak i dinamiku ostvarivanja prava na nadoknadu iznosa godišnje naknade i cestarine iz stavka 1. ovoga članka propisuje Ministar uz suglasnost ministra nadležnog za branitelje i ministra nadležnog za financije.

Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta

Članak 91.

(1) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona uplaćuje se iz državnog proračuna na energente:

1. Motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva:

1.1. Olovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 51, 2710 11 59

1.2. Bezolovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49

2. Plinska ulja iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 do 2710 19 49 koja se koriste kao pogonska goriva.

(2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka uplaćuje se po litri naplaćene trošarine na energente, i to:

- u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o.,

- u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.

Mjerila za raspored sredstava na županijske uprave za ceste

Članak 92.

(1) Sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta osiguravaju se dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona, sukladno programu iz članka 21. ovoga Zakona i godišnjem planu iz članka 22. ovoga Zakona, a na temelju sljedećih mjerila:

- veličine mreže županijskih i lokalnih cesta,

- visine vlastitih izravnih prihoda županijskog društva za ceste iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona,

- ujednačavanja redovitog i izvanrednog održavanja županijskih i lokalnih cesta izraženo u postotku od standarda održavanja prema propisu iz članka 26. stavka 3. ovoga Zakona,

- stupnja izgrađenosti mreže županijskih i lokalnih cesta,

- stanja kolnika mreža županijskih i lokalnih cesta.

(2) Sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta prema mjerilima iz stavka 1. ovoga članka na županijske uprave za ceste raspoređuje Ministar.

Uplata na račune

Članak 93.

(1) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona uplaćuju se na račun županijske uprave za ceste i koriste za županijske i lokalne ceste na području županije u kojoj su ostvarena. Način naplate, postupak uplate sredstava na račun županijske uprave za ceste, izdvajanje sredstava za ceste iz članka 98. stavak 1. podstavak 1. ovoga Zakona sukladno članku 108. ovoga Zakona, vođenje evidencije i ovlast za provođenje kontrole nad postupkom naplate propisuje ministar nadležan za poslove financija.

(2) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona od cestarine na autocestama i cestovnim objektima s naplatom na državnim cestama uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., a sredstva od cestarine na autocestama i objektima s naplatom u koncesiji na račun koncesionara.

(3) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih cesta d.o.o..

(4) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 4. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na autocesti, Hrvatskih cesta d.o.o. za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na državnoj cesti te županijskoj upravi za ceste za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na županijskoj i lokalnoj cesti.

(5) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točka 5. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih cesta d.o.o. odnosno županijske uprave za ceste koja je izdala rješenje o prekomjernoj uporabi javne ceste.

(6) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona uplaćuju se na račun koji odlukom određuje Vlada.

(7) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 7., 8. i 12. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o., koncesionara, županijske uprave za ceste, ovisno o ugovoru o korištenju cestovnog zemljišta, ugovoru o obavljanju pratećih djelatnosti, ugovoru o stjecanju prava građenja odnosno ugovoru o osnivanju prava služnosti.

(8) Sredstva iz članka 86. stavka 1. točke 9. ovoga Zakona uplaćuju se u državni proračun.

Javni kapital

Članak 94.

(1) Sredstva iz godišnje naknade iz članka 86. stavka 1. točke 1., korisničke naknade iz članka 86. stavka 1. točke 6. i naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona, kojima Republika Hrvatska financira građenje, održavanje i ostale poslove upravljanja javnim cestama te javne ceste, čine imovinu Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: javni kapital), koja se vodi izdvojeno u poslovnim knjigama pravne osobe koja upravlja javnom cestom.

(2) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. stavka 1. točke 11. ovoga Zakona, uplaćuje se iz državnog proračuna, sukladno odredbi članka 91. ovoga Zakona, na račune Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. i predstavlja sredstva kojim Republika Hrvatska financira izvlaštenje nekretnina, građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje autocesta i državnih cesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o., sukladno programu iz članka 21. ovoga Zakona.

(3) Javni kapital čine i prihodi po osnovi tečajnih razlika, kamate i drugi prihodi ostvareni po osnovi gospodarenja novcem koji čini javni kapital, a javni kapital se umanjuje za kamate i druge naknade povezane s financiranjem građenja i održavanja javnih cesta te za negativne tečajne razlike.

(4) Javni kapital uvećava se za dobit koju ostvare Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. dok je Republika Hrvatska jedini član društva te dobit koju ostvare županijske uprave za ceste.

Korištenje javnog kapitala

Članak 95.

(1) Sredstva iz članka 94. stavka 1. ovoga Zakona koriste se za namjene propisane odredbama toga članka sukladno godišnjim planovima građenja i održavanja autocesta i državnih cesta koje uz suglasnost Vlade donose Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. odnosno sukladno godišnjim planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta koje uz suglasnost Ministarstva donosi županijska uprava za ceste.

(2) Razlika između vlastitih prihoda i rashoda ostvarenih u poslovnoj godini nadoknađuje se na teret javnog kapitala iz članka 94. stavka 1. ovoga Zakona sukladno odobrenom planu poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o. i županijskih uprava za ceste.

(3) Sredstva koja sukladno odredbi članka 92. stavka 2. ovoga Zakona Hrvatske ceste d.o.o. doznače županijskoj upravi za ceste koriste se za financiranje izvlaštenje nekretnina, građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje županijskih i lokalnih cesta, sukladno godišnjim planovima građenja i održavanja županijskih i lokalnih cesta koje uz suglasnost Ministarstva donosi županijska uprava za ceste.

Amortizacija i ispravak vrijednosti javnih cesta

Članak 96.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom u rashode poslovanja uključuje amortizaciju javnih cesta kojima upravlja. Dio amortizacije koji nije pokriven iz vlastitih prihoda obračunava se na teret sredstava javnog kapitala.

(2) Koncesionar obračunava amortizaciju autocesta i cestovnih objekata na državnoj cesti koje je izgradio tijekom trajanja koncesije.

(3) Vrijednost izgrađenih autocesta i cestovnih objekata na državnoj cesti koje su dane na upravljanje koncesionaru, ispravljaaju Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. izravno na teret javnog kapitala.

(4) Amortizacija iz stavka 1. i 2. ovoga članka te ispravak vrijednosti iz stavka 3. ovoga članka obračunava se primjenom amortizacijskih stopa koje utvrđuje Vlada.

Prijenos javnih i nerazvrstanih cesta

Članak 97.

(1) Kada se javna cesta razvrstana u jednu od četiri skupine iz članka 6. stavka 1. ovoga Zakona, razvrstava u drugu skupinu ili prestaje biti javna cesta te kada je za javnu cestu ili njezin dio proveden postupak ukidanja statusa javnog dobra u općoj uporabi iz članka 5. ovoga Zakona, pravna osoba koja upravlja javnom cestom i koja je vodila javnu cestu u svojim poslovnim knjigama, dužna je istu prenijeti pravnoj osobi koja je prema odredbama ovoga Zakona postala nadležna za upravljanje tom cestom odnosno središnjem tijelu državne uprave ovlaštenom za upravljanje imovinom Republike Hrvatske.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način se primjenjuje kada se nerazvrstana cesta razvrstava u jednu od četiri skupine javnih cesta iz članka 6. stavka 1. ovoga Zakona.

(3) Nakon isteka roka trajanja koncesije, koncesionar je Hrvatskim autocestama d.o.o. odnosno Hrvatskim cestama d.o.o. dužan prenijeti autocestu odnosno pojedini cestovni objekt na državnoj cesti koji je bio predmet koncesije.

(4) Prijenos cesta iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka ne predstavlja isporuku prema propisima kojim se uređuje oporezivanje.

(5) Postupak, dokumentaciju i rokove za prijenos cesta iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka propisuje Ministar.

VIII. NERAZVRSTANE CESTE

Definicija nerazvrstane ceste

Članak 98.

(1) Nerazvrstane ceste su ceste koje se koriste za promet vozilima i koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim ovim Zakonom i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovoga Zakona, i to posebice:

- ceste koje su na području gradova s više od 35.000 stanovnika te gradova koji su sjedišta županija, bile razvrstane u javne ceste Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine”, broj 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10.),

- ceste koje povezuju naselja,

- ceste koje povezuju područja unutar gradova i naselja,

- terminali i okretišta vozila javnog prijevoza,

- pristupne ceste do stambenih, poslovnih, gospodarskih i drugih građevina,

- druga ceste na području naselja i gradova.

(2) Ceste iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka odlukom određuje Ministar.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka objavljuje se u "Narodnim novinama".

Članak 99.

Iznimno od odredbe članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona, ceste koje udovoljavaju mjerilima propisanim za razvrstavanje javnih cesta u državne ceste razvrstat će se u državne ceste.

Dijelovi nerazvrstane ceste

Članak 100.

Nerazvrstanu cestu čine:

- cestovna građevina (donji stroj, kolnička konstrukcija, sustav za odvodnju atmosferskih voda s nerazvrstane ceste, drenaže, most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, tunel, galerija, potporni i obložni zid, pothodnik, nathodnik i slično), nogostup, biciklističke staze te sve prometne i druge površine na pripadajućem zemljištu (zelene površine, ugibališta, parkirališta, okretišta, stajališta javnog prijevoza i slično),

- građevna čestica, odnosno cestovno zemljište u površini koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, benzinske postaje, servisi, i drugi),

- zemljišni pojas s obiju strana ceste potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste,

- prometna signalizacija (okomita, vodoravna i svjetlosna) i oprema za upravljanje i nadzor prometa,

- javna rasvjeta i oprema ceste (odbojnici i zaštitne ograde, uređaji za zaštitu od buke, uređaji za naplatu parkiranja i slično).

Pravni status nerazvrstane ceste

Članak 101.

(1) Nerazvrstana cesta je javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalazi.

(2) Nerazvrstana cesta se ne može otuđiti iz vlasništva jedinice lokalne samouprave niti se na njoj mogu stjecati stvarna prava, osim prava služnosti i prava građenja radi građenja građevina sukladno odluci izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave, pod uvjetom da ne ometaju odvijanje prometa i održavanje nerazvrstane ceste.

(3) Dio nerazvrstane ceste namijenjen pješacima (nogostup i slično) može se dati u zakup sukladno posebnim propisima, ako se time ne ometa odvijanje prometa, sigurnost kretanja pješaka i održavanje nerazvrstane ceste.

(4) Nekretnina koja je izvlaštenjem, pravnim poslom ili na drugi način postala vlasništvo jedinice lokalne samouprave, a lokacijskom dozvolom je predviđena za građenje nerazvrstane ceste, ne može se otuđiti.

Upis nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige

Članak 102.

(1) Nerazvrstana cesta postaje javno dobro u općoj uporabi pravomoćnošću uporabne dozvole odnosno izdavanjem drugog akta temeljem kojeg je dozvoljena uporaba građevine sukladno posebnom propisu.

(2) Nerazvrstana cesta upisuje se u zemljišne knjige kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave.

Ukidanje statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstanoj cesti

Članak 103.

(1) Kada je trajno prestala potreba korištenja nerazvrstane ceste ili njezinog dijela može joj se ukinuti status javnog dobra u općoj uporabi, a nekretnina kojoj prestaje taj status ostaje u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

(2) Odluku o ukidanju statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstane ceste ili njezinog dijela donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave.

(3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka dostavlja se nadležnom sudu radi provedbe brisanja statusa javnog dobra u općoj uporabi nerazvrstane ceste u zemljišnoj knjizi.

Zahtjevi za planiranje i projektiranje nerazvrstanih cesta

Članak 104.

Tehničke, prostorne i druge zahtjeve za planiranje i projektiranje nerazvrstanih cesta propisuje Ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove prostornog uređenja i graditeljstva.

Izvlaštenje radi građenja nerazvrstane ceste

Članak 105.

(1) Građenje, rekonstrukcija i održavanje nerazvrstane ceste od interesa je za Republiku Hrvatsku.

(2) Na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstanih cesta primjenjuju se propisi o izvlaštenju ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

(3) Uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina prilažu se pravomoćna lokacijska dozvola te parcelacijski elaborat, odnosno drugi odgovarajući geodetski elaborat sukladno propisima kojima se uređuje katastar nekretnina.

(4) Prijedlog za izvlaštenje nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstane ceste podnosi jedinica lokalne samouprave ili u ime i za račun jedinice lokalne samouprave pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz članka 107. ovoga Zakona.

(5) Vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstanih cesta ima pravo na novčanu naknadu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje, a može mu se umjesto novčane naknade dati u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

(6) Građenje nove infrastrukture i radovi izmještanja postojeće infrastrukture radi građenja, rekonstrukcije i održavanja nerazvrstane ceste, smatraju se u postupku izvlaštenja, građenjem, rekonstrukcijom i održavanjem nerazvrstane ceste.

Članak 106.

(1) Jedinica lokalne samouprave odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz članka 107. ovoga Zakona, može stupiti u posjed nekretnine izvlaštene radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja nerazvrstane ceste i prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju ako joj je to odobreno rješenjem o stupanju u posjed nekretnine prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju (u daljnjem tekstu: rješenje o stupanju u posjed).

(2) Rješenje o stupanju u posjed donosi se na zahtjev jedinice lokalne samouprave odnosno pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka ako je rješenje o izvlaštenju izvršno, te ako je uz zahtjev za donošenje tog rješenja priložen dokaz da je prijašnjem vlasniku isplaćena naknada sukladno zakonu kojim se propisuje izvlaštenje, da mu je navedena naknada stavljena na raspolaganje ili da je odbio primiti navedenu naknadu.

(3) Rješenje o stupanju u posjed donosi ured državne uprave u županiji, odnosno ured Grada Zagreba nadležan za imovinskopravne poslove u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za njegovo donošenje.

(4) Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.

(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na nekretnine izvlaštene na temelju članka 105. stavka 6. ovoga Zakona.

Upravljanje nerazvrstanim cestama

Članak 107.

(1) Upravljanje, građenje i održavanje nerazvrstanih cesta obavlja se na način propisan za obavljanje komunalnih djelatnosti sukladno propisima kojima se uređuje komunalno gospodarstvo, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije.

(2) Jedinica lokalne samouprave može osnovati trgovačko društvo u svom vlasništvu radi obavljanja poslova upravljanja i održavanja nerazvrstanih cesta te poslova građenja nerazvrstanih cesta uz odgovarajuću primjenu odredbi članka 23., 26. i 33. ovoga Zakona.

(3) Jedinica lokalne samouprave vodi jedinstvenu bazu podataka o nerazvrstanim cestama na svom području.

(4) Sadržaj i način vođenja jedinstvene baze podataka o nerazvrstanim cestama propisuje Ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove komunalnog gospodarstva.

Financiranje nerazvrstanih cesta

Članak 108.

(1) Građenje, rekonstrukcija i održavanje nerazvrstane ceste financira se iz proračuna jedinice lokalne samouprave, komunalne naknade i komunalnog doprinosa prema propisima koji uređuju komunalno gospodarstvo, naknada za osnivanje prava služnosti, prava građenja i prava zakupa na nerazvrstanoj cesti i iz drugih izvora.

(2) Sredstva za građenje, rekonstrukciju i održavanje nerazvrstanih cesta osiguravaju se:

- dijelom iz godišnje naknade iz članka 86. točke 1. ovoga Zakona, proporcionalno udjelu duljine županijskih i lokalnih cesta iz članka 98. stavak 1. podstavak 1. ovoga Zakona u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine”, broj 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10),

- dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 86. točka 11. ovoga Zakona, proporcionalno udjelu duljine državnih, županijskih i lokalnih cesta iz članka 98. stavak 1. podstavak 1. ovoga Zakona u ukupnoj duljini državnih, županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine”, broj 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10).

(3) Sredstva iz ovoga članka jedinica lokalne samouprave koristi za financiranje nerazvrstanih cesta iz članka 98. ovoga Zakona.

Zaštita nerazvrstanih cesta

Članak 109.

(1) Jedinica lokalne samouprave uređuje vrste, opseg i rokove izvođenja radova redovnog i izvanrednog održavanja nerazvrstanih cesta te kontrolu i nadzor nad izvođenjem tih radova te propisuje prekršajne odredbe.

(2) Jedinica lokalne samouprave uređuje zaštitu nerazvrstanih cesta uz odgovarajuću primjenu odredbi članka 45. stavak 1., 2., 4. i 5., članka 49., 51., 54., 57., 58., 60., 61. i 62. ovoga Zakona te propisuje prekršajne odredbe .

(3) Na nerazvrstane ceste odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 46., 47. i 48. ovoga Zakona.

(4) Dozvolu za izvanredni prijevoz izdaje jedinica lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom kada se izvanredni prijevoz iz članka 46. ovoga Zakona obavlja na nerazvrstanoj cesti.

(5) Ako se izvanredni prijevoz iz članka 46. ovoga Zakona treba obaviti na javnoj cesti i na nerazvrstanoj cesti, dozvolu za izvanredni prijevoz izdaje pravna osoba koja upravlja javnom cestom.

(6) Sredstva iz stavka 4. ovoga članka uplaćuju se na račun jedinice lokalne samouprave, odnosno pravne osobe koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom.

(7) Sredstva iz stavka 5. ovoga članka uplaćuju se na račun pravne osobe koja upravlja javnom cestom za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na javnoj cesti i na račun jedinice lokalne samouprave, odnosno pravne osobe koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom za izvanredni prijevoz koji se treba obaviti na nerazvrstanoj cesti.

IX. NADZOR I INSPEKCIJA JAVNIH CESTA

Upravni nadzor

Članak 110.

(1) Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih za njegovu provedbu obavlja Ministarstvo.

(2) Upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona kojima se uređuju nerazvrstane ceste, provodi ministarstvo nadležno za komunalno gospodarstvo.

Inspekcijski nadzor

Članak 111.

(1) Poslove inspekcije javnih cesta i cesta iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona obavlja inspekcija za ceste Ministarstva (u daljnjem tekstu: inspekcija za ceste), sukladno ovom Zakonu i posebnom zakonu, a nadzor provodi inspektor za ceste (u daljnjem tekstu: inspektor).

(2) Inspekcijski nadzor nad nerazvrstanim cestama, osim nad cestama iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona, obavljaju komunalni redari sukladno posebnim propisima kojima se uređuje komunalno gospodarstvo, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano.

Prava i dužnosti inspektora

Članak 112.

(1) Prilikom provedbe inspekcijskog nadzora javnih cesta i cesta iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona inspektor, osim prava i dužnosti koje ima po posebnom zakonu, ima i sljedeća prava i dužnosti:

1. nadzirati radove prilikom redovitog i izvanrednog održavanja javnih cesta, pregledavati dokumentaciju za te radove i odrediti mjere za otklanjanje nepravilnosti koje bi mogle prouzročiti pogoršanje stanja javne ceste ili ugroziti sigurnost prometa na njoj,

2. nadzirati ispunjavanje uvjeta za obavljanje redovitih radova održavanja na javnoj cesti danoj u koncesiju,

3. nadzirati provođenje mjera za osiguranje javnih cesta i prometa na njima,

4. obustaviti sve radove na javnoj cesti koji se ne obavljaju sukladno odredbama ovoga Zakona i propisa za njegovo izvršavanje,

5. u nužnim slučajevima, kada bi bila ugrožena sigurnost prometa na javnoj cesti ili bi mogla nastati šteta na njoj, odrediti privremene mjere kako bi se otklonila opasnost ili spriječila šteta,

6. odrediti da se u polju preglednosti otklone nedostaci i nepravilnosti prouzročene kršenjem propisanih mjera za osiguranje preglednosti javne ceste,

7. nadzirati provođenje propisanih uvjeta za obavljanje zahvata u zaštitni pojas javne ceste,

8. nadzirati sigurnost TEM cesta.

(2) Žalba protiv rješenja inspektora iz stavka 1. točaka 4., 5., 6. i 7. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

(3) U predmetima iz stavka 1. točke 5. ovoga članka, kada je zbog neposredne ugroženosti javne ceste ili sigurnosti prometa na njoj ugrožena i sigurnost sudionika u prometu, inspektor može, po skraćenom postupku, bez saslušanja stranaka, donijeti rješenje. U nužnim slučajevima inspektor može donijeti usmeno rješenje te odrediti njegovo izvršenje odmah po izricanju.

(4) Prilikom provedbe inspekcijskog nadzora inspektor ima pravo:

- pregledati prostore, objekte, uređaje, materijale te poslovanje i dokumentaciju trgovačkih društava koja upravljaju javnim cestama, saslušati stranke i svjedoke primjenom pravila upravnog postupka,

- pregledati isprave kojima se može utvrditi identitet osoba koje sudjeluju u prometu,

- uzeti uzorke materijala te obavljati druge postupke koji su u skladu s namjenom inspekcijskog nadzora,

- dobiti osobne podatke o pravnim i fizičkim osobama, podatke o vlasništvu vozila, podatke o vlasništvu zemljišta i objekata u zaštitnom pojasu cesta, kao i druge podatke potrebne za vođenje postupka u svezi s kršenjem ovoga Zakona i propisa za njegovo izvršavanje.

X. KAZNENE ODREDBE

Članak 113.

(1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 75.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar:

1. ako ne osigura uklanjanje oštećenih i napuštenih vozila te drugih stvari s javne ceste (članak 26. stavak 1. podstavak 6.),
2. ako ne održava javnu cestu sukladno propisu iz članka 26. stavka 3. ovoga Zakona,
3. ako ne obavijesti javnost o stanju i prohodnosti javnih cesta i meteorološkim uvjetima (članak 31. podstavak 2.),
4. ako ne postupi sukladno odredbi članka 45. stavka 4. i 5. ovoga Zakona,
5. ako ne poduzme mjere za otklanjanje štete, opasnosti od oštećenja javne ceste i opasnosti za sigurnost prometa na javnoj cesti (članak 57. stavak 4.),
6. ako postavi reklame protivno odredbi članka 59. ovoga Zakona,
7. ako u opravdanom slučaju javnu cestu ne zatvori za promet (članak 60. stavak 1.),
8. ako pri izvođenju radova ne postupi sukladno članku 62. stavku 1. i 2. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionaru novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna.

Članak 114.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 30.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba:

1. ako postupi suprotno odredbama članka 45. stavka 2. i 3. ovoga Zakona,
2. ako izvede priključak i prilaz na javnu cestu bez suglasnosti ili se ne pridržava uvjeta iz suglasnosti (članak 51. stavak 3.),
3. ako postupi suprotno odredbi članka 55. stavka 3. ovoga Zakona,
4. ako postupi suprotno odredbi članka 56. stavka 1. i 2. ovoga Zakona,
5. ako ne postupi sukladno odredbi članka 57. stavka 1., 2. i 3. ovoga Zakona,
6. ako ne postupi sukladno odredbi članka 58. stavka 1. i 2. ovoga Zakona,
7. ako postavi reklame protivno odredbi članka 59. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 2.000,00 do 8.000,00 kuna.

Članak 115.

Novčanom kaznom od 2.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vlasnik odnosno korisnik leasinga osobnog automobila ako je njegovo vozilo bez plaćene cestarine sudjelovalo u prometu autocestom ili cestovnim objektom pod naplatom, a vlasnik ne ispunjava uvjete propisane člankom 88. stavak 2. ovoga Zakona.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Dovršenje započetih postupaka

Članak 116.

Postupci započeti prema odredbama Zakona o javnim cestama („Narodne novine”, broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09., 153/09. i 73/10.) dovršit će se prema odredbama toga Zakona.

Usklađenje postojećih imovinskopravnih odnosa na javnim cestama

Članak 117.

(1) Osobe koje su po posebnom zakonu ili odlukom nadležnog tijela donesenom na temelju posebnog zakona dužne održavati komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta sukladno članku 25. ovoga Zakona, za koje je do stupanja na snagu ovoga Zakona izdana uporabna dozvola, dužne su sukladno članku 16. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na članak 34. ovoga Zakona preuzeti na održavanje i upravljanje komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su pravnoj osobi koja upravlja javnom cestom nadoknaditi troškove nastale nakon proteka roka u kojem su bile dužne preuzeti na održavanje i upravljanje komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu.

Članak 118.

(1) Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u postupku izvlaštenja radi građenja javne ceste izvlaštene kao opće dobro nekretnine koje nisu u cijelosti lokacijskom dozvolom predviđene kao javna cesta, Vlada, odnosno tijelo koje ona ovlasti, na prijedlog pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara, donosi odluku da se dio nekretnine koji nije predviđen kao javna cesta izuzima iz pravnog režima općeg dobra i prelazi u vlasništvo Republike Hrvatske, županije ili Grada Zagreba u čiju je korist provedeno izvlaštenje, te im se predaje u posjed i na upravljanje.

(2) Prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka prilaže se parcelacijski elaborat izrađen na temelju lokacijske dozvole iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu nekretnina kao vlasništva Republike Hrvatske, županije ili Grada Zagreba.

(4) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom dostavlja odluku iz stavka 1. ovoga članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama.

(5) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka obvezat će se pravna osoba koja upravlja javnom cestom, koja je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona upravljala nekretninama izuzetim iz režima općeg dobra, da ih preda u posjed i na upravljanje Republici Hrvatskoj, županiji ili Gradu Zagrebu u roku ne dužem od godine dana od dana donošenja odluke.

(6) Do preuzimanja u posjed i na upravljanje nekretnina izuzetih iz režima općeg dobra, njima za račun i u korist vlasnika upravlja osoba koja je sukladno odredbama ovoga Zakona do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka bila dužna upravljati tim nekretninama.

Članak 119.

(1) Vlada donosi odluku da se nekretnine koje su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona izvlaštene radi premještanja ili izgradnje infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, a koje nisu lokacijskom dozvolom predviđene kao javna cesta, izuzmu iz pravnog režima općeg dobra te postaju vlasništvo Republike Hrvatske i da joj se predaju u posjed i na upravljanje, na prijedlog pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara,.

(2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu nekretnina kao vlasništva Republike Hrvatske.

(3) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom dostavlja odluku iz stavka 1. ovoga članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama.

(4) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka obvezat će se pravna osoba koja upravlja javnom cestom koja je do dana stupanja na snagu ovoga Zakona upravljala nekretninama izuzetim iz režima općeg dobra da ih preda u posjed i na upravljanje Republici Hrvatskoj, u roku ne dužem od jedne godine od dana donošenja odluke.

(5) Do preuzimanja u posjed i na upravljanje nekretnina izuzetih iz režima općeg dobra, njima za račun i u korist vlasnika upravlja osoba koja je po odredbama ovoga Zakona do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka bila dužna upravljati tim nekretninama.

(6) Ugovori o korištenju cestovnog zemljišta sklopljeni u pogledu nekretnina koje su na temelju odluke iz stavka 1. ovoga članka postale vlasništvo Republike Hrvatske prestat će stupanjem na snagu odluke iz stavka 1. ovoga članka.

(7) Odluka iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se i osobi s kojom je sklopljen ugovor o korištenju cestovnog zemljišta.

(8) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su po posebnim zakonima ovlaštene održavati i upravljati infrastrukturom iz ovoga članka, u pogledu korištenja nekretnina odnosno osnivanja stvarnog prava na nekretninama na kojima je izgrađena infrastruktura, uredit će se po odredbama posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture, u roku od tri mjeseca od prestanka ugovora iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 120.

(1) Odredba članka 43. ovoga Zakona primjenjuje se i na zemljišta koja se po posebnom zakonu smatraju pomorskim dobrom ili lučkim područjem na kojima je već izgrađena javna cesta ili je započeta gradnja ili je po posebnim propisima izdana dozvola za građenje i rekonstrukciju javne ceste do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Postupak izuzimanja iz područja pomorskog dobra, odnosno lučkog područja iz stavka 1. ovoga članka ovlaštena je pokrenuti pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno osoba koja je na temelju članka 36. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(3) Na zemljišta koja su na temelju ovoga članka izuzeta iz područja pomorskog dobra, odnosno lučkog područja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe iz članka 43. ovoga Zakona.

Članak 121.

(1) Odredba članka 44. ovoga Zakona primjenjuje se i na zemljišta koja se po posebnom zakonu smatraju javnim vodnim dobrom na kojima je već izgrađena javna cesta ili je započeta gradnja ili je po posebnim propisima izdana dozvola za građenje i rekonstrukciju javne ceste do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Postupak prestanka statusa javnog vodnog dobra ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 36. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

(3) Na zemljišta na kojima je na temelju ovoga članka prestao status javnog vodnog dobra na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 44. ovoga Zakona.

Članak 122.

(1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar na temelju ovoga Zakona sklopit će ugovore o osnivanju prava služnosti odnosno prava građenja za komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu izgrađene na javnoj cesti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, s pravnom osobom koja je sukladno posebnom zakonu investitor komunalnih, vodnih i energetskih građevina, kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, sukladno članku 25. ovoga Zakona.

(2) Ugovori iz stavka 1. ovoga članka sklopit će se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Sklapanjem ugovora iz stavka 1. ovoga članka prestat će važiti ugovori o korištenju cestovnog zemljišta sklopljeni za građevine iz stavka 1. ovoga članka odnosno prava koja su osobe koje su sukladno posebnom zakonu investitori komunalnih, vodnih i energetskih građevina, kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme stekle na javnoj cesti na temelju posebnih zakona.

(4) Ugovori o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na cestovnom zemljištu sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, osim ugovora iz stavka 3. ovoga članka, ostaju na snazi do isteka roka na koji su sklopljeni.

Upis javnih cesta u zemljišne knjige

Članak 123.

(1) Javne ceste izgrađene do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, za koje je izrađena snimka izvedenog stanja i koje su evidentirane u katastru, upisat će se u zemljišne knjige kao javno dobro u općoj uporabi, kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske uz upis pravne osobe koja upravlja javnom cestom, bez obzira na postojeće upise u zemljišne knjige.

(2) Upis iz stavka 1. ovoga članka provest će zemljišnoknjižni sud po službenoj dužnosti, na temelju odluke iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona i prijavnog lista sa snimkom izvedenog stanja, koje zemljišnoknjižnom sudu dostavlja tijelo nadležno za katastar.

Članak 124.

(1) Javne ceste izgrađene do dana stupanja na snagu ovoga Zakona koje nisu evidentirane u katastru ili nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju se u katastru na temelju odluke iz članka 7. stavka 2. ovoga Zakona i geodetskog elaborata kojim je snimljeno izvedeno stanje, a kojeg pribavlja i tijelu nadležnom za katastar dostavlja pravna osoba koja upravlja javnom cestom.

(2) Javne ceste iz stavka 1. ovoga članka upisuju se u zemljišne knjige sukladno članku 123. ovoga Zakona.

Članak 125.

Na evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige javnih cesta iz članka 123. i članka 124. ovoga Zakona, ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja a kojima je propisana parcelacija građevinskog zemljišta i evidentiranje građevina u katastru, niti odredbe zakona kojim se uređuje katastar nekretnina te odredbe drugih zakona i propisa, koje su protivne članku 123. do 130. ovoga Zakona.

Članak 126.

(1) Za rekonstrukcije javnih cesta izvedenih do stupanja na snagu ovoga Zakona a koje su sukladne prostorno planskoj dokumentaciji, primjenjuju se odredbe članka 123. do 125. ovoga Zakona.

(2) Nekretnine koje su prema ovom Zakonu javne ceste i bile su u uporabi kao javne ili nerazvrstane ceste prije 1. siječnja 1997. godine, javno su dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 127.

(1) Uknjižba javnih cesta izgrađenih nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, provodi se sukladno općim propisima kojima se uređuje uknjižba prava vlasništva.

(2) Prijedlog za upis prava vlasništva za javne ceste iz stavka 1. ovoga članka podnosi nadležnom zemljišnoknjižnom sudu nadležno državno odvjetništvo.

Članak 128.

(1) O izvršenom upisu nadležni zemljišno knjižni sud donosi rješenje sukladno postupku propisanom zakonom kojim se uređuju zemljišne knjige.

Članak 129.

Odredbe ovoga Zakona o uknjižbi javnih cesta ne odnose se na uknjižbu prava vlasništva ostalih građevina izgrađenih na javnoj cesti, i na iste se primjenjuju opći propisi kojima se uređuje uknjižba prava vlasništva.

Članak 130.

Postojeći upisi javnih cesta kao općeg dobra u zemljišnim knjigama, zamijenit će se po službenoj dužnosti upisom javnog dobra u općoj uporabi kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske.

Upis nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige

Članak 131.

(1) Ceste koje se na dan stupanja na snagu ovoga Zakona koriste za promet vozila po bilo kojoj osnovi i koje su pristupačne većem broju korisnika, a koje nisu razvrstane kao javne ceste u smislu ovoga Zakona, postaju nerazvrstane ceste.

(2) Postojeći upisi u zemljišnim knjigama nerazvrstanih cesta iz stavka 1. ovoga članka u vlasništvu jedinice lokalne samouprave zamijenit će se po službenoj dužnosti upisom nerazvrstane ceste javnog dobra u općoj uporabi kao neotuđivog vlasništva jedinice lokalne samouprave.

(3) Nerazvrstane ceste iz stavka 1. ovoga članka koje nisu upisane u zemljišnim knjigama ili u tim knjigama nije upisano njihovo stvarno stanje, upisuju se u zemljišne knjige po službenoj dužnosti na temelju prijavnog lista kojega nakon evidentiranja nerazvrstane ceste, odnosno njezinog stvarnog stanja u katastru, zemljišnoknjižnom sudu po službenoj dužnosti dostavlja tijelo nadležno za katastar.

(4) Nerazvrstane ceste iz stavka 1. ovoga članka koje nisu evidentirane u katastru ili u katastru nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju se u katastru na temelju odgovarajućeg geodetskog elaborata kojim je snimljeno izvedeno stanje, a kojega pribavlja i tijelu nadležnom za katastar dostavlja jedinica lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz članka 107. ovoga Zakona.

(5) Nerazvrstane ceste iz stavka 4. ovoga članka upisuju se u zemljišne knjige sukladno stavku 3. ovoga članka.

(6) Nekretnine koje su prema ovom Zakonu nerazvrstane ceste i bile su u uporabi kao nerazvrstane ili javne ceste prije 1. siječnja 1997. godine, javno su dobro u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze.

Članak 132.

(1) Postojeći upisi u katastru i zemljišnim knjigama javnih cesta koje su na temelju ovoga Zakona postale ceste iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona zamijenit će se po službenoj dužnosti upisom nerazvrstane ceste javnog dobra u općoj uporabi kao neotuđivog vlasništva jedinice lokalne samouprave na temelju odluke iz članka 98. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Podatke o zemljišnoknjižnim česticama potrebne za promjenu upisa iz stavka 1. ovoga članka u zemljišnim knjigama, zemljišnoknjižnom sudu po službenoj dužnosti dostavlja tijelo nadležno za katastar.

(3) Ceste iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona koje nisu evidentirane u katastru ili u katastru nije evidentirano njihovo stvarno stanje, evidentiraju se u katastru na temelju odluke iz članka 98. stavka 2. ovoga Zakona i odgovarajućeg geodetskog elaborata kojim je snimljeno izvedeno stanje, a kojega pribavlja i tijelu nadležnom za katastar dostavlja jedinica lokalne samouprave, odnosno pravna osoba koja je ovlaštena upravljati nerazvrstanom cestom sukladno propisima iz članka 106. ovoga Zakona.

(4) Ceste iz članka 98. stavka 1. podstavka 1. ovoga Zakona koje nisu upisane u zemljišnim knjigama ili u tim knjigama nije upisano njihovo stvarno stanje, upisuju se u zemljišne knjige po službenoj dužnosti na temelju prijavnog lista kojega nakon evidentiranja nerazvrstane ceste, odnosno njezinog stvarnog stanja u katastru, zemljišnoknjižnom sudu po službenoj dužnosti dostavlja tijelo nadležno za katastar.

Članak 133.

(1) Nerazvrstane ceste iz članka 131. stavka 1. i članka 132. stavka 1. ovoga Zakona evidentiraju se u katastru i upisuju u zemljišne knjige kao nerazvrstane ceste javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze, neovisno o postojanju upisa vlasništva i/ili drugih stvarnih prava treće osobe.

(2) Na upis u zemljišne knjige nerazvrstanih cesta iz članka 131. stavka 1. i članka 132. stavka 1. ovoga Zakona na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 128. ovoga Zakona.

(3) Na evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige nerazvrstanih cesta iz članka 131. stavka 1. i članka 132. stavka 1. ovoga Zakona ne primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja, o parcelaciji građevinskog zemljišta te evidentiranju građevina u katastru i upisu u zemljišne knjige, niti odredbe drugih zakona i propisa koje su protivne članku 131. i 132. ovoga Zakona i stavku 1. i 2. ovoga članka.

(4) Evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige nerazvrstanih cesta na način propisan člankom 131. i 132. ovoga Zakona i stavkom 1., 2. i 3. ovoga članka ne isključuje mogućnost njihova evidentiranja u katastru i upisa u zemljišne knjige na način propisan zakonima i drugim propisima iz stavka 3. ovoga članka.

Nastavak rada Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o.

Članak 134.

Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. osnovane prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju s radom sukladno odredbama ovoga Zakona.

Nastavak rada županijskih uprava za ceste

Članak 135.

Županijske uprave za ceste osnovane prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju s radom sukladno odredbama ovoga Zakona.

Usklađenje stanja objekata u raskrižjima s važećim propisima

Članak 136.

Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar, koji preuzimaju održavanje cestovnih objekata sukladno članku 29. ovoga Zakona uskladit će stanje tih objekata s odredbama ovoga Zakona i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Usklađenje postavljenih reklama s važećim propisima

Članak 137.

(1) Osoba koja je na javnoj cesti odnosno zaštitnom pojasu uz javnu cestu postavila reklamu suprotno odredbi članka 59. ovoga Zakona, dužna je istu ukloniti u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionar će za uklonjene reklame na javnoj cesti, za koje je kod postavljanja bila unaprijed naplaćena ukupna ugovorena naknada, izvršiti razmjerni povrat dijela naknade.

Provedbeni propisi

Članak 138.

(1) Vlada će najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti uredbu iz članka 7. stavka 1. ovoga Zakona, a ostale odluke za čije je donošenje ovlaštena sukladno odredbama ovoga Zakona, donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar nadležan za poslove financija donijet će propis iz članka 93. stavka 1. ovoga Zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 139.

(1) Ministar će propise za čije je donošenje ovlašten sukladno odredbama ovoga Zakona donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Ministar će akt o razvrstavanju javnih cesta iz članka 7. stavka 2., odluku iz članka 98. stavka 2. i propis iz članka 97. stavka 5. ovoga Zakona donijeti u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Do donošenja propisa iz članka 138. ovoga Zakona i propisa iz stavka 1. i 2. ovoga članka, ostaju na snazi propisi:

- Uredba o mjerilima za razvrstavanje javnih cesta („Narodne novine“, broj 57/07.),
- Odluka o visini naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti („Narodne novine“, broj 52/11.),
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste („Narodne novine“, broj 54/08., 122/08., 13/09., 104/09. i 17/10.),
- Odluka o razvrstavanju javnih cesta u autoceste („Narodne novine“, broj 77/07., 13/09. i 104/09.),
- Pravilnik o održavanju i zaštiti javnih cesta („Narodne novine“, broj 25/98. i 162/98.),
- Pravilnik o autobusnim stajalištima („Narodne novine“, broj 119/07.),
- Pravilnik o uvjetima i postupku zatvaranja javnih cesta („Narodne novine“, broj 119/07.),
- Pravilnik o uvjetima za projektiranje i izgradnju priključka i prilaza na javnu cestu („Narodne novine“, broj 119/07.),
- Pravilnik o izvanrednom prijevozu („Narodne novine“, broj 119/07. i 52/08.),
- Pravilnik o mjerilima za izračun naknade za izvanredni prijevoz („Narodne novine“, broj 68/10.),
- Pravilnik o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti („Narodne novine“, broj 119/07. i 39/11.),
- Pravilnik o mjerilima za izračun naknade za korištenje cestovnog zemljišta i naknade za obavljanje pratećih djelatnosti („Narodne novine“, broj 119/07., 91/08. i 39/11.),
- Pravilnik o visini godišnje naknade za uporabu javnih cesta što se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila („Narodne novine“, broj 35/11. i 53/11.),
- Odluka o određivanju javnih cesta po kojima se mora odvijati tranzitni promet teretnih automobila kroz Republiku Hrvatsku („Narodne novine“, broj 145/08.),

- Pravilnik o označavanju autocesta, njihove stacionaže, brojeva izlaza i prometnih čvorišta te naziva izlaza, prometnih čvorišta i odmorišta („Narodne novine“, broj 73/03.),
- Pravilnik o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine („Narodne novine“, broj 82/10.),
- Pravilnik o načinu, postupku i dinamici ostvarivanja prava na nadoknadu iznosa godišnje naknade i cestarine („Narodne novine“, broj 143/06.),
- Pravilnik o osnovnim uvjetima kojima javne ceste izvan naselja i njihovi elementi moraju udovoljavati s gledišta sigurnosti prometa („Narodne novine“, broj 110/01.),
- Pravilnik o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele („Narodne novine“, broj 119/09.).

Važenje potvrda izdanih temeljem ranijih propisa

Članak 140.

Potvrde/smart kartice izdane prema odredbama Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine („Narodne novine“, broj 82/10.) važe do izdavanja novih potvrda/smart kartica, odnosno do prestanka ili promjene uvjeta i/ili okolnosti pod kojima su izdane.

Stupanje na snagu

Članak 141.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti članak 3. stavak 8. Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, broj 36/95., 70/97., 128/99., 57/00., 129/00., 59/01., 26/03. - pročišćeni-tekst, 82/04., 178/04., 38/09., 79/09. i 49/11.).

Članak 142.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o javnim cestama („Narodne novine“, broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09., 153/09. i 73/10.).

Članak 143.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim članaka 9. stavka 1. podstavka 8. i stavka 3., članaka 10. do 15. i članaka 63. do 72., koji stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Normativni okvir i podlogu za dugoročni razvoj javnih cesta čini Zakon o javnim cestama („Narodne novine“, broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09., 153/09. i 73/10.), kojim su uređeni pravni status javnih cesta, građenje i održavanje javnih cesta, mjere za zaštitu javnih cesta i prometa, koncesije, upravljanje, financiranje te nadzor i inspekcija javnih cesta.

U provođenju Zakona o javnim cestama pokazalo se nužnim urediti pitanja vezana uz upis javnih cesta u zemljišne knjige, upravljanje javnim cestama (decentralizacija), zatim pooštriti odredbe o zaštiti javnih cesta te na odgovarajući način u Zakon ugraditi odredbe novih direktiva EU o sigurnosnom upravljanju cestovnom infrastrukturom i elektroničkoj naplati cestarine, koje su usvojene u 2009. i 2010. godini.

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi od 2005. godine sadrži odredbu da se velikim gradovima i gradovima sjedištima županija povjeravaju poslovi koji se odnose na održavanje javnih cesta, no operacionalizacija navedenog nije na odgovarajući način provedena u Zakonu o javnim cestama.

Hrvatski sabor je 19. lipnja 2008. godine donio Zaključak kojim je Vlada Republike Hrvatske zadužena pristupiti izradi novog zakona o javnim cestama kojim će se između ostalog omogućiti decentralizacija upravljanja javnim cestama.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posebno je upozorilo na otvoreno pitanje upisa javnih cesta u zemljišne knjige, koje je nužno urediti prije nastupa roka početka primjene načela povjerenja u zemljišne knjige iz Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. Državno odvjetništvo je također iniciralo da se istim zakonom kojim su uređene javne ceste urede i pitanja pravnog statusa nerazvrstanih cesta te upisa nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige.

U skladu s postupkom harmoniziranja zakonodavstva Republike Hrvatske sa pravnom stečevinom Europske unije potrebno je provesti usklađenje s Direktivom 2008/96/EC o sigurnosnom upravljanju cestovnom infrastrukturom te Odlukom 2009/750/EC o definiciji usluge Europske elektroničke naplate cestarine (EENC) i njenim tehničkim elementima, kojom se regulira odnos između subjekta za naplatu cestarine, pružatelja usluge EENC i korisnika usluge EENC te postupci mirenja za rješavanje sporova između subjekata za naplatu cestarine i pružatelja usluge EENC.

Uvažavajući sve navedeno predlaže se donošenje ovoga Zakona kojim bi se u osnovi preuzeo normativni pristup važećeg Zakona o javnim cestama o pravnom položaju javnih cesta, razvrstavanju javnih cesta, uređenju građenja i održavanja te mjerama zaštite javnih cesta, koncesijama, financiranju i upravljanju javnim cestama, uskladile odredbe sa odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i novim direktivama EU s područja

sigurnosti prometa na cestama i elektroničke naplate cestarine, uredile nerazvrstane ceste te razriješilo pitanje upisa javnih i nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige.

II. PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM

- Pravni status javne ceste

Javna cesta je javno dobro u općoj uporabi, izvan pravnog prometa, na kojoj se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnih i energetskih građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, s time da se cestovno zemljište može davati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti pružanja usluga korisnicima javnih cesta.

- Razvrstavanje javnih cesta

Javne se ceste ovisno o njihovom društvenom, prometnom i gospodarskom značenju razvrstavaju u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

- Planiranje razvoja, građenja i održavanja javnih cesta

Temeljni dokumenti planiranja razvoja, građenja i održavanja javnih cesta jesu: strategija razvitka javnih cesta, koju donosi Hrvatski sabor, program građenja i održavanja javnih cesta za četverogodišnje razdoblje koji donosi Vlada Republike Hrvatske te godišnji provedbeni planovi koje donose subjekti koji upravljaju javnim cestama.

- Povjeravanje upravljanja javnim cestama

Autoceste i državne ceste ostaju u nadležnosti Republike Hrvatske i na upravljanju Hrvatskim autocestama d.o.o., Hrvatskim cestama d.o.o. i koncesionarima.

Županijama u nadležnosti ostaju županijske i lokalne ceste izvan područja velikih gradova i gradova koji su sjedišta županija, kojima upravljaju županijske uprave za ceste.

- Poslovi građenja, održavanja i ostali poslovi upravljanja javnim cestama

Zakonom se propisuje što obuhvaćaju poslovi građenja i rekonstrukcije, poslovi održavanja te ostali poslovi upravljanja javnim cestama i kako se isti izvode i ustupaju.

Uređuju se način izdavanja posebnih uvjeta građenja javnih cesta te gradnja komunalnih i drugih objekata unutar cestovnih objekata.

Zakon sadrži posebne odredbe o održavanju javne ceste kroz naselje, održavanju nadvožnjaka i podvožnjaka i drugih cestovnih objekata, održavanju željezničko-cestovnih prijelaza i križanja te održavanju raskrižja u istoj razini.

Također se određuju nužni radovi održavanja prilikom štrajka.

- Imovinsko-pravni odnosi nastali u vezi s građenjem, rekonstrukcijom i održavanjem javnih cesta

Propisuju se postupci izvlaštenja radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, potpunog izvlaštenja radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, nepotpunog izvlaštenja radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, izvlaštenja radi izgradnje infrastrukture za potrebe javne ceste izvan cestovnog zemljišta, stupanje u posjed, naknada za poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske, promjena granice pomorskog dobra radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, ukidanje statusa javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i

održavanja javne ceste, rokovi za preuzimanje na održavanje i upravljanje građevina izgrađenih na ili izvan cestovnog zemljišta.

- Mjere zaštite javnih cesta

U svrhu zaštite javnih cesta uređuju se pitanja vezana uz izvanredni prijevoz, prekomjernu uporabu javnih cesta, priključak i prilaz na javnu cestu, obavljanje radova na javnoj cesti, korištenje cestovnog zemljišta, zaštitni pojas, zatvaranje javne ceste te označavanje javne ceste prometnim znakovima i ostalom opremom i signalizacijom.

- Sigurnosni zahtjevi za javne ceste i tunele dulje od 500 m koji su dio transeuropske mreže cesta

Propisuju se postupci ocjene utjecaja na sigurnost na cestovnoj infrastrukturi, provjere sigurnosti u cestovnom prometu, upravljanje sigurnošću u cestovnoj mreži i kontrola sigurnosti za javne ceste i tunele duže od 500 m koji su dio transeuropske mreže cesta, te određene druge javne ceste.

- Koncesije

Koncesija se može dati samo za autocestu ili pojedini cestovni objekt s naplatom cestarine na državnoj cesti. Zakon sadrži odredbe o sadržaju koncesije, roku na koji se koncesija daje, davatelju koncesije, subjektu za provedbu pripremnih radnji za davanje koncesije te vrsti koncesije na javnoj cesti u smislu Zakona o koncesijama.

- Financiranje javnih cesta

Zakonom se uređuje financiranje javnih cesta iz niza naknada koje plaćaju korisnici javnih cesta, te iz državnog proračuna Za uporabu autocesta i pojedinačnih objekata na državnim cestama, odlukom Vlade Republike Hrvatske, može se uvesti naplata cestarine. Naknada za financiranje održavanja i građenja javnih cesta uplaćuje se iz državnog proračuna na energente: motorni benzin i plinska ulja, u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. i u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o. Uz navedene naknade treći najveći izvor financiranja predstavlja godišnja naknada za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila, a uplaćuje se županijskim upravama za ceste.

- Javni kapital

Vođenje podataka o javnim cestama (uz ostale podatke i knjigovodstvenih podataka) u smislu ovoga Zakona predstavlja djelatnost pod nazivom „ostali poslovi upravljanja javnim cestama“. Poslovni događaji vezani uz upravljanje i održavanje javnih cesta evidentiraju se u poslovnim knjigama pravnih osoba koje upravljaju javnim cestama prema kapitalnom pristupu. Sve transakcije vezane uz javne ceste u poslovnim knjigama priznaju se kao imovina, ali tuđa imovina (imovina Republike Hrvatske), a prihodi i rashodi javnih cesta priznaju se izravno u kapitalu, pod nazivom „javni kapital“. Javni kapital tako čine sredstva od godišnje naknade, korisničke naknade i naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, te javne ceste kao izgrađene nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske. Amortizacija se do visine koju je moguće pokriti iz poslovnih prihoda pravne osobe priznaje u računu dobiti i gubitka, a razlika tereti javni kapital. Amortizacija javnih cesta obračunava se primjenom amortizacijskih stopa koje utvrđuje Vlada.

- Osobe s invaliditetom koje mogu ostvariti pravo na oslobađanje plaćanja cestarine i godišnje naknade

Predloženim odredbama, u odnosu na važeći Zakon o javnim cestama, proširuje se krug osoba s invaliditetom koje mogu ostvariti pravo na oslobađanje plaćanja cestarine i na kategoriju

osoba kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje osjetila vida od 100 %. Uz to, Zakonom se predlaže propisati nadležnost Ministarstva mora, prometa i infrastrukture za detaljnije propisivanje uvjeta i isprava na temelju kojih se ostvaruje pravo, provedbu postupka i donošenje rješenja o ostvarivanju prava osoba s invaliditetom na oslobođanje plaćanja godišnje naknade i cestarine.

- Nadzor i inspekcija javnih cesta

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je ovlašteno za obavljanje upravnog nadzora i poslova inspekcije javnih cesta, s time da inspeksijski nadzor provodi inspektor za ceste.

- Nerazvrstane ceste

Ovim se Zakonom nerazvrstane ceste predlažu odrediti kao javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze. Nerazvrstana cesta se ne može otuđiti iz vlasništva jedinice lokalne samouprave niti se na njoj mogu stjecati stvarna prava, osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje građevina sukladno odluci predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave, pod uvjetom da se time ne dira u nesmetano odvijanje prometa i održavanje nerazvrstane ceste. Dio nerazvrstane ceste namijenjen pješacima (nogostup i sl.) može se dati u zakup u skladu s posebnim propisima, pod uvjetom da se time ne dira u nesmetano odvijanje prometa i održavanje nerazvrstane ceste te nesmetano i sigurno kretanje pješaka.

Osim pravnog statusa nerazvrstanih cesta, ovim Zakonom se predlaže odrediti koje su to ceste, što čini sastavne dijelove nerazvrstanih cesta, propisati upis istih u zemljišne knjige kao i posebnosti u rješavanju imovinskopравnih odnosa kod njihovog građenja i rekonstrukcije, a u pogledu upravljanja i financiranja nerazvrstanih cesta uputiti na primjenu odredbi zakona kojim je uređeno komunalno gospodarstvo.

Decentralizacija upravljanja cestovnom infrastrukturom provodi se na način da se velikim gradovima (gradovima s više od 35.000 stanovnika) i gradovima sjedištima županija u nadležnost prepušta građenje i održavanje županijskih i lokalnih cesta na njihovom području, koje prestaju biti javne i postaju nerazvrstane ceste u vlasništvu grada.

Sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje nerazvrstanih cesta na području velikih gradova i županijskih središta, uz sredstva propisana zakonom kojim je uređeno komunalno gospodarstvo, temeljem ovoga Zakona osiguravaju se dijelom iz godišnje naknade za uporabu javnih cesta koja se plaća pri registraciji vozila i dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, koja se u državnom proračunu planira za Hrvatske ceste d.o.o. Kao kriterij rasporeda određuje se udio duljine nerazvrstanih cesta koje su ranije bile državne, županijske i lokalne ceste u ukupnoj duljini državnih, županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste („Narodne novine”, broj 54/08., 122/08., 13709., 104/09. i 17/10).

U pogledu inspekcije nerazvrstanih cesta određuje se da inspekcija cesta Ministarstva mora, prometa i infrastrukture obavlja inspeksijski nadzor u velikim gradovima i gradovima sjedištima županija na nerazvrstanim cestama koje su prestale biti javne ceste sukladno ovome Zakonu. Inspeksijski nadzor ostalih nerazvrstanih cesta obavlja se sukladno Zakonu o komunalnom gospodarstvu.

III OBRAZLOŽENJE ODREDBI ZAKONA

Članak 1.

Odredbom članka 1. utvrđuju se pitanja koja se uređuju ovim Zakonom.

Članak 2.

Ovim se člankom određuje značenje koje imaju pojedini izrazi u smislu ovoga Zakona. Izrazi, korišteni u ovom Zakonu, čije značenje nije određeno, imaju isto značenje kao što ga određuju posebni propisi.

Članak 3.

U odredbama ovoga članka propisuje se pravni status javnih cesta. Javne ceste su javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, ne mogu se otuđiti iz vlasništva Republike Hrvatske niti se na njima mogu stjecati stvarna prava, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom. Na javnoj cesti može se osnovati pravo služnosti i pravo građenja radi izgradnje komunalnih, vodnih, energetske građevine i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, a cestovno zemljište može se dati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, benzinske postaje i drugo).

Javna cesta postaje javno dobro u općoj uporabi pravomoćnošću uporabne dozvole.

Riješeno je pitanje načina upisa javnih cesta i prava upravljanja javnom cestom, upisa prava građenja i prava služnosti na javnoj cesti te upisa korištenja cestovnog zemljišta u zemljišne knjige.

Članak 4.

U odredbama ovog članka određuju se sastavni dijelovi javne ceste.

Članak 5.

Ovim se člankom rješava pitanje ukidanja javnoj cesti statusa javnog dobra u općoj uporabi, kada je trajno prestala potreba korištenja javne ceste ili njezinog dijela.

Članak 6. i 7.

Javne ceste razvrstavaju se u četiri skupine: autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste. Razvrstavanje javnih cesta u pojedinu od navedenih skupina provodi se na temelju mjerila koja uredbom donosi Vlada Republike Hrvatske, a odluku o razvrstavanju javnih cesta donosi ministar nadležan za promet.

Ujedno se uređuje pitanje pravnog statusa javne ceste koja prema odluci o razvrstavanju prestaje biti razvrstana i postaje nerazvrstana cesta, osim u slučajevima iz članka 5. Zakona kada se javnoj cesti ukida status javnog dobra u općoj uporabi. Nadalje, propisuje se da razvrstavanjem nerazvrstane ceste u javnu cestu, nerazvrstana cesta postaje javna cesta. U navedenim slučajevima ne plaća se naknada dosadašnjem vlasniku, a postojeći upisi u katastru i zemljišnim knjigama javnih cesta i nerazvrstanih cesta zamijenit će se upisom nerazvrstane ceste odnosno javne ceste sukladno novom pravnom statusu. Prijedlog za upis nerazvrstane ceste, koja je prije stupanja na snagu ovoga Zakona i novog razvrstavanja bila javna cesta, ovlašteno je podnijeti Ministarstvo nadležno za promet.

Članak 8.

Propisuje se ovlast Vladi Republike Hrvatske da donese odluku o uvođenju naplate naknade (cestarine) za uporabu autocesta ili pojedinačnih cestovnih objekata na državnim cestama.

Članak 9.

Ovim se člankom propisuje način određivanja visine cestarine. Ministarstvo nadležno za promet obvezuje se za dostavu izvješća Europskoj komisiji o uređenju cestarina na autocestama koje su u sastavu europske elektroničke naplate cestarine i/ili su u neposrednoj konkurenciji s dijelom europske cestovne mreže na kojoj se naplaćuje cestarine.

Članak 10., 11., 12., 13., 14. i 15.

Odredbama navedenih članaka provodi se ugrađivanje odredbi Direktive 2004/52/EC o interoperabilnosti elektronskih sustava za naplatu cestarine i Odluke 2009/750/EC o definiciji usluge Europske elektroničke naplate cestarine (EENC) i njenim tehničkim elementima u nacionalno zakonodavstvo.

Člankom 10. uređuju se pitanja vezana uz elektroničke sustave za naplatu cestarine.

Elektronički sustavi za naplatu cestarine, kao oblik bezgotovinskog plaćanja cestarine, izuzimaju se od primjene Zakona o institucijama za elektronički novac („Narodne novine“, broj 117/08. i 74/09.). Također se određuje da se naplata putem elektroničkih sustava za naplatu cestarine ne smatra javno dostupnom telekomunikacijskom uslugom.

Člancima 11. i 12. propisuje se definicija EENC, određuje tko je pružatelj usluge EENC te reguliraju odnosi između subjekta za naplatu cestarine, pružatelja usluge EENC i korisnika usluge EENC. EENC je način elektroničke naplate cestarine na području Europske unije koji omogućuje korisniku autoceste da na temelju ugovora sklopljenog s jednim od ovlaštenih pružatelja usluge EENC-a postane korisnik usluge EENC-a. Pružatelj usluge EENC-a je pravna osoba koja raspolaže odgovarajućom opremom koja omogućuje EENC način naplate cestarine, udovoljava uvjetima za pružanje EENC usluge i upisana je u upisnik pružatelja EENC usluge u zemlji članici Europske unije u kojoj ima sjedište.

Člankom 13. propisuje se da ministarstvo nadležno za promet vodi upisnik pružatelja usluge EENC, u koji se upisuju podaci o pružatelju usluge EENC-a, području primjene EENC-a, tehničkim uvjetima iz potvrde o usklađenosti opreme, podaci o određivanju visine cestarine, te izjava Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara o uvjetima sklapanja ugovora s pružateljem usluga EENC-a.

Člankom 14. se ovlašćuje ministar nadležan za promet za propisivanje tehničkih uvjeta koje moraju ispunjavati pružatelj usluge EENC-a koji ima sjedište na teritoriju Republike Hrvatske, Hrvatske autoceste d.o.o. i koncesionar te elemente interoperabilnosti. Tehnički uvjeti sadržani su u Odluci 2009/750/EC, a u navedenom propisu će se na odgovarajući način preuzeti. U skladu s propisanim tehničkim uvjetima, na zahtjev pružatelja EENC usluge, Hrvatskih autocesta d.o.o. odnosno koncesionara nadležno tijelo izdat će potvrdu o usklađenosti njegove opreme bez kojeg se ne može upisati u upisnik iz članka 13. Za izdavanje potvrde o usklađenosti EENC opreme sa tehničkim uvjetima za EENC i interoperabilnost ovlašten je Državni zavod za mjeriteljstvo.

Člankom 15. uvodi se tijelo za mirenje u rješavanju sporova između subjekata za naplatu cestarine i pružatelja usluge EENC.

Članak 16.

Propisuje se obaveza građenja, rekonstruiranja i održavanja javne ceste sukladno važećim propisima, na način da je se sigurno može koristiti.

Članak 17.

Utvrđuju se opća načela polazeći od kojih se planiraju, projektiraju, grade, rekonstruiraju i održavaju javne ceste, te odvija tranzitni promet teretnih vozila. U stavcima 3., 4. i 5. daju se ovlasti ministru mora, prometa i infrastrukture da u suglasnosti s drugim nadležnim ministrima ili samostalno donosi određene provedbene propise.

Članak 18., 19., 20., 21. i 22.

Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske strategijom utvrđuje ciljeve i plan razvitka cestovne mreže. Hrvatski sabor je 1999. godine donio Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 139/99.), koja sadrži i dugoročne ciljeve razvitka javnih cesta.

U skladu sa strategijom razvitka javnih cesta u Republici Hrvatskoj, Vlada Republike Hrvatske donosi za razdoblje od četiri godine program građenja i održavanja javnih cesta. Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona građenje i održavanje javnih cesta provodi se na temelju Programa građenja i održavanja javnih cesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine. Za osiguranje tehničko-tehnološkog jedinstva javnih cesta kroz provedbu strategije odgovorno je ministarstvo nadležno za promet.

Četverogodišnji programi ostvaruju se kroz godišnje planove građenja i održavanja autocesta, državnih cesta te županijskih i lokalnih cesta.

Članak 23. i 24.

Odredbom članka 23. propisuje što u smislu ovoga Zakona obuhvaćaju poslovi građenja i rekonstruiranja javnih cesta. Što se, pak, smatra građenjem i rekonstruiranjem javne ceste kao građevine propisano je odredbama posebnog zakona kojim se uređuje prostorno uređenje i gradnja.

Odredbom članka 24. uređeno je izdavanje posebnih uvjeta za građenje javnih cesta.

Članak 25.

Ovim se člankom propisuje da troškove izrade projekta i građenja komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na javnim cestama, koje se grade prilikom građenja ili rekonstrukcije javne ceste, snosi investitor tih građevina, a investitor javne ceste je dužan snositi sve troškove vezane za izmještanje postojećih komunalnih i drugih građevina izvan cestovnog zemljišta. Određuju se subjekti ovlašteni za sklapanje ugovora o osnivanju prava služnosti i prava građenja radi građenja komunalnih, vodnih i energetske građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme na javnim cestama.

Članak 26., 27., 28., 29. i 30.

Određuju se poslovi održavanja javnih cesta u smislu ovoga Zakona.

De lege lata pitanja iz članka 26. stavka 3. sada su uređena Pravilnikom o održavanju i zaštiti javnih cesta ("Narodne novine", broj 25/98), a ministar nadležan za promet donijet će novi pravilnik u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Dio javne ceste koji prolazi kroz naselje održava se kao sastavni dio te javne ceste, osim sustava, objekata i površina određenih odredbom članka 27. stavka 1.

Odredbom članka 28. uređuje se održavanje raskrižja u istoj razini, člankom 29. održavanje nadvožnjaka i podvožnjaka i drugih cestovnih objekata, a člankom 30. uređuju se pitanja u vezi održavanja željezničko-cestovnih prijelaza i križanja.

Članak 31.

Ovim se člankom propisuje se što se smatra ostalim poslovima upravljanja javnim cestama u smislu ovog Zakona.

Članak 32.

Propisuje se nužnost osnivanja jedinstvene baze podataka o javnim cestama.

Članak 33.

Pravne osobe koje upravljaju javnim cestama (Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., županijske uprave za ceste) radove građenja, rekonstrukciju i održavanje javnih cesta ustupaju temeljem ugovora s fizičkim i pravnim osobama registriranim, specijaliziranim i opremljenim za te poslove. Ustupanje radova građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta provedi se prema propisima o javnoj nabavi.

Danas jedino Hrvatske autoceste d.o.o. imaju zaposlene radnike i tehnički su opremljene tako da same izvode radove redovnog održavanja autocesta i same naplaćuju cestarinu.

Članak 34.

Ovim člankom se uređuje preuzimanje održavanja i upravljanja infrastrukture koju su Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o. i županijske uprave za ceste izgradili za potrebe javne ceste na ili izvan cestovnog zemljišta. Osnovno pravilo jest da pravne osobe koje su ovlaštene za upravljanje javnom cestom ne održavaju i ne upravljaju same komunalnom, vodnom i energetsom infrastrukturom niti elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom i povezanom opremom, već su poslove odražavanja i upravljanja dužne preuzeti osobe koje su ih po posebnom zakonu ovlaštene održavati, te su za to registrirane, specijalizirane i opremljene. Navedeno se primjenjuje i na građevine koje je investitor javne ceste bio dužan izgraditi na ili izvan cestovnog zemljišta na temelju posebnih zakona ili odluka nadležnih tijela donesenih na temelju zakona kojima se izgradnja javne ceste uvjetuje izgradnjom odgovarajuće infrastrukture i ostalih građevina na i izvan cestovnog zemljišta.

Članak 35.

Odredbom ovog članka se pravnoj osobi koji prema ovom Zakonu upravlja javnom cestom, koncesionaru i pravnoj odnosno fizičkoj osobi kojoj je u skladu sa propisima o javnoj nabavi ustupljeno izvođenje radova redovnog održavanja javne ceste propisuje obveza i ovlast da prilikom štrajka svojih radnika osigura obavljanje nužnih radova redovnog održavanja javne ceste.

Članak 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43. i 44.

Odredbama navedenih članaka uređuju se imovinskopравни odnosi kod građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta, na način da se preuzimaju normativna rješenja iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim cestama („Narodne novine“, broj 153/09.).

U članku 36. određuje se interes Republike Hrvatske kod građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta.

U Zakonu o građenju i prostornom uređenju članak 224. stavak 2. glasi: „(2) Dokazom da investitor ima pravo graditi za nerazvrstane ceste, plinovode, vodovode, odvodnju i niskonaponske električne vodove smatra se i odluka Vlade o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske ili poziv na odredbu zakona kojom je određen interes Republike Hrvatske za građenje građevine za koju je zatražena potvrda glavnog projekta.” Zbog toga što je u citiranoj odredbi propušteno navesti županijske i lokalne ceste iako je Zakonom o javnim cestama za građenje istih utvrđen interes Republike Hrvatske, u stavku 2. članka 36. propisuje se da se dokazom da investitor ima pravo graditi javnu cestu u smislu propisa kojim se uređuje gradnja smatra odluka Vlade o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske ili poziv na odredbu zakona kojom je određen interes Republike Hrvatske za građenje građevine za koju je zatražena potvrda glavnog projekta ili građevinska dozvola.

U istom se članku propisuje da se uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina prilažu parcelacijski elaborat odnosno elaborat nepotpunog izvlaštenja kojima se osnivaju čestice javne ceste odnosno kojima se kao način uporabe katastarske čestice određuje javna cesta. Time je osigurano da se u postupku izvlaštenja uvijek podnese projekt javne ceste koji sadrži odgovarajuće elaborate koji su nužni za parcelaciju i osnivanje katastarskih čestica na kojima će se nalaziti javna cesta, pa tako i za upis tih čestica u katastru i zemljišnoj knjizi kao javno dobro u smislu članka 4. ovoga Zakona.

Zemljište za izgradnju javne ceste izvlaštenjem prelazi u javno dobro, u neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske. U ovom članku propisuje se također da prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja i održavanja javnih cesta podnose pravne osobe koje su ovim Zakonom ovlaštene upravljati javnim cestama.

U člancima 37. do 40. uređuju se imovinskopравни odnosi koji nastaju u posebnim slučajevima izvlaštenja koji se provode radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Osnovno pravilo jest da se i na te postupke izvlaštenja na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakona po kojima se ti poslovi smatraju poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, te se smatraju da su u interesu Republike Hrvatske. Prijedlog za izvlaštenje ovlaštene su i u tim postupcima podnijeti osobe koje podnose prijedlog za izvlaštenje nekretnine potrebne za građenje, rekonstrukciju ili održavanje javne ceste. Međutim, pravni učinci izvlaštenja su različiti od onih koji temeljem članka 36. nastaju u pogledu nekretnina obuhvaćenih projektom javne ceste. S obzirom na to da se nekretnine koje su izvlaštene radi izmještanja ili gradnje nove infrastrukture ne nalaze u koridoru javne ceste, one i dalje ostaju u vlasničkopravnom režimu tj. postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Isto pravilo vrijedi i za nekretnine koje su samo djelomično obuhvaćene koridorom javne ceste. Dijelovi tih nekretnina koji nisu obuhvaćeni projektom javne ceste izvlaštenjem također postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Posebno pravno uređenje pravnih učinaka izvlaštenja za dijelove nekretnina izvan koridora javne ceste iziskivalo je i posebno uređenje pravnih odnosa na tim nekretninama u pogledu predaje nekretnina u posjed osobama koje su izvlaštenjem postale vlasnici, kao i pravnih odnosa između vlasnika i osoba koje su ovlaštene odnosno dužne po posebnim propisima održavati i upravljati izmještenom ili novoizgrađenom infrastrukturom na izvlaštenim nekretninama izvan koridora javne ceste.

U članku 41. se na jasan način određuje tko je ovlašten stupiti u posjed nekretnina za gradnju javne ceste tijekom postupka izvlaštenja. U posjed je ovlaštena stupiti osoba koja je temeljem Zakona ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javnu cestu. Republika Hrvatska kao korisnik izvlaštenja ne stupa u posjed izvlaštenih nekretnina, budući da je Zakon za to ovlastio posebne pravne subjekte.

Ovim Zakonom primjena odredbi o ustupanju u posjed izvlaštenih nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju proširuje se i na nekretnine koje su izvlaštene temeljem članaka 37. do 40.

S obzirom na status javne ceste kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, člankom 42. određuje se da se ne plaća naknada za zemljište kada se javne ceste grade, rekonstruiraju ili održavaju na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također se propisuje da se ne plaća naknada za prava prenesena prema posebnom zakonu za izdvajanje iz šumsko-gospodarskog područja šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta. Isto tako u slučaju gradnje, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske ne plaća se naknada za zemljište niti naknada zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku propisana posebnim zakonom.

U članku 43. uređuje se promjena granice pomorskog dobra kada je to potrebno radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Predlaže se da Vlada radi promjene granice pomorskog dobra donese odgovarajuću odluku kojom se to zemljište izuzima iz posebnog pravnog režima uređenog Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama. To zemljište prelazi u režim javnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske i na njega se primjenjuje ovaj Zakon, a ne više Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama.

Također se u članku 44. uređuje da se ukidanje statusa javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste provodi po postupku propisanom Zakonom o vodama. Na temelju rješenja o prestanku statusa javnog vodnog dobra odnosno zemljište ne mijenja svoj vlasničkopravni režim, odnosno ono ostaje u vlasništvu Republike Hrvatske, ne može se opteretiti niti otuđiti, odnosno ono se podvrgava istom pravnom režimu kao i zemljište koje se izvlašćuje radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javne ceste.

Članak 45., 46., 47., 48. i 49.

Zakonom kojim je uređena sigurnost prometa na cestama uređena su pitanja osiguranja sigurnosti na javnim cestama, kao što su primjerice: obilježavanje radova i zapreka na cesti, prometni znakovi (znakovi, oznake, oprema), obilježavanje prijelaza ceste preko željezničke pruge, ograničenja prometa. Odredbama navedenih članaka ovoga Zakona propisuju se druge mjere koje je važno provoditi radi zaštite javnih cesta i prometa na njima.

Određuje se što je zabranjeno činiti na javnoj cesti i zaštitnom pojasu.

Izvanredni prijevoz je prijevoz vozilima koja sama ili s teretom premašuju propisane dimenzije ili ukupnu masu, odnosno propisana osovinska opterećenja. Obavljanje izvanrednog prijevoza uređuje se na način da se izvanredni prijevoz mora ishoditi dozvola od pravne osobe koja upravlja javnom cestom. Propisuje se obaveza plaćanja naknade za izvanredni prijevoz i troškova izvanrednog prijevoza.

Posebno su uređena pitanja kontrole vozila koji vrše prijevoz javnim cestama te plaćanja troškova te kontrole.

Prekomjerna uporaba javne ceste je privremeno ili trajno povećanje prometa teških i srednje teških vozila na javnoj cesti ili njezinom dijelu koje nastaje kao posljedica eksploatacije mineralnih sirovina, sječe šuma, industrijske proizvodnje, izvođenja građvinskih radova i sličnih djelatnost. Propisuje se da mjerila za utvrđivanje prekomjerne uporabe javne ceste propisuje ministar. Ministar također propisuje mjerila za izračun naknade koja se plaća za prekomjernu uporabu.

Članak 50.

Odredbom ovoga članka uređuje se pitanje odgovornosti za štetu nastalu na vozilu zbog iznenadnog naleta divljači na javnu cestu. Osobe koje upravljaju javnom cestom odgovorne su samo ukoliko javna cesta nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima. Zahtjev za postavljanje odgovarajuće prometne signalizacije podnosi osoba koja temeljem posebnih propisa gospodari lovištem.

Članak 51., 52. i 53.

Odredbama ovih članka određuje se što se smatra priključkom i prilazom na javnu cestu i uređuju način i uvjeti građenja priključka i prilaza, prilagođavanje te ukidanje priključka i prilaza.

Članak 54.

Ovom odredbom ovlašćuje se ministar nadležan za promet uz suglasnost ministra nadležnog za graditeljstvo da propiše uvjete za utvrđivanje lokacije i uvjete za projektiranje i uređenje autobusnih stajališta.

Članak 55.

Propisuju se ograničenja vlasnika zemljišta uz javnu cestu sa svrhom sprečavanja ometanja ili ugrožavanja javne ceste i prometa na javnoj cesti.

Članak 56.

U svrhu osiguranja preglednosti na javnoj cesti vlasnicima odnosno korisnicima i posjednicima zemljišta uvode se zabrane sadnje drveća i grmlja te postavljanja naprava.

Članak 57. i 58.

Propisuje se zabrana poduzimanja bilo kakvih radova ili radnji na javnoj cesti (npr. prekop, potkop, bušenje) bez suglasnosti pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno koncesionara i određuju uvjeti pod kojima se mogu obavljati pojedini radovi na javnoj cesti.

Vlasnicima ili korisnicima objekata, uređaja i instalacija uz javnu cestu zbog kojih bi mogla nastati oštećenja javne ceste ili sudionika u prometu nalažu se odgovarajuća postupanja.

Članak 59.

Ovim se člankom uređuju pitanja postavljanja reklama na javnoj cesti i u njenom zaštitnom pojasu, na način da se postigne viši stupanj zaštite sigurnosti prometa na javnim cestama.

Članak 60.

Temeljem odredbe ovoga članka ministar nadležan za promet propisati će slučajeve koji opravdavaju zatvaranje javne ceste.

Članak 61.

Ovim se odredbama utvrđuje postavljanje prometnih znakova, signalizacije i opreme, turističke i ostale signalizacije na temelju prometnog elaborata.

Članak 62.

Propisuje se postupak osiguravanja izvođenjaradova na javnoj cesti kroz privremene regulacije prometa.

Članak 63., 64., 65., 66. i 67.

Ovim se odredbama na odgovarajući način u nacionalno zakonodavstvo ugrađuju odredbe o sigurnosti u tunelima iz Direktive 2004/54/EC o minimalnim sigurnosnim zahtjevima za tunele na Transeuropskoj mreži cesta.

Direktiva 2004/54/EC postavlja niz sigurnosnih zahtjeva koji se odnose na tunele duže od 500 m na autocestama i državnim cestama koje su dio transeuropske mreže cesta (TEM ceste).

Ovim se Zakonom određuju zadaće subjekata koji upravljaju tunelima, propisuje sustav izvješćivanja Vlade Republike Hrvatske i Europske komisije, a posebno kod izvanrednog slučaja ili nesreće, uvodi se obveza imenovanja službenika za sigurnost u tunelu i propisuje njegove dužnosti kao i obveze i dužnosti inspekcijskih službi.

Članak 68., 69., 70., 71. i 72.

Provodi se usklađenje s Direktivom 2008/96/EC o sigurnosnom upravljanju cestovnom infrastrukturuom. Opće odredbe ove Direktive zahtijevaju od država članica da uspostave i provode postupke koji se odnose na ocjene utjecaja na sigurnost na cestovnoj infrastrukturi, provjere sigurnosti u cestovnom prometu, upravljanje sigurnošću u cestovnoj mreži te na kontrolu sigurnosti. Direktiva se odnosi na ceste koje čine dio Transeuropske cestovne mreže i to bez obzira jesu li one tek u fazi projektiranja, izgradnje ili su već u upotrebi.

Odredbama navedenih članaka ovoga Zakona uređuju se aktivnosti za poboljšanje sigurnosti na TEM cestama te se uvodi procjenitelj cestovne sigurnosti za kontrolu projektne dokumentacije, kojeg imenuje ministar nadležan za promet.

Članak 73.

Pod korištenjem cestovnog zemljišta u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se građenje pratećih uslužnih objekata na javnoj cesti i obavljanje djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, usluga opskrba gorivom, servisnih usluga i slično kao i obavljanje navedenih djelatnosti u već izgrađenim objektima, radi pružanja usluga korisnicima javne ceste.

Način korištenja cestovnog zemljišta i obavljanja pratećih djelatnosti na javnoj cesti ovlašten je propisati ministar nadležan za promet.

Članak 74.

Ovim člankom propisuje se kada pravne osobe koje upravljaju javnim cestama i koncesionar u obavljanju svoje djelatnosti obavljaju i javne ovlasti povjerene im ovim Zakonom. Odredba je usklađena sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Članak 75., 76., 77., 78., 79. i 80.

Određuje da se koncesija može dati samo za autocestu ili pojedini cestovni objekt na državnoj cesti, zatim sadržaj koncesije, povjeravanje cestovnog zemljišta javne ceste u koncesiji na korištenje, rok na koji se koncesija daje te vrste koncesije na javnoj cesti u smislu Zakona o koncesijama. Rok na koji se koncesija daje ograničava na 40 godina sukladno ograničenju propisanom Zakonom o javno-privatnom partnerstvu. Nadalje, određen je subjekt za provedbu pripremnih radnji za davanje koncesije i utvrđena mogućnost angažiranja određenih stručnih osoba nadležnih za upravljanje javnim cestama (autocestama) za obavljanje pojedinih stručno-tehničkih poslova u provedbi pripremnih radnji. Navode se opći propisi koji se primjenjuju na postupak davanja koncesije.

Vlada Republike Hrvatske određuje se za davatelja koncesije za javnu cestu (autocestu), koja odlučuje o namjeri davanja koncesije i nakon postupka koji se provodi sukladno Zakonu o koncesijama donosi odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja. Također se određuje sadržaj odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja te otvara mogućnost proširenja sadržaja odluke drugim odgovarajućim podacima, sukladno dokumentaciji za nadmetanje.

Određen je sadržaj ugovora o koncesiji, uz mogućnost da se ugovorom reguliranju i druga pitanja koja nisu navedena u Zakonu, određen je rok u kome davatelj koncesije mora odabranom ponuditelju ponuditi na potpisivanje ugovor o koncesiji, rok u kome su ugovorne strane dužne potpisati ugovor o koncesiji te tko potpisuje ugovor o koncesiji u ime davatelja koncesije.

Utvrđena je supsidijarna primjena Zakona o koncesijama i Zakona o javno-privatnom partnerstvu.

Članak 81., 82., 83., 84. i 85.

Odredbama ovih članaka uređena su pitanja upravljanja javnim cestama.

Hrvatske autoceste, društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Zagrebu, upravlja autocestama, gradi ih, rekonstruira i održava, osim onih autocesta kojima upravlja koncesionar sukladno odredbama ovoga Zakona.

Državnim cestama upravlja, gradi ih, rekonstruira i održava trgovačko društvo Hrvatske ceste, društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Zagrebu.

Županijske i lokalne ceste grade, njima upravljaju, rekonstruiraju ih i održavaju županijske uprave za ceste. Temeljem važećeg Zakona o javnim cestama pravne osobe koje upravljaju županijskim i lokalnim cestama su ustanove, koje se rješenje zadržava i ovim Zakonom.

Za navedene pravne osobe koje upravljaju javnim cestama propisuje se predmet poslovanja, ostvarivanje prava osnivača te korištenje dobiti.

Članak 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96. i 97.

Ovi članci sadržani su u Glavi VII „Financiranje javnih cesta“, a njima su preuzeta normativna rješenja iz važećeg Zakona o javnim cestama, uz određene izuzetke (pravo

oslobađanja od plaćanja cestarine prošireno je na osobe kojima je utvrđeno tjelesno oštećenje osjetila vida od 100%).

Određuju se izvori sredstava za financiranje javnih cesta i propisuje način određivanja visina naknada. Propisuje se da se za osnivanje prava služnosti ili pravo građenja na javnoj ne plaća naknada za navedena prava ako je komunalna građevina ili komunalna instalacija u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Zakon o trošarinama („Narodne novine“, broj 83/09.) usvojen je u srpnju 2009. godine i stupio je na snagu 1. siječnja 2010. godine. Člankom 70. stavkom 3. toga Zakona propisana je visina trošarine na motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva i to: olovni i bezolovni benzin te plinsko ulje za pogon, s time da je visina trošarine uključila i naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz ranijeg Zakona o javnim cestama. Obzirom da je naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta sada uključena u trošarinu prema Zakonu o trošarinama, prihod je državnog proračuna, a uplaćuje se po litri naplaćene trošarine na energente i to u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., a u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.

Sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje županijskih i lokalnih cesta osiguravaju se dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta na temelju mjerila koja su propisana ovim Zakonom.

Vođenje podataka o javnim cestama (uz ostale podatke i knjigovodstvenih podataka) je djelatnost pod nazivom „ostali poslovi upravljanja javnim cestama“ (članak 22. Zakona). Poslovni događaji vezani uz upravljanje i održavanje javnih cesta evidentiraju se u poslovnim knjigama pravnih osoba koje upravljaju javnim cestama prema kapitalnom pristupu. Sve transakcije vezane uz javne ceste u poslovnim knjigama priznaju se kao imovina, ali tuđa imovina (imovina Republike Hrvatske), a prihodi i rashodi javnih cesta priznaju se izravno u kapitalu, pod nazivom „javni kapital“. Izuzetak je amortizacija, koja se do visine koju je moguće pokriti iz poslovnih prihoda društva priznaje u računu dobiti i gubitka.

Zakon o javnim cestama u javni kapital nije uključio godišnju naknadu za uporabu javnih cesta koja se plaća pri registraciji vozila (kao glavni izvor financiranja županijskih i lokalnih cesta), nije uredio pitanje evidentiranja županijskih i lokalnih cesta i poslovnih događaja u županijskim upravama za ceste (osim u pogledu amortizacije) niti je jasno odredio kako se vrši evidencija za autoceste i cestovni objekt na državnoj cesti dan u koncesiju.

Predloženim odredbama članaka 94., 95. i 96. Zakona o cestama zadržava se normativni pristup važećeg Zakona o javnim cestama u vezi javnog kapitala, s time da se jasno određuje kako javni kapital čine sredstva od naknada i to godišnje naknade, korisničke naknade i naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, ali i javne ceste kao izgrađene nekretnine – javno dobro u vlasništvu Republike Hrvatske.

Zadržava se važeća odredba da naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz državnog proračuna, koja se uplaćuje na račune Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o., predstavlja sredstva kojim Republika Hrvatska financira građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje autocesta i državnih cesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. Propisuje se da javi kapital koji služi za financiranje građenja i održavanja javnih cesta čine i primici po osnovi gospodarenja novcem kojeg čini javni kapital te se određuju rashodi koji terete javni kapital.

Vrijednost autoceste odnosno cestovnog objekta na državnoj cesti danog u koncesiju potrebno je u poslovnim knjigama evidentirati na isti način kao i javnu cestu kojom upravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. ili Hrvatske ceste d.o.o. te na istu obračunavati amortizaciju za dio vrijednosti izgrađene kod koncesionara. Naime, koncesionarima koji tijekom koncesije grade i upravljaju cestom mora se osigurati da im se vrijednost izgrađene javne ceste prizna u bilanci u cilju osiguranja povrata uložених sredstava.

Vrijednost autocesta i cestovnih objekata na državnoj cesti koje su u koncesiju dane izgrađene ispravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. izravno na teret javnog kapitala.

Amortizacija i ispravak vrijednosti javnih cesta obračunavaju se primjenom amortizacijskih stopa koje utvrđuje Vlada.

Kada se javna cesta, razvrstana u jednu od četiri skupine, razvrstava u drugu skupinu ili prestaje biti razvrstana cesta, te kada je za javnu cestu ili njezin dio proveden postupak ukidanja statusa javnog dobra u općoj uporabi, pravna osoba koja je vodila javnu cestu u svojim poslovnim knjigama dužna je istu prenijeti pravnoj osobi koja je postala nadležna za upravljanje tom cestom odnosno središnjem tijelu državne uprave ovlaštenom za upravljanje imovinom Republike Hrvatske.

Važeći porezni propisi obvezu obračuna i plaćanja poreza na dodanu vrijednost vežu uz isporuke koje se vrše između obveznika poreza na dodanu vrijednost.

U navedenim propisima nije izričito određeno da se opisani prijenosi javnih cesta po sili Zakona o javnim cestama ne smatraju isporukom niti je propisano da su opisani prijenosi oslobođeni plaćanja poreza na dodanu vrijednost.

Da bi prijenos javnih cesta iz bilance jednog u bilancu drugog trgovačkog društva (Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o., koncesionara ili županijske uprave za ceste) te prijenos nekretnina središnjem tijelu državne uprave ovlaštenom za upravljanje imovinom Republike Hrvatske bio nedvosmisleno određen u pogledu obveza obračuna i plaćanja poreza na dodanu vrijednost, u predloženom članku 97. propisuje se da navedeni prijenosi javnih cesta ne predstavljaju isporuku prema propisima kojim je uređeno oporezivanje, a ministar mora, prometa i infrastrukture ovlašćuje se propisati postupak, dokumentaciju i rokove u vezi prijenosa cesta. Rečene odredbe će se na odgovarajući način primjenjivati i kada se nerazvrstana cesta razvrstava u jednu od četiri skupine javnih cesta te je pravna osoba do tada nadležna za njezino upravljanje predaje na upravljanje ovim Zakonom ovlaštenoj pravnoj osobi.

Članak 98., 99., 100., 101., 102., 103. i 104.

Ovim se odredbama nerazvrstane ceste predlažu odrediti kao javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu jedinice lokalne samouprave na čijem se području nalaze. Nerazvrstana cesta se ne može otuđiti iz vlasništva jedinice lokalne samouprave niti se na njoj mogu stjecati stvarna prava, osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje građevina sukladno odluci predstavničkog tijela lokalne i područne samouprave, pod uvjetom da se time ne dira u nesmetano odvijanje prometa i održavanje nerazvrstane ceste. Dio nerazvrstane ceste namijenjen pješacima (nogostup i sl.) može se dati u zakup u skladu s posebnim propisima, pod uvjetom da se time ne dira u nesmetano odvijanje prometa i održavanje nerazvrstane ceste te nesmetano i sigurno kretanje pješaka.

Osim pravnog statusa nerazvrstanih cesta i postupka za ukidanje istog određuje se koje su to ceste te što čini sastavne dijelove nerazvrstanih cesta.

Velikim gradovima s više od 35.000 stanovnika i gradovima sjedištima županija u nadležnost (građenje i održavanje) se prepuštaju javne ceste na njihovom području, koje prestaju biti javne i postaju nerazvrstane ceste. To će praktično značiti da će županijske i lokalne ceste na

području velikih gradova i županijskih središta postati nerazvrstane ceste, dok državne ceste koje udovoljavaju propisana mjerila ostaju razvrstane u državne ceste (sve dok se ne izgrade obilaznice gradova i tako steknu uvjeti da se i te ceste također prepuste na upravljanje gradovima).

Odluku o određivanju županijskih i lokalnih cesta na području navedenih gradova koje na temelju ovoga Zakona postaju nerazvrstane ceste donosi ministar.

Uređuje se upis nerazvrstanih cesta u zemljišne knjige.

Tehničke, prostorne i druge zahtjeve za planiranje i projektiranje nerazvrstanih cesta propisuje ministar uz suglasnost ministra nadležnog za poslove prostornog uređenja i graditeljstva.

Članak 105., 106., 107., 108. i 109.

Ovim se odredbama uređuju posebnosti u rješavanju imovinskopravnih odnosa kod građenja i rekonstrukcije te održavanja nerazvrstanih cesta, a u pogledu upravljanja i financiranja nerazvrstanih cesta upućuje na primjenu odredbi zakona kojim je uređeno komunalno gospodarstvo.

Sredstva za održavanje, rekonstrukciju i građenje nerazvrstanih cesta osiguravaju se - dijelom iz godišnje naknade proporcionalno udjelu duljine županijskih i lokalnih cesta koje postaju nerazvrstane ceste u ukupnoj duljini županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne, županijske i lokalne ceste („Narodne novine”, broj 54/08., 122/08., 13709., 104/09. i 17/10), a dijelom iz naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta proporcionalno udjelu duljine državnih, županijskih i lokalnih cesta koje postaju nerazvrstane ceste u ukupnoj duljini državnih, županijskih i lokalnih cesta razvrstanih prema navedenoj Odluci o razvrstavanju.

Članak 110., 111. i 112.

Upravni nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih za njegovo izvršenje obavlja ministarstvo nadležno za promet. Upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona kojima se uređuju nerazvrstane ceste provodi ministarstvo nadležno za komunalno gospodarstvo.

Ministarstvo nadležno za promet obavlja poslove inspekcije javnih cesta, a nadzor provodi inspekcija za ceste.

Inspekcijski nadzor nad nerazvrstanim cestama, obavljaju komunalni redari u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje komunalno gospodarstvo. Izuzetno, na nerazvrstanim cestama koje su prema sada važećim propisima razvrstane a nalaze se na području velikih gradova i županijskih središta inspekcijski nadzor provodi inspekcija za ceste.

Odredbom članka 112. posebno se uređuju prava i dužnosti inspektora za ceste.

Članak 113., 114. i 115.

Propisuju se prekršaji i kazne koje se mogu izreći za subjekte koji upravlja javnom cestom i odgovorne osobe, te prekršaji pravnih i fizičkih osoba.

Članak 116.

Ovim se člankom određuje da se svi postupci započeti prema odredbama važećeg Zakona o javnim cestama trebaju dovršiti prema odredbama istog.

Članci 117., 118., 119., 120., 121. i 122.

Ovim člancima uređuje se prijelaz na režim pravnih odnosa na javnoj cesti uspostavljen ovim Zakonom: preuzimanje upravljanja i održavanja infrastrukture izgrađena na ili izvan cestovnog zemljišta, nekretnine izvlaštene izvan koridora javne ceste, promjena namjene zemljišta u drugim posebnim režimima.

U pogledu održavanja i upravljanja komunalnom i drugom infrastrukturom izgrađenom na ili izvan cestovnog zemljišta predviđa se obveza preuzimanja upravljanja i održavanja za osobe koje su po posebnom zakonu dužne održavati i upravljati određenom infrastrukturom.

Posebno pravno uređenje imovinskopravnih odnosa nastalih izvlaštenjem nekretnina kod kojih je samo dio obuhvaćen projektom javne ceste i nekretnina na koje je izvan koridora javne ceste potrebno izmjestiti ili izgraditi novu komunalnu, vodnu i energetska infrastrukturu te elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu zahtijeva i odgovarajuće prijelazne odredbe temeljem kojih bi se isti pravni režim uspostavio i za nekretnine koje su do stupanja na snagu ovoga Zakona bile izvlaštene i postale opće dobro premda nisu obuhvaćene koridorom javne ceste. Na temelju ovoga Zakona te nekretnine postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Pritom se i u pogledu posjedovanja i korištenja tim nekretninama uspostavlja isti pravni režim koji je uređen za nekretnine izvlaštene radi izmještanja ili gradnje komunalne i druge infrastrukture.

O promjeni granice, izuzimanju ili ukidanju posebnog statusa nekretnina koje su opća dobra ili javna dobra u općoj uporabi na prijedlog pravne osobe koja upravlja javnom cestom odnosno osobe koja je ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje odlučuje Vlada Republike Hrvatske ili tijelo koje ona ovlasti.

Zbog pravnog statusa javnih cesta kao javnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske na kojemu se, u okvirima propisanim Zakonom, mogu stjecati prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnih i energetska građevina kao i elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme, nužno je odrediti rok u kojem će se sklopiti ugovori radi stjecanja prava služnosti i prava građenja na cestovnom zemljištu. Također se određuje da do sklapanja navedenih ugovora ostaju na snazi ugovori o korištenju cestovnog zemljišta za komunalne, vodne i energetske građevine kao i elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i povezanu opremu. Svi ostali ugovori o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na cestovnom zemljištu sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na snazi do isteka roka na koji su sklopljeni.

Članak 123., 124., 125., 126., 127., 128., 129. i 130.

Ovim se odredbama uređuju pitanja vezana uz upis javnih cesta u zemljišne knjige.

Uređuje se zamjena postojećeg upisa javnih cesta u zemljišnim knjigama kao općeg dobra njihovim upisom kao javnog dobra u općoj uporabi u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske. Također se uređuje evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige javnih cesta koje na dan stupanja ovoga Zakona nisu evidentirane u katastru odnosno upisane u zemljišnim knjigama.

Članak 131., 132. i 133.

Ovim se člancima uređuju pitanja zamjene postojećih upisa u zemljišnim knjigama nerazvrstanih cesta i cesta koje na temelju ovoga Zakona postaju nerazvrstane ceste, upisima nerazvrstanih cesta kao javnog dobra u općoj uporabi, u neotuđivom vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

Također se uređuje evidentiranje u katastru i upis u zemljišne knjige nerazvrstanih cesta koje na dan stupanja ovoga Zakona nisu evidentirane u katastru odnosno upisane u zemljišnim knjigama.

Članak 134.

Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. osnovane prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju radom sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 135.

Županijske uprave za ceste osnovane prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona nastavljaju radom sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 136.

Ovim se člankom određuje rok od pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojem pravne osobe nadležne za upravljanje javnim cestama i koncesionari moraju uskladiti stanje preuzetih nadvožnjaka, podvožnjaka i drugih objekata u raskrižju s važećim propisima. Ovakav rok je dan iz razloga što je do stupanja na snagu ovoga Zakona održavanje navedenih objekata bilo povjereno drugim subjektima, a njihovo stanje ne odgovara važećim propisima.

Članak 137.

Ovim se člankom određuje rok od 3 mjeseca za usklađivanje postavljenih reklama na javnim cestama i zaštitnom pojasu javnih cesta s odredbama članka 59. ovoga Zakona.

Članak 138. i 139.

U ovim se člancima propisuju rokovi u kojima će Vlada Republike Hrvatske donijeti uredbe i odluke, a ministar nadležan za poslove financija i ministar provedbene pravilnike za koje su ovlašteni odredbama ovoga Zakona.

Ujedno je utvrđeno da do donošenja provedbenih propisa temeljenih na odredbama ovoga Zakona ostaju na snazi svi propisi doneseni temeljem Zakona o javnim cestama kako su navedeni u članku 137. stavku 2.

Članak 140.

Ovom odredbom propisuje se da potvrde/smart kartice izdane prema odredbama Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobođanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine („Narodne novine”, broj 82/10.) važe do izdavanja novih potvrda/smart kartica, odnosno do prestanka ili promjene uvjeta i/ili okolnosti pod kojima su izdane.

Članak 141.

Ovim se člankom određuje da stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti članak 3. stavak 1. podstavak 7. i stavak 8. Zakona o komunalnom gospodarstvu („Narodne novine“, broj 36/95., 70/97., 128/99., 57/00., 129/00., 59/01., 26/03. - pročišćeni tekst, 82/04., 178/04. i 38/09.).

Članak 142.

Ovim člankom određuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o javnim cestama („Narodne novine“, broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09., 124/09., 153/09. i 73/10.).

Članak 143.

Ovim člankom se određuje dan stupanja na snagu ovoga Zakona te navode odredbe ovoga Zakona koje stupaju na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

IV. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona osiguravaju se sredstva državnog proračuna Republike Hrvatske za naknadu za financiranje održavanja i građenja javnih cesta u iznosu od 1,20 kuna po litri goriva i godišnju naknadu za uporabu javnih cesta i cestarinu za najteže invalide.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu su za naknadu za financiranje održavanja i građenja javnih cesta za Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. osigurana sredstva u ukupnom iznosu od 2.780.000.000,00 kuna, uz projekcije za 2012. i 2013. godinu od po 2.800.000.000,00 kuna ukupno godišnje.

Za godišnju naknadu za uporabu javnih cesta i cestarinu za najteže invalide su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011. godinu osigurana sredstva u iznosu od 26.000.000,00 kuna. Prema projekcijama proračuna isti iznos (26.000.000,00 kuna) planiran je i za 2012. te 2013. godinu.

Kako će Državni zavod za mjeriteljstvo ovim Zakonom biti ovlašten za izdavanje potvrde o ispunjavanju tehničkih uvjeta i elemenata interoperabilnosti vezano uz Europsku elektroničku naplatu cestarine (EENC), u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2012. godinu Državnom zavodu za mjeriteljstvo trebat će za navedeno osigurati dodatna sredstva u iznosu od ukupno 700.000,00 kuna. Napominje se da se istovremeno zbog izdavanja potvrda predviđa povećanje prihoda državnog proračuna u 2012. godini za 400.000,00 kuna.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

O Prijedlogu Zakona o cestama (P.Z.E. broj 661) raspravljala su radna tijela Hrvatskog sabora: Odbor za zakonodavstvo, Odbor za europske integracije, Odbor za pomorstvo, promet i veze i Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, a 2. prosinca 2010. godine rasprava je provedena na sjednici Hrvatskog sabora.

U pripremi Konačnog prijedloga Zakona o cestama razmotrene su sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja radnih tijela Hrvatskog sabora, klubova zastupnika i zastupnika, koja su bila iznesena u raspravi o Prijedlogu Zakona o cestama (prvo čitanje).

Također je razmotreno i mišljenje Udruge gradova u Republici Hrvatskoj te su, sukladno raspravi na sjednici Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, primjedbe usuglašene s Udrugom gradova i na odgovarajući način ugrađene u odredbe Konačnog prijedloga Zakona.

Prema primjedbama radnih tijela Hrvatskog sabora, klubova zastupnika i zastupnika na članke 2., 3., 17., 31., 33., 38., 39., 45. i 49. predlagatelj je u Konačnom prijedlogu Zakona nomotehnički poboljšao izričaj odredbi navedenih članaka.

Članak 7. dopunjen je odredbama kojim je uređeno pitanje pravnog statusa dosadašnje javne ceste koja prema odluci o razvrstavanju prestane biti razvrstana - ista postaje nerazvrstana cesta, osim u slučajevima iz članka 5. Zakona kada se ukida status javnog dobra u općoj uporabi. Nadalje, razvrstavanjem nerazvrstane ceste u javnu cestu, nerazvrstana cesta postaje javna cesta. U navedenim slučajevima ne plaća se naknada dosadašnjem vlasniku, a postojeći upisi u katastru i zemljišnim knjigama javnih cesta i nerazvrstanih cesta zamijenit će se upisom nerazvrstane ceste odnosno javne ceste sukladno novom pravnom statusu.

Predlagatelj je nomotehnički poboljšao izričaj odredbi o europskoj elektroničkoj naplati cestarine u člancima 11., 12., 13., 14. i 15. Konačnog prijedloga Zakona. Odredba članka 14. dopunjena je na način da je Državni zavod za mjeriteljstvo određen kao tijelo nadležno za izdavanje certifikata o usklađenosti EENC opreme sa tehničkim uvjetima za EENC i interoperabilnost iz stavka 1. toga članka.

Nomotehnički i izričajno su poboljšane i odredbe članaka 24., 25., 34., 37., 40., 52., 53., 55., 57., 74., 90., 121. (članak 122. Konačnog prijedloga Zakona) i 140. (članak 141. Konačnog prijedloga Zakona).

Sijedom primjedbi Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu i Odbora za pomorstvo, promet i veze preispitana je odredba članka 27. koja je izričajno usuglašena s ostalim odredbama ovog Zakona i Zakona o komunalnom gospodarstvu.

U Zakonu o prostornom uređenju i gradnji članak 224. stavak 2. glasi: „(2) Dokazom da investitor ima pravo graditi za nerazvrstane ceste, plinovode, vodovode, odvodnju i niskonaponske električne vodove smatra se i odluka Vlade o utvrđivanju interesa Republike Hrvatske ili poziv na odredbu zakona kojom je određen interes Republike Hrvatske za građenje građevine za koju je zatražena potvrda glavnog projekta.” Zbog toga što je u

citiranoj odredbi propušteno navesti županijske i lokalne ceste iako je Zakonom o javnim cestama za građenje istih utvrđen interes Republike Hrvatske, članak 36. Konačnog prijedloga Zakona dopunjen je novim stavkom 2. kako bi se za županijske i lokalne ceste uspostavio isti pravni režim kao za ostale javne ceste te za nerazvrstane ceste.

Vezano na odredbu članka 50. o naknadi štete od divljači dane su brojne primjedbe zastupnika i klubova zastupnika, zbog problema koji se javljaju u praksi. Predlagatelj je stoga ovu odredbu izričajno uredio. Pravna osoba koja upravlja javnom cestom i koncesionar odgovorni su za štetu ukoliko javna cesta nije na zahtjev osobe koja gospodari lovištem označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima.

Članak 86. dopunjen je novim stavkom 3. kojim je Vlada Republike Hrvatske ovlaštena donijeti odluku o uvođenju korisničke naknade. Prihvaćeni su prijedlozi iznijeti u prvom čitanju da se za osnivanje prava služnosti ili pravo građenja na javnoj ne plaća naknada za navedena prava ukoliko su komunalne, vodne i energetske građevine te elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema u isključivom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U članku 93. izmijenjen je stavak 4. na način da se naknada za izvanredni prijevoz koji se obavlja po više javnih cesta uplaćuje za stvarno korištenje tih cesta: Hrvatskim autocestama d.o.o. odnosno koncesionaru za izvanredni prijevoz po autocesti, Hrvatskim cestama d.o.o. za izvanredni prijevoz po državnoj cesti te županijskoj upravi za ceste za izvanredni prijevoz po županijskoj i lokalnoj cesti. Članak je dopunjen novim stavcima 5. i 6. U novom stavku 5. određeno je da se sredstva naknade za prekomjernu uporabu javne ceste uplaćuju na račun pravne osobe koja je izdala rješenje o prekomjernoj uporabi. Novim stavkom 6. je Vlada ovlaštena odlučiti na čiji račun korisnička naknada uplaćuje, te su tako u potpunosti uređena pitanja vezana uz uvođenje, namjenu i uplatu korisničke naknade.

Uvažavajući odredbe Zakona koje se odnose na pravni status javnih i nerazvrstanih cesta te važeće odredbe o javnom kapitalu, u člancima 94., 95. i 96. predložene su dopune na način da javni kapital čine ne samo sredstva od naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta nego i sredstva od godišnje naknade i korisničke naknade te javne ceste kao izgrađene nekretnine u vlasništvu Republike Hrvatske. Odredbe o amortizaciji javnih cesta dopunjene su na način da koncesionar obračunava amortizaciju na vrijednost autoceste odnosno cestovnog objekta na državnoj cesti koji je izgradio, a vrijednost autoceste i cestovnih objekata na državnoj cesti koje su u koncesiju dane izgrađene ispravljaju Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o. izravno na teret javnog kapitala. Odredbe o sredstvima koja povećavaju i umanjuju javni kapital te o namjenskom korištenju sredstava nomotehnički su povezane u jedan članak pod nazivom: „Korištenje javnog kapitala“. U članku 97. unijeta je odredba da kada se javna cesta koja se razvrstava u drugu skupinu ili prestaje biti razvrstana cesta te kada je za javnu cestu ili njezin dio proveden postupak ukidanja statusa javnog dobra u općoj uporabi, prijenos na upravljanje drugoj (nadležnoj) pravnoj osobi ne predstavlja isporuku prema propisima kojim je uređeno oporezivanje. Navedeno se na odgovarajući način treba primijeniti i kada se nerazvrstana cesta razvrstava u jednu od četiri skupine javnih cesta te je pravna osoba do tada nadležna za njezino upravljanje predaje na upravljanje Zakonom ovlaštenoj pravnoj osobi.

U Konačnom prijedlogu Zakona više se ne koristi izričaj: „gradske ceste“, jer je izazivao zabunu oko pravnog statusa gradskih cesta u odnosu na ostale nerazvrstane ceste. Sve su ceste na području gradova s 35.000 stanovnika i županijskih središta (osim izuzetno onih koje ispunjavaju mjerila za razvrstavanje u državne ceste) nerazvrstane ceste, u vlasništvu grada, bez obzira da li su to bile prije stupanja na snagu ovoga Zakona ili će to postati temeljem ovoga Zakona (kao bivše javne ceste). Navedeno je provedeno u člancima 90., 98., 100., 108., 111., 112. i 132. Konačnog prijedloga Zakona.

Dodan je novi članak 99. kojim se propisuje da na području velikih gradova i županijskih središta ceste koje udovoljavaju za to propisana mjerila ostaju razvrstane u državne ceste (sve dok se ne izgrade obilaznice gradova i tako steknu uvjeti da se i te ceste također prepuste na upravljanje gradovima).

Predlagatelj je prihvatio primjedbu radnih tijela Hrvatskog sabora da se u članku 100. Konačnog prijedloga Zakona u stavku 2., umjesto predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave za odlučivanje o pravu služnosti i pravu građenja na nerazvrstanoj cesti ovlasti izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave.

Odredba članka 106., koji je postao članak 107. Konačnog prijedloga Zakona, dopunjena je na način da je uz sve mogućnosti predviđene propisima o komunalnom gospodarstvu, jedinici lokalne samouprave za obavljanje poslova upravljanja i održavanja nerazvrstanih cesta te poslova građenja nerazvrstanih cesta omogućeno i osnivanje trgovačkog društva u svom vlasništvu.

Sukladno primjedbama iznijetim na Prijedlog Zakona o cestama (prvo čitanje) i primjedbama Udruge gradova u Republici Hrvatskoj, odredbe članaka 107. i 108. izmijenjene na način da je u članku 108. Konačnog prijedloga Zakona jedinici lokalne samouprave dozvoljeno korištenje sredstava koje dobiva na temelju ovoga Zakona i korištenje sredstava prema propisima o komunalnom gospodarstvu za građenje, rekonstrukciju i održavanje svih nerazvrstanih cesta kojima upravlja, bez ograničenja da veliki gradovi i županijska središta sredstva koja će dobiti temeljem ovoga Zakona moraju namjenski koristiti isključivo na sadašnje županijske i lokalne ceste koje će postati nerazvrstane ceste. Dodana je i odredba kojom su utvrđena temeljna mjerila za raspored sredstava od godišnje naknade za ceste i naknade za ceste iz državnog proračuna jedinicama lokalne samouprave za nerazvrstane ceste koje preuzimaju na upravljanje na temelju ovoga Zakona.

Dodan je novi članak 109. kojim se na nerazvrstane ceste propisuje odgovarajuća primjena odredbi o zaštiti javnih cesta i posebno uređuje izvanredni prijevoz na nerazvrstanim cestama (izdavanje dozvole, uplata sredstava naknade za izvanredni prijevoz).

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Predlagatelj nije prihvatio primjedbu Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu prema kojoj bi članak 4. Prijedloga Zakona trebalo dopuniti na način da sastavni dio javne ceste čini i javna rasvjeta, jer je prijedlog u koliziji s odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu.

Predlagatelj nije prihvatio primjedbe radnih tijela Hrvatskog sabora, klubova zastupnika i zastupnika da se ustanove za upravljanje županijskim i lokalnim cestama trebaju pretvoriti u trgovačka društva.

Nije prihvaćen prijedlog Odbora za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu o izmjeni kriterija na temelju kojih se javne ceste razvrstavaju u pojedine kategorije, tako da se vodi računa o ujednačenosti opremljenosti pojedinih kategorija cesta. Osnovna mjerila za razvrstavanje javnih cesta su društveno, prometno i gospodarsko značenje cestovnog pravca, dopunska mjerila predstavlja značenje cestovnog pravca koji je u funkciji povezivanja značajnih prometnih, povijesno-kulturnih, prirodnih, turističkih, zdravstvenih i sportsko-rekreacijskih lokaliteta, a korektivna mjerila odnose se na posebne okolnosti i uvjete kojima se omogućuje određivanje trase javne ceste kroz grad ili naselje, određivanje pojedinoga cestovnog pravca u odnosu na posebne prostorne vrijednosti i na elemente prometnog opterećenja.

Također nije prihvaćen prijedlog istog radnog tijela da se članak 24. stavak 1. Prijedloga Zakona izmijeni na način da se utvrdi nadležnost županija i velikih gradova, te gradova sjedišta županija za izdavanje posebnih uvjeta za građenje i rekonstrukciju županijskih cesta i lokalnih cesta, jer se ne radi o provedbi postupka prema propisima o gradnji, nego o izdavanju prometnih uvjeta prema ovom Zakonu.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu iznio je mišljenje da se u članku 27. Prijedloga Zakona propiše da se slivnici uz javnu cestu, neovisno o tome jesu li ili nisu vezani na mjesnu kanalizacijsku ili kanalsku mrežu, održavaju kao sastavni dio te javne ceste. Navedeno predlagatelj nije prihvatio zbog važećih odredbi Zakona o komunalnom gospodarstvu. Za korištenje mjesne kanalizacijske mreže i druge komunalne infrastrukture pravne osobe koje upravljaju javnom cestom i koncesionari plaćaju sve komunalne, vodne i druge naknade sukladno posebnim propisima.

Nije prihvaćen prijedlog da se gradske ceste odrede kao posebna skupina javnih cesta, jer bi se na taj način narušila temeljna koncepcija Zakona o pravnom statusu javne ceste kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske i pravnom statusu nerazvrstane ceste kao javnog dobra u vlasništvu jedinice lokalne samouprave. Jedan od ciljeva koji se treba postići ovim Zakonom je decentralizacija upravljanja sadašnjim javnim cestama na području velikih gradova i gradova sjedišta županija, a isti se postiže na način da županijske i lokalne ceste na području tih gradova postaju nerazvrstane ceste i prelaze u vlasništvo gradova, koji će na jedinstveni način upravljati svim nerazvrstanim cestama na svom području. S izgradnjom obilaznica gradova koje će preuzeti funkciju postojećih državnih cesta stvorit će se pretpostavke da u gradovima i sadašnje državne ceste postanu nerazvrstane ceste.

Predlagatelj nije prihvatio primjedbe radnih tijela i zastupnika Hrvatskog sabora da se pravo na oslobođanje od plaćanja cestarine proširi za sve osobe kojima je utvrđeno tjelesno

oštećenje od 100% (članak 88.), zbog toga što bi navedeno dodatno opteretilo Državni proračun Republike Hrvatske.

Nisu prihvaćene primjedbe za dopunu članka 92. o mjerilima za raspored sredstava iz naknade iz državnog proračuna za županijske i lokalne ceste, jer su u predloženoj odredbi već sadržana sva relevantna mjerila.

Odbor za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu osporio je odredbu članka 103. Prijedloga Zakona da tehničke, prostorne i druge zahtjeve za planiranje i projektiranje nerazvrstanih cesta propisuje pravilnikom ministar nadležan za promet uz suglasnost ministra nadležnog za poslove prostornog uređenja i graditeljstva. Predlagatelj je navedeno rješenje zadržao jer se sve odredbe o tehničkim, prostornim i drugim zahtjevima za planiranje i projektiranje javnih cesta ne mogu primijeniti na nerazvrstane ceste, pa je nužno donijeti posebni propis koji će uvažiti specifičnosti nerazvrstanih cesta.

U odnosu na članak 108. Prijedloga Zakona isto radno tijelo iznijelo je mišljenje prema kojem bi raspored sredstava za građenje, rekonstrukciju i održavanje gradskih cesta trebalo vršiti na temelju zakonom utvrđene formule, a ne da ta sredstva raspoređuje ministar nadležan za promet. Primjedba Odbora za pomorstvo, promet i veze bila je da se na drugi način definira izračun udjela velikog grada i gradova sjedišta županija u sredstvima za upravljanje, održavanje i građenje javnih cesta odnosno da se isto mora temeljiti na nekoliko javno dostupnih pokazatelja kojima će se moći osigurati primjena principa ekvivalencije (da treba uzeti u obzir život i frekvenciju vozila). Predlagatelj nije prihvatio ugrađivanje formule u Zakon jer njena primjena ne bi bila praktična, ali su u članku 108. Konačnog prijedloga Zakona propisana temeljna mjerila za raspored sredstava od godišnje naknade za ceste i naknade za ceste iz državnog proračuna jedinicama lokalne samouprave za nerazvrstane ceste koje preuzimaju na upravljanje temeljem ovoga Zakona, prema istim principima kako su određeni za raspored sredstava naknade iz državnog proračuna na županijske i lokalne ceste.